

SEANCE DU MERCREDI 28 AVRIL 1982
VERGADERING VAN WOENSDAG 28 APRIL 1982ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 906.

MESSAGE:

Chambre des représentants, p. 906.

COMMUNICATION:

Page 906.

Cour des comptes.

ORDRE DES TRAVAUX:

1. *Orateurs*: M. le Président, M. Vanderpoorten, p. 906.
2. *Orateur*: M. le Président, p. 908.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de Mme De Pauw-Deveen au ministre de l'Emploi et du Travail sur « les arrêtés royaux du 22 mars 1982 modifiant la réglementation du chômage en fonction du travail à temps partiel ».

Orateurs: Mme De Pauw-Deveen, M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 906.

Interpellation de M. Egelmeers au ministre de l'Emploi et du Travail sur « l'ensemble des mesures décidées quant au chômage et à l'emploi ».

Orateurs: MM. Egelmeers, Van In, M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 908.

Interpellation de Mme De Pauw-Deveen au ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur « les arrêtés royaux n°s 35, 36, 37 et 38 relatifs aux allocations familiales et à la cotisation spéciale et temporaire à charge des isolés et des familles sans enfants ».

Interpellation de M. Egelmeers au ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur « l'arrêté pris en vertu des pouvoirs spéciaux et réduisant la cotisation patronale à la sécurité sociale, eu égard à la nécessité d'assurer l'équilibre de ce secteur et de le réformer ».

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1981-1982
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1981-1982

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 906.

BOODSCHAP:

Kamer van volksvertegenwoordigers, blz. 906.

MEDEDELING:

Bladzijde 906.

Rekenhof.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

1. *Sprekers*: de Voorzitter, de heer Vanderpoorten, blz. 906.
2. *Spreker*: de Voorzitter, blz. 908.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de koninklijke besluiten van 22 maart 1982 tot wijziging van de werkloosheidsreglementering in functie van de deeltijdse arbeid ».

Sprekers: mevrouw De Pauw-Deveen, de heer Hansenne, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 906.

Interpellatie van de heer Egelmeers tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « het geheel van maatregelen met betrekking tot de werkloosheid en de tewerkstelling ».

Sprekers: de heren Egelmeers, Van In, de heer Hansenne, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 908.

Interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over « de koninklijke besluiten nrs. 35, 36, 37 en 38 inzake kinderbijslag en de bijzondere tijdelijke bijdrage ten laste van de alleenstaanden en van de gezinnen zonder kinderen ».

Interpellatie van de heer Egelmeers tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over « het volmachtbesluit tot vermindering van de werkgeversbijdrage sociale zekerheid t.o.v. het evenwicht van de sociale zekerheid en zijn noodzakelijke hervorming ».

Interpellation de M. Vandenhove au ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur « les arrêtés pris récemment en exécution de la loi attribuant certains pouvoirs spéciaux au Roi, en ce qui concerne le secteur de l'assurance maladie-invalidité ».

Interpellation de M. Hancké au ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur « les mesures prises ou annoncées par le gouvernement quant à la politique de santé, et plus spécialement en ce qui concerne les hôpitaux ».

Orateurs: Mme De Pauw-Deveen, MM. Egelmeers, Vandenhove, Mme Remy-Oger, M. Hancké, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 914.

Interpellation de M. Van Roye au ministre des Relations extérieures sur « la manière dont la Belgique s'associera au sauvetage en 1982 de cinq millions de vies humaines, conformément au Manifeste-Appel des Prix Nobel concernant la faim dans le monde ».

Orateurs: MM. Van Roye, Royen, Mme Van Puymbroeck, Mme Mayence-Goossens, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Relations extérieures, MM. Wyninckx, Vanderpoorten, R. Gillet, p. 924.

Interpellation de Mme De Pauw-Deveen au ministre de la Région bruxelloise et des Classes moyennes sur « l'application de la législation dans les communes bruxelloises bénéficiant d'une aide financière de la Région bruxelloise ».

Orateurs: Mme De Pauw-Deveen, MM. R. Gillet, (*fait personnel*), Vandezande, M. Demuyter, ministre de la Région bruxelloise et des Classes moyennes, M. Wyninckx, p. 929.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république islamique du Pakistan en vue d'éviter les doubles impositions et de prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et du Protocole, signés à Bruxelles le 17 mars 1980.

Discussion et vote de l'article unique, p. 911.

Projet de loi portant approbation de la Convention n° 147 concernant les normes minima à observer sur les navires marchands, adoptée à Genève le 29 octobre 1976 par la Conférence internationale du Travail lors de la soixante-deuxième session.

Discussion et vote des articles, p. 911.

Projet de loi portant approbation de la Convention entre le gouvernement du royaume de Belgique et le gouvernement du royaume des Pays-Bas, relative au pont E39 sur la Meuse et le canal Juliana, signée à la Haye le 24 avril 1980.

Discussion et vote de l'article unique, p. 912.

Projet de loi portant approbation du Protocole de 1973 sur l'intervention en haute mer en cas de pollution par des substances autres que les hydrocarbures, et l'Annexe, faits à Londres le 2 novembre 1973.

Discussion générale. — *Orateur*: M. Wyninckx, rapporteur, p. 912.

Discussion et vote de l'article unique, p. 912.

Projet de loi portant approbation de la Convention sur l'interdiction d'utiliser des techniques de modification de l'environnement à des fins militaires ou toutes autres fins hostiles, et de l'Annexe, faites à Genève le 18 mai 1977.

Discussion et vote des articles, p. 912.

Projet de loi modifiant l'article 202 du Code judiciaire et portant à cinq ans la durée du mandat des juges et des conseillers sociaux.

Discussion et vote de l'article unique, p. 912.

Interpellatie van de heer Vandenhove tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over « de jongste uitvoeringsbesluiten naar aanleiding van de bijzondere machten toegekend aan de Koning t.o.v. de sector ziekte- en invaliditeitsverzekering ».

Interpellatie van de heer Hancké tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over « de maatregelen die de regering getroffen en aangekondigd heeft inzake het gezondheidsbeleid, onder meer inzake het ziekenhuisbeleid ».

Sprekers: mevrouw De Pauw-Deveen, de heren Egelmeers, Vandenhove, mevrouw Remy-Oger, de heer Hancké, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 914.

Interpellatie van de heer Van Roye tot de minister van Buitenlandse Betrekkingen over « de wijze waarop België zal deelnemen aan de redding van vijf miljoen mensenlevens in 1982, overeenkomstig het Oproep-Manifest van de Nobelprijswinnaars betreffende de honger in de wereld ».

Sprekers: de heren Van Roye, Royen, mevrouw Van Puymbroeck, mevrouw Mayence-Goossens, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen, de heren Wyninckx, Vanderpoorten, R. Gillet, blz. 924.

Interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen tot de minister van het Brussels Gewest en van Middenstand over « de toepassing van de wetgeving in de Brusselse gemeenten die financiële steun genieten van het Gewest Brussel ».

Sprekers: mevrouw De Pauw-Deveen, de heren R. Gillet, (*persoonlijk feit*), Vandezande, de heer Demuyter, minister van het Brussels Gewest en van Middenstand, de heer Wyninckx, blz. 929.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de Islamitische Republiek Pakistan tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het Protocol, ondertekend te Brussel op 17 maart 1980.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 911.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag nr. 147 betreffende minimumnormen op koopvaardischepen, aangenomen te Genève op 29 oktober 1976 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar tweënzestigste zitting.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 911.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de regering van het koninkrijk België en de regering van het koninkrijk der Nederlanden betrekking hebbende op brug E39 over de Maas en het Julianakanaal, ondertekend te 's-Gravenhage op 24 april 1980.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 912.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol van 1973 betreffende de maatregelen in volle zee in geval van verontreiniging door stoffen andere dan oliën, en de Bijlage, opgemaakt te Londen op 2 november 1973.

Algemene bespreking. — *Spreker*: de heer Wyninckx, rapporteur, blz. 912.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 912.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake het verbod van militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken, en van de Bijlage, opgemaakt te Genève op 18 mei 1977.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 912.

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 202 van het Gerechtelijk Wetboek en houdende verlenging van de duur van het mandaat van de rechters en raadsheren in sociale zaken tot vijf jaar.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 912.

Projet de loi modifiant l'article 204 du Code judiciaire en ce qui concerne la prolongation de la durée du mandat des juges consulaires effectifs et suppléants.

Discussion générale. — *Orateur*: M. Verbist, rapporteur, p. 913.

Discussion et vote de l'article unique, p. 914.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 933.

M. Lutgen. — Proposition de loi modifiant la loi du 25 juin 1921 frappant d'un droit les ventes publiques d'œuvres d'art, au profit des artistes auteurs des œuvres vendues.

MM. Goossens et Paque. — Proposition de loi modifiant l'article 162 du Code des impôts sur les revenus.

PROPOSITION DE LOI (Renvoi):

Page 933.

Renvoi à la commission des Affaires sociales de la proposition de loi complétant la loi du 27 juin 1969 relative à l'octroi d'allocations aux handicapés, qui est actuellement pendante à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 933.

M. Trussart au secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture sur « une mesure inadéquate prise au plan écologique en vue d'enrayer la progression d'une maladie mortelle pour les plantes ».

M. Dehousse au Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et au ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur « la situation dramatique de la ville de Liège et du centre public d'aide sociale de la même ville ainsi que sur l'absence de toute action gouvernementale propre à remédier aux conséquences graves de ces situations ».

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 204 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de verlenging van de duur van het mandaat van de werkende en plaatsvervangende rechters in handelszaken.

Algemene bespreking. — *Spreker*: de heer Verbist, rapporteur, blz. 913.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 914.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 933.

De heer Lutgen. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 25 juni 1921 tot het innen van een recht op de openbare kunstveilingen ten bate der kunstenaars auteurs der verkochte werken.

De heren Goossens en Paque. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 162 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

VOORSTEL VAN WET (Verwijzing):

Bladzijde 933.

Verwijzing van het voorstel van wet tot aanvulling van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen, dat thans aanhangig is in de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu, naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 933.

De heer Trussart tot de staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw over « een ecologisch ondoelmatige maatregel genomen ten einde de voortzetting van een dodelijke plantenziekte te voorkomen ».

De heer Dehousse tot de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt en tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over « de dramatische toestand waarin de stad Luik en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van die stad zich bevinden en over het ontbreken van passende regeringsmaatregelen om de ernstige gevolgen daarvan te bestrijden ».

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Coen, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Coen, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 20 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 20 m.

CONGES — VERLOF

Mme Staels-Dompas, MM. Hoyaux, Adriaenssens et De Bondt, en mission à l'étranger; Nutkewitz, en raison d'autres devoirs (jusqu'au 19 mai); Delmotte, pour raison de santé, demandent un congé.

Vragen verlof: mevrouw Staels-Dompas, de heren Hoyaux, Adriaenssens en De Bondt, met opdracht in het buitenland; Nutkewitz, wegens andere plichten (tot 19 mei); Delmotte, wegens gezondheidsredenen.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

Mmes Godinache-Lambert et Coorens, MM. Lepaffe et Dalem, en raison d'autres devoirs; De Seranno, Rutten et Hismans, en raison de devoirs administratifs; Aerts, à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouwen Godinache-Lambert en Coorens, de heren Lepaffe en Dalem, wegens andere plichten; De Seranno, Rutten en Hismans, wegens ambtsplechten; Aerts, buitenslands.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

MESSAGE — BOODSCHAP

M. le Président. — Par message du 22 avril 1982, la Chambre des représentants transmet au Sénat, tel qu'il a été adopté en sa séance de ce jour, le projet de loi modifiant les articles 271 et 283 du Code judiciaire.

Bij boodschap van 22 april 1982, zendt de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat, zoals het ter vergadering van die dag werd aangenomen, het ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 271 en 283 van het Gerechtelijk Wetboek.

— Renvoi à la commission de la Justice.

Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

COMMUNICATION — MEDEDELING

Cour des comptes — Rekenhof

M. le Président. — Conformément à l'article 14 modifié de la loi du 29 octobre 1846, la Cour des comptes transmet au Sénat, par dépêche du 21 avril 1982, une délibération du Conseil des ministres du 2 avril 1982 (n° 150), au sujet du différend survenu entre ce collège et le ministre de la Défense nationale au sujet du projet de loi contenant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1982.

Overeenkomstig het gewijzigde artikel 14 van de wet van 29 oktober 1846, zendt het Rekenhof aan de Senaat, bij dienstbrief van 21 april 1982, het besluit van de Ministerraad d.d. 2 april 1982 (nr. 150), in verband met het geschil gerezen tussen dat college en de minister van Landsverdediging omtrent het ontwerp van wet houdende de begroting van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1982.

— Renvoi à la commission des Finances.

Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

M. le Président. — Il est donné acte de cette communication au premier président de la Cour des comptes.

Van deze mededeling wordt aan de eerste voorzitter van het Rekenhof akte gegeven.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel voor onze werkzaamheden te beginnen met de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid, want de ministers die bevoegd zijn inzake buitenlandse aangelegenheden kunnen slechts over een halfuur hier zijn.

Is de Senaat het hiermee eens? (*Instemming.*)

Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, het is toch de Senaat die zijn agenda bepaalt en zijn werkzaamheden regelt. Uw collega van de Kamer is veel strenger voor de leden van de uitvoerende macht.

Het moest vroeg of laat toch eens worden gezegd. Zo kan het echter niet verder. Ik heb mij gisteren heel de dag voorbereid op de bespreking van het eerste punt van onze agenda, ik ben hier bij het begin van de vergadering, en nu zit ik hier.

Vermits ik echter van mevrouw De Pauw houd, dring ik niet aan. (*Gelach.*)

INTERPELLATIE VAN MEVROUW DE PAUW-DEVEEN TOT DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE KONINKLIJKE BESLUITEN VAN 22 MAART 1982 TOT WIJZIGING VAN DE WERKLOOSHEIDSGEGLEMENTERING IN FUNCTIE VAN DE DEELTIJDSE ARBEID»

INTERPELLATION DE MME DE PAUW-DEVEEN AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LES ARRETES ROYAUX DU 22 MARS 1982 MODIFIANT LA REGLEMENTATION DU CHOMAGE EN FONCTION DU TRAVAIL A TEMPS PARTIEL»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de koninklijke besluiten van 22 maart 1982 tot wijziging van de werkloosheidsreglementering in functie van de deeltijdse arbeid».

Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw De-Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, eigenlijk is mijn interpellatie ook gericht tot de minister van Sociale Voorzorg, maar ik vermoed dat de minister van Tewerkstelling en Arbeid ook wel op dat aspect zal antwoorden.

Een paar jaar terug was één van de argumenten tegen deeltijdse arbeid de discriminatie die in de arbeidswetgeving en de sociale zekerheid bestond ten aanzien van de deeltijdse arbeiders. Deze discriminatie is men de laatste maanden verder aan het wegwerken, onder andere dank zij de koninklijke besluiten nrs. 3, 4 en 5, verschenen in het *Staatsblad* van 20 februari laatstleden.

Het koninklijk besluit nr. 3 scheidt de discriminatie af inzake wachttijd die moet worden volbracht om recht te verkrijgen op de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Het koninklijk besluit nr. 4 schaft de discriminatie af inzake jaarlijkse vakantie.

Het koninklijk besluit nr. 5 verleent de moeder — dus uitsluitend de moeder en niet de vader — de mogelijkheid inzake sociale zekerheid haar toestand te regulariseren voor de periode waarin ze deeltijds zou werken.

Uit dit laatste koninklijk besluit blijkt dat het geen twijfel lijdt dat vooral vrouwen tot deeltijdse arbeid worden aangespoord. Het aanmoedigen van deeltijdse arbeid is kenmerkend in een tijd van economische crisis, ter bestrijding, niet alleen van de werkloosheid in het algemeen, maar vooral van de vrouwenwerkloosheid. Dat is des te erger, omdat de vrouwenwerkloosheid zo hoog ligt: volgens de cijfers van 15 april laatstleden van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening bedraagt de werkloosheidsgraad in verhouding tot de actieve bevolking gemiddeld 10,9 pct., dit is 7,9 pct. voor de mannen, 16 pct. voor de vrouwen. Nog erger wordt het als men weet dat in de eerstvolgende jaren een verhoogde activiteitsgraad van vrouwen — mogelijk met een stijging van 400 pct. in 1985 — is voorzien.

Naast de maatregelen die de «moeder bij de haard» begunstigen en waar ik het nu niet wil over hebben, worden nu ook maatregelen genomen ten gunste van deeltijdse arbeid, met het oog op de bevordering van die halfslachtige arbeid.

In België, net als in de meeste Europese landen, is het aandeel van de vrouwen in de deeltijdse arbeid heel wat hoger dan dat van de mannen. Een paar voorbeelden in procenten uitgedrukt voor het jaar 1977.

LAND	Aandeel in de deeltijdse arbeid	
	Mannen pct.	Vrouwen pct.
Bondsrepubliek	7	93
Frankrijk	19	81
Italië	33	67
Nederland	19	81
België	12	88
Verenigd Koninkrijk	7	93
Ierland	32	68
Denemarken	9	91
Europa gemiddeld	11	89

Men kan zich afvragen waarom die percentages zo liggen. Het antwoord is gemakkelijk: 35 pct. (cijfers van 1977) van de deeltijdswerkende vrouwen doen het om familiale redenen (kinderen, huishouden enzovoort); 15,8 pct. doen het als helper van een ander gezinslid (in de landbouw bijvoorbeeld); 17,7 pct. doen het om het bijkomend inkomen.

Die redenen zijn inderdaad verstaanbaar in een maatschappij waar de traditionele rolpatronen nog zeer levendig zijn blijven bestaan. De man is de voornaamste kostwinner. De vrouw moet voor kinderen en huishouden zorgen.

Dus, vrouw maak het je gemakkelijk! En vele vrouwen zijn het daarmee eens. Is men zich echter wel bewust van alle nadelen van de deeltijdse arbeid?

1° Aan parttimers worden doorgaans geen taken met enige verantwoordelijkheid opgedragen, dus oefenen ze laaggekwalficeerd werk uit.

2. Ze hebben geen promotiekansen, ze blijven marginaal. Als het vrouwen zijn, bevestigt dit de tweederangpositie die ze al in het algemeen bekleden.

3. De arbeidsvoorwaarden van parttimers zijn ongunstig, zij worden bijvoorbeeld ingeschakeld op drukke ogenblikken zodat hun arbeidsritme hoog moet liggen. Vaak worden ze ook tewerkgesteld buiten de normale arbeidstijd, wat het gezinsleven en het maatschappelijk leven niet ten goede komt.

4. In comités en syndicaten kunnen parttimers moeilijk een rol spelen. Er zijn nu al zo weinig vrouwen in die structuren, al te weinig trouwens. Wegens die deeltijdse arbeid is er geen hoop op verbetering, integendeel!

5. Wie deeltijds werkt, kan moeilijk economisch onafhankelijk zijn. De strijd voor de economische zelfstandigheid van de vrouw wordt nu sterk afgeremd.

6. De vrouwen blijven alle huishoudelijk werk doen: ze hebben tijd! Dus hoeven de mannen ze niet te helpen. Het rollenpatroon wordt bestendig.

7. Er hoeven ook geen collectieve voorzieningen bij te komen; crèches, kinderopvang, wasserettes enzovoort zijn minder nodig als moeder de vrouw thuis wast en plast.

8. De verplaatsing naar de arbeidsplaats duurt even lang en kost even veel als bij voltijdse arbeid, twee nadelen die blijken uit een enquête die de Generale Bankmaatschappij deed nadat ze deeltijdse arbeid had ingevoerd.

Bovendien lost deeltijdse arbeid het werkloosheidsprobleem niet op, omdat het invoeren van deeltijdse arbeid meestal gepaard gaat met de vermindering van het globaal aanbod arbeidsuren. Een voorbeeld: tussen 1975 en 1979 gingen in de warenhuizen, waar parttime — vooral vrouwen — werd aangeworven, 6 376 arbeidsplaatsen verloren.

Deeltijdse arbeid begunstigen, is dus de werknemers — inzonderheid de vrouwen — bedriegen. Schijnbaar maakt dit hun leven aangenamer. In feite gaat het de regering er alleen om afdankingen te vermijden en eventueel nieuwe werkplaatsen te creëren, maar dit alles is zelfs niet gewaarborgd. Bovendien zou het invoeren van deeltijdse arbeid maar 1,6 miljard besparingen betekenen. Natuurlijk, indien de deeltijdse arbeid nu eenmaal toeneemt, is het billijk dat er maatregelen worden genomen voor hen die, naar we hopen, tijdelijk en om persoonlijke redenen voor part-time kiezen. Maar die personen, die vrouwen, moeten worden gewaarschuwd, want deeltijdse arbeid is en blijft een slechte oplossing.

Die oplossing gaat de regering bovendien nog opleggen aan de jonge werknemers. Volgens het koninklijk besluit nr. 26, artikel 2, 2°, uitgaande van minister Hansenne, wordt immers de mogelijkheid om halftijdse stagiairs aan te werven ook aangemoedigd.

Mijnheer de minister, u zal antwoorden dat alle middelen moeten worden in het werk gesteld om de tewerkstelling te bevorderen. Zeer zeker, maar dan moeten dat vooreerst efficiënte middelen zijn. Ten tweede, verzetten wij ons tegen middelen die een deel van de arbeidende bevolking, inzonderheid de vrouwen en de jongeren, benadelen.

De vrouwen hebben betoogd, de jongeren hebben betoogd. Hun eisen zouden tot de regering moeten doordringen, opdat zij, die het meest het slachtoffer zijn van de werkloosheid, ook niet het slachtoffer van pseudo-oplossingen zouden worden. Ik meen dat het anders kan, namelijk door de algemene arbeidsduurverkortung voor iedereen. Die is moeilijk bereikbaar, maar zo utopisch is die nu ook niet. Vorige week werden mogelijkheden en moeilijkheden van de arbeidsduurverkortung op het Algemeen Congres van het Europees Verbond van Vakverenigingen grondig besproken. Men behandelde er onder andere de voorstellen van de uitredende voorzitter, Wim

Kok. U heeft misschien het debat zondagmorgen op de BRT-televisie gevolgd. Op een ander TV-debat verklaarde minister Hansenne trouwens dat «quant au partage du travail, il y aurait beaucoup de formules possibles». Waarom dan niet iedereen gelijk behandelen? De arbeidsduurverkortung, vooral de dagelijkse, is én gezinsvriendelijk, én kindvriendelijk, én vrouw- en manvriendelijk, en waarborgt een goede arbeidsverdeling. Vandaar dan ook mijn vraag aan de Senaat de volgende motie te steunen:

«De Senaat verzoekt de regering maatregelen te nemen, opdat de arbeidsduur algemeen en voor iedereen zou worden verkort, zodat een billijker arbeidsverdeling zou worden gewaarborgd en meteen de tewerkstelling zou worden bevorderd zonder een categorie werknemers, inzonderheid vrouwen en jongeren, te benadelen.» (Applaus op de socialistische banker.)

M. le Président. — La parole est à M. Hansenne, ministre.

M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, chers collègues, les mesures prises par le gouvernement en faveur du travail à temps partiel ne constituent, d'une manière générale, que l'application ou la continuation d'une politique qui avait été entamée par le gouvernement précédent au sein duquel j'avais le plaisir d'avoir comme collègue l'honorable interpellateur.

Par rapport à ce que nous avons décidé antérieurement, aucun changement n'a été apporté si ce n'est la volonté de mener à bonne fin un projet qui tend à supprimer toute une série de discriminations, dans le domaine de la sécurité sociale, entre des personnes qui travaillent à temps plein et d'autres qui, parfois — je vous l'accorde, madame — sont contraintes de choisir un travail à temps partiel.

Ceci dit, je voudrais vous entretenir plus particulièrement des mesures que j'ai été amené à prendre dans le cadre de mes compétences.

De besluiten van 22 maart 1982 verbeteren de toestand van de personen die deeltijdse arbeid aanvaarden in belangrijke mate.

1° Deze personen behouden, indien zij onvrijwillig werkloos zijn op het ogenblik van het aanvaarden van de deeltijdse betrekking, alle rechten op volledige werkloosheidsuitkeringen voor alle dagen van de week ingeval zij opnieuw werkloos worden in de deeltijdse betrekking.

2° Zij mogen onder bepaalde voorwaarden, wat het bedrag van hun loon en het wekelijks aantal gepresteerde arbeidsuren betreft, tijdens hun deeltijdse tewerkstelling, het loon dat zij voor de deeltijdse betrekking ontvangen cumuleren met werkloosheidsuitkeringen. Werken zij bijvoorbeeld iedere dag half-time, dan zullen zij in de praktijk voor de halve dag inactiviteit een halve werkloosheidsuitkering ontvangen.

Deze regeling die volledig nieuw is, kan een belangrijke doorbraak betekenen bij de bevordering van de deeltijdse tewerkstelling.

3° Het aantal arbeidsdagen of halve dagen die gepresteerd moeten worden vooraleer recht te hebben op werkloosheidsuitkeringen, worden voortaan berekend naar rata van 6 respectievelijk 3 uur per dag in plaats van 7 respectievelijk 4 uur.

4° Deze vermindering van 7 en 4 uur tot 6 en 3 uur heeft eveneens gevolgen wat de toekenning van de werkloosheidsuitkeringen betreft. Krachtens de vorige reglementering kon bijvoorbeeld in geval van werkloosheid op een dag dat normaal slechts 6 uur gewerkt werd, slechts een halve uitkering genoten worden, thans uiteraard een volledige uitkering.

Bovendien dient te worden opgemerkt dat deeltijdse werknemers die vrijwillig deeltijds tewerkgesteld zijn, die dus niet onvrijwillig werkloos waren op het ogenblik dat ze de deeltijdse betrekking aanvaardden, indien ze wekelijks een brutoloon verdienen van 4 652 frank voor een ongeschoolde werknemer, 5 473 frank voor een geschoolde of gespecialiseerde werknemer, kunnen worden toegelaten tot het recht op volledige werkloosheidsuitkeringen voor alle dagen van de week. Dit betekent dat in de praktijk, hun deeltijdse betrekking met een voltijdse wordt gelijkgesteld.

Tenslotte wens ik te onderstrepen dat voor een beperkte groep deeltijdse werknemers inderdaad nog steeds een beperking in de tijd geldt voor de toekenning van werkloosheidsuitkeringen. Het betreft de werknemers die op een ogenblik zonder dat ze niet onvrijwillig werkloos zijn, bijvoorbeeld voltijdse werknemers of niet-actieven, overschakelen naar een deeltijdse tewerkstelling die hun het bovenvermeld loon niet opbrengt.

Deze werknemers hebben ofwel: 1° geen recht op uitkeringen wanneer ze geen 3 uur per dag en 18 uur per week gemiddeld werken; vroeger 4 uur per dag en 20 uur per week; 2° een beperkt recht, van maximum een vierde van het aantal halve dagen dat ze

het vorig kalenderjaar gepresteerd hebben, wanneer ze ten minste het aantal uren vermeld in 1° gepresteerd hebben.

J'ajouterai que les mesures qui ont été prises au sujet du temps partiel ne constituent ni l'essentiel, ni la totalité de la politique gouvernementale dans le domaine de l'emploi. Cette politique s'articule, en effet, sur trois axes principaux :

1° Arrêter l'hémorragie d'emplois industriels dont souffre notre pays, et cela en rendant leur compétitivité à nos entreprises, en réduisant leurs coûts financiers, fiscaux, énergétiques et salariaux. Le but est non seulement d'arrêter les pertes d'emplois, mais également de pouvoir assimiler les nouveaux venus sur le marché du travail.

Dans ce cadre, une série de mesures spécifiques ont été prises en vue de promouvoir l'engagement de jeunes dans les entreprises, l'installation de jeunes indépendants et la constitution de provisions pour licenciements.

2° Prolongation et accentuation de mesures prises sous les gouvernements précédents, tels le stage des jeunes dans les entreprises porté de deux à trois p.c., les cadres spéciaux temporaires, ou de nouvelles mesures comme la constitution d'un troisième circuit de travail et celle d'un fonds interdépartemental pour la promotion de l'emploi.

3° Le gouvernement a entamé la discussion avec les partenaires sociaux en vue de stimuler un aménagement différent du temps de travail et une redistribution du travail disponible. C'est aussi dans cette optique que se situe la décision de favoriser le travail à temps partiel.

Vous n'ignorez pas que cette négociation a pour but d'arriver à la conclusion d'un pacte pour l'emploi permettant à notre pays, avec l'accord de tous, d'avoir la possibilité de combattre de la manière la plus efficace ce qui risque de devenir le fléau de notre décennie, le chômage.

Enfin, le comité permanent de l'emploi des Communautés européennes, qui s'est réuni hier sous ma présidence, a entretenu, sur la base d'une communication de la commission, une discussion approfondie sur les graves problèmes posés par le chômage actuel.

Les conclusions que j'ai tirées de cette importante journée ont recueilli le consensus général des interlocuteurs sociaux européens et de la plupart des ministres de l'Emploi. Il s'agit là d'une innovation; c'est un événement qui ne s'était plus produit depuis de nombreuses années.

Un des points essentiels de cette discussion a porté notamment sur la question de la contribution que l'aménagement et la réduction du temps de travail peuvent apporter à la lutte contre le chômage.

Le comité a rappelé les résultats de ses précédentes discussions et, dans ce contexte, les partenaires sociaux ainsi que la plupart des représentants des gouvernements ont considéré que des mesures relatives à la durée du travail peuvent permettre d'améliorer la situation de l'emploi. Le comité a aussi exprimé son appréciation des efforts déployés par la Commission pour favoriser le dialogue avec les partenaires sociaux dans le domaine du temps de travail et l'a invitée à présenter les conclusions de ses travaux dans le cadre de la contribution avant la fin de 1982.

Vous voyez donc que, tant sur le plan national, par une concertation qui se poursuivra encore cet après-midi avec les interlocuteurs sociaux, que sur le plan européen, où nous avons une responsabilité particulière dans le cadre de la présidence belge, le gouvernement ne ménage aucun des efforts à fournir en vue d'aboutir à une discussion aussi approfondie que possible sur l'ensemble des formules qui pourraient, par un aménagement ou une réduction de la durée du travail, contribuer d'une manière significative à la diminution du chômage. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de minister, ik vrees dat een en ander moet worden verduidelijkt. Ik apprecieer natuurlijk ten zeerste dat wordt gezocht naar formules om de arbeidstijd te verkorten. In mijn interpellatie heb ik het echter opgenomen tegen de deeltijdse arbeid wegens de nadelen die daaraan verbonden zijn. Vooral de vrouwen zijn het slachtoffer van de acht nadelen die ik heb opgesomd omdat het merendeel van de deeltijdse arbeiders, vrouwen zijn. Bovendien worden door het begunstigen van de deeltijdse arbeid de vrouwen aangespoord om deeltijdse arbeid aan te nemen. Mijn protest slaat dus op het bevorderen van de deeltijdse arbeid. Het is goed dat deze niet meer zo wordt gediscrimineerd, maar dit is niet voldoende. Er blijven te veel nadelen die vooral de vrouwelijke bevolking treffen.

Daarom vraag ik met aandrang dat zou worden gezocht naar formules om de arbeidstijd te verkorten voor heel de werkende bevolking. *(Applaus op de socialistische banken.)*

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door mevrouw Julliams en de heren Wyninckx en De Smeyter, luidt :

« De Senaat

Gehoord de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen,

Verzoekt de regering maatregelen te nemen opdat de arbeidsduur algemeen en voor iedereen zou worden verkort, zodat een billijker arbeidsverdeling zou worden gewaarborgd, en meteen de tewerkstelling zou worden bevorderd zonder een categorie werknemers, inzonderheid vrouwen en jongeren, te benadelen. »

De tweede, ingediend door de heren Van Herreweghe en Vanderpoorten, luidt :

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen en het antwoord van de minister van Tewerkstelling en Arbeid,

Gaat over tot de orde van de dag. »

Nous procéderons demain au vote sur l'ordre du jour pur et simple, qui bénéficie de la priorité.

Wij stemmen morgen over de eenvoudige motie, die voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Je vous propose de traiter des points 1 à 7 de notre ordre du jour après que nous aurons entendu l'interpellation de M. Egemeers.

Nous grouperons ensuite les quatre interpellations adressées au ministre des Affaires sociales, mais il va de soi que chaque interpellateur aura un droit de réplique.

In overleg met de heer Wyninckx, stel ik tevens voor zijn interpellatie gericht tot de staatssecretaris voor Pensioenen tot morgen uit te stellen. Dit betekent dat na de interpellaties gericht tot de minister van Sociale Zaken nog twee interpellaties overblijven, namelijk die van de heer Van Roye en de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen.

Is de Senaat het met deze regeling eens?

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux? *(Assentiment.)*

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

Mag ik de fractievoorzitters vragen te 15 u. 30 naar mij te komen voor een korte bespreking? *(Instemming.)*

INTERPELLATIE VAN DE HEER EGELMEERS TOT DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « HET GEHEEL VAN MAATREGELEN MET BETREKKING TOT DE WERKLOOSHEID EN DE TEWERKSTELLING »

INTERPELLATION DE M. EGELMEERS AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « L'ENSEMBLE DES MESURES DECIDEES QUANT AU CHOMAGE ET A L'EMPLOI »

De Voorzitter. — Dames en heren, aan de orde is de interpellatie van de heer Egemeers tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over het geheel van maatregelen met betrekking tot de werkloosheid en de tewerkstelling.

Het woord is aan de interpellant.

De heer Egemeers. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, men spreekt en schrijft veel over de werkloosheid. Er worden studies gemaakt over de teruggekomen werkloosheid, die de jongste jaren maand na maand een hoog peil heeft bereikt. De werkloosheid installeert zich.

Het zou onjuist zijn te zeggen dat de vorige regeringen sedert 1977 niets hebben ondernomen om werklozen een job te geven. De

ze regering komt met niet veel nieuws af. Zij werkt door op hetzelfde stramien, weliswaar met aangepaste modaliteiten; zij heft op wat niet in het kraam past van de ene of andere regeringspartner. Waar men oplossingen kan vinden, bijgevalen zelfs door instanties op internationaal vlak in West-Europa, kan de nationale regering niet weg in naam van de gewestvorming. Er is geen coördinatie meer voor een gevaar dat zich manifesteert in het geheel van het land en in alle lagen van de bevolking, welke taal zij ook spreken en dat de werkloosheid is. De misdadigheid doet blijkbaar ook een goede zaak aan deze verschrikkelijke toestand.

De regering heeft één voordeel, namelijk dat van 1982 af een vermindering van het arbeidsaanbod te verwachten is, tenminste wanneer alle elementen constant blijven. Dit zal het gevolg zijn van de demografische ontwikkeling, waaruit op te merken valt dat het aantal jongeren zal dalen maar — en dat is ook niet onbelangrijk — de veroudering van de bevolking angstrekkend zal voortschrijden.

De opvang van de verloren arbeidsplaatsen in de primaire en secundaire sector door de tertiaire sector kan niet blijven duren, men mag zeggen dat de transfer is stopgezet.

De regering vergeet in haar beleid het belang van de vrouwen in het arbeidsproces en vooral de omvang van het vrouwelijk arbeidsaanbod. De toename van de beroepsbevolking na wereldoorlog II is alleen toe te schrijven door het aanbod van vrouwen op de arbeidsmarkt.

Uit de socio-economische enquête van het NIS in april 1977 blijkt dat het aantal werkende vrouwen sedert 1970 bestendig stijgt maar dat ook het totaal van niet-werkende vrouwen omhoog gaat. Wetende dat de scalarisatiegraad bij de vrouwen op een redelijk gemiddeld peil ligt, kan men aan het probleem van de vrouwenwerkloosheid niet voorbijgaan.

Ik zie dus bij het invoeren onder aanvaardbare voorwaarden voor de werknemers van de deeltijdse arbeid een middel tot tewerkstelling is, maar nog niet een mogelijkheid tot opslorping van een gedeelte van de werkloosheid. Immers, het stijgend aantal niet-werkende vrouwen, die voorbereid zijn op integratie in het arbeidsproces en die langs deeltijdse arbeid zichzelf kunnen worden, zouden een averechts effect kunnen veroorzaken ten opzichte van de geïnstalleerde werkloosheid. Men moet met deze vaststelling rekening houden en met of zonder bevoegdheidsomschrijving door de gewestvorming, kan alleen een grondig aangepakte beroepsomscholing van de huidige werklozen een wezenlijk element zijn tot zichtbare opslorping van de werkloosheid binnen de huidige grenzen van de arbeidsduur.

Ik zei daareven dat het een middel tot scheppen van tewerkstelling is, maar nog niet een mogelijkheid tot opslorping van een gedeelte van de werkloosheid. Immers, het stijgend aantal niet-werkende vrouwen, die voorbereid zijn op integratie in het arbeidsproces en die langs deeltijdse arbeid zichzelf kunnen worden, zouden een averechts effect kunnen veroorzaken ten opzichte van de geïnstalleerde werkloosheid. Men moet met deze vaststelling rekening houden en met of zonder bevoegdheidsomschrijving door de gewestvorming, kan alleen een grondig aangepakte beroepsomscholing van de huidige werklozen een wezenlijk element zijn tot zichtbare opslorping van de werkloosheid binnen de huidige grenzen van de arbeidsduur.

Mijn zienswijze wordt gesterkt wanneer ik vaststel — en sedert jaren al — hoe men via artikel 143 van de werkloosheidsreglementering een bestendige kuis houdt onder de langdurig werklozen en in het bijzonder onder de werkloze vrouwen, niet-gezinshoofd, en dan nog volgens opties die verschillen van streek tot streek.

Het is moeilijk aan te nemen dat men tegenstrijdige middelen wil laten kaderen in een tewerkstellingsbeleid, dat volgens mij onbestaande is, en in een poging tot opslorping van de werkloosheid, waarin u ook niet zult slagen, mijnheer de minister.

De regering ziet heil in de invoering van een sociaal passief, niet alleen om afdankingen te regelen maar om aan te sporen tot aanwervingen. Met zekerheid weten wij nu reeds dat er voor die ondernemingen met minder dan 100 werknemers een fiscaal voordeel aan vast zit. Maar wat zal de praktijk opleveren? In de zones van dit land met structurele werkloosheid, waar er bijgevolg een aanzienlijk aantal werklozen zijn, bestaan geen ondernemingen meer die een sociaal passief, zelfs met al de voordelen, kunnen opbrengen. Dat is de realiteit!

Ik kom zo tot de gekende programma's gethematiseerd als «voor de strijd ten bate van de werkloosheid». De structuur blijft in grote lijnen dezelfde: alleen nuttige aanpassingen, maar u behoudt niettemin het gamma, zij het dan met andere benamingen.

In welke mate de werknemers, vooral de universitair geschoolden dat onzeker gevoel, dat zelfs frustrerend kan werken, zullen kwijtgeraken, zal een open vraag blijven. Dat was in het verleden ook het geval.

De opheffing van het bijzonder bruggensioen voor oudere werklozen van 1 april af voor nieuwe aanvragen, is geen goede zaak. Zolang het wettelijk en conventioneel bruggensioen van toepassing

blijft, is het nodig dat ook het bijzonder bruggensioen blijft bestaan, zoals op een studiedag over «Hoe pijnloos is de crisis?» werd onderstreept, namelijk «dat de stelsels van bijzonder bruggensioen zijn bestemd om een onlogische en asociale toestand te verhelpen, waartoe het wettelijk bruggensioen, in combinatie met de werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsregelingen, aanleiding gaf». Ik verwijs naar bladzijde 90 van de uitgave over de probleemstellingen in het arbeids- en sociaal recht. De regering heeft weliswaar anders geoordeeld.

Ik besluit, mijnheer de minister: het komt mij voor dat van uw front ook geen hoopgevend nieuws komt. Men laat de doeltreffende middelen, zoals bijvoorbeeld samenwerking technisch onderwijs, industrie en Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, te veel onbenut. Een goede samenwerking op deze vlakken zou nochtans helpend kunnen zijn én voor de tewerkstelling — werkloze kandidaat technische leeraars of moniteurs — én dus uiteraard voor de vermindering van het aantal werklozen.

Wanneer men zich kritisch opstelt tegenover deze economische crisis, kan men zich afvragen, of dit niet een beleid is, in economische termen uitgedrukt, van een *laissez faire, laissez passer* voor degenen die het van de factor arbeid moeten hebben of voor de tegenhanger *la crise du capitalisme*. De toekomst zal het uitmaken. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik zal bijzonder kort zijn, hoewel de uitdaging natuurlijk groot is om ter gelegenheid van de korte interpellatie van de heer Egemeers kritiek uit te oefenen op het beleid dat in dit land de jongste tien jaar is gevoerd.

Het volstaat eraan te herinneren dat menige kiesstrijd door menige partij werd gevoerd onder de slogan dat men voor het bestrijden van de werkloosheid een banenplan zou creëren en dat via dit plan in 150 000 à 200 000 nieuwe betrekkingen zou worden voorzien.

Het volstaat u te herinneren aan hem die zijn naam heeft verbonden aan het bijzonder tijdelijk kader. Het volstaat te herinneren aan onze collega's die hun naam hebben verbonden aan wat ik gerust durf te noemen het manipuleren met de pensioenen en de pensioenleeftijd en dan nog te verwijzen naar andere vormen van tewerkstelling via de openbare besturen of via het invoeren van stages.

Op het ogenblik evolueren de prognoses naar 500 000 werklozen tegen het einde van dit jaar, niettegenstaande al deze kiesbeloften, niettegenstaande het participeren van de ene of de andere partij aan de verschillende regeringen en niettegenstaande alles wat men ons nu voorspelt. Ik meen, mijnheer de minister, dat uw regering met de prognose van 500 000 werklozen tegen het einde van dit jaar rekening houdt.

Het enige wat we momenteel zinnig kunnen vragen is dat alle krachten, gewestelijk, nationaal en internationaal, ter bestrijding van de werkloosheid zouden worden gebundeld. Men moet inzien dat werkloos zijn geen teken op het voorhoofd kan zijn en dat het voor de betrokkenen, man of vrouw, een leed is dat soms bijzonder hard te dragen is. Ten opzichte van de jongeren die op het ogenblik naar het einde van hun studies evolueren zou de mogelijkheid moeten worden geboden om het voltooien van hun studies in het mate van het mogelijke zinnig te maken.

Tenslotte, en dat is belangrijk, worden thans inspanningen gedaan — men kan daar positief of negatief op reageren — waardoor aan de bedrijven de mogelijkheid wordt geboden besparingen te doen inzake loonlast en kosten van energie. Wij vragen slechts dat de bedrijven, grote of kleine, die via deze maatregelen besparingen kunnen realiseren, zouden worden verplicht het volume van deze besparingen in hun bedrijven te investeren. Hieruit zou moeten blijken: ten eerste, dat er geen verdere vermindering van de tewerkstelling plaatsheeft; ten tweede, dat de besparingen duidelijk worden aangewend voor investeringen; ten derde, hoeveel personen, waar en wanneer, opnieuw door deze besparingen worden tewerkgesteld.

Mijnheer de minister, indien u ons deze verzekering kunt geven zijn wij bereid met de evolutie van de gezamenlijke strijd tegen de werkloosheid rekening te houden.

Ik meen, mijnheer Egemeers, dat wij de volgende weken en maanden ruimschoots de gelegenheid zullen krijgen om in de bevoegde commissies samen met de ministers van gedachten te wisselen en een beleid te bepalen om aan de moderne gesel van de werkloosheid een einde te maken. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hansenne, ministre.

M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, mes chers collègues, je voudrais répondre aussi précisément que possible aux remarques formulées par M. Egemeers.

M. Egemeers a des doutes sur la capacité ou la volonté du gouvernement de résorber le chômage. Son pessimisme s'appuie sur le résultat des dix dernières années. Je n'ai fait aucune promesse à cet égard, mais je voudrais essayer de préciser une série de points.

M. Egemeers pense que la politique du gouvernement pour la résorption du chômage pourrait être facilitée par l'évolution démographique. Ce n'est pas sûr. Lorsque j'ai été amené à prendre la responsabilité du département de l'Emploi et du Travail, j'ai été fort surpris de constater qu'il y était bien plus question de travail que d'emploi. Ce n'est pas une critique, mais une constatation. Nous manquons cruellement de données statistiques concernant l'évolution de la population active. Les diverses sources quant aux perspectives relatives à l'emploi marquent des différences trop significatives pour être laissées au hasard.

J'espère pouvoir très rapidement fournir au gouvernement des propositions concrètes pour une gestion prévisionnelle et de la population active et du marché de l'emploi.

A l'heure actuelle, nous disposons seulement d'études disparates qui ne nous permettent pas d'indiquer avec suffisamment de précision les orientations possibles là où il y a des déclins structurels. Nous manquons des données qui permettraient au gouvernement des choix plus rigoureux. Ces préoccupations sont aussi celles des interlocuteurs sociaux. Hier encore, lors de la réunion du comité permanent de l'emploi au niveau européen, les uns et les autres se sont inquiétés du fait que nous n'avions pas une gestion suffisamment prévisionnelle du marché de l'emploi.

Le deuxième point que vous avez évoqué est celui de la formation professionnelle. A cet égard, des problèmes délicats se posent dans la mesure où — vous l'avez regretté, mais il faut faire fonctionner les institutions, et ne pas constamment les remettre en cause — une partie importante des responsabilités en cette matière relève maintenant de la compétence des communautés. Mais je tiens à signaler que sur deux points: la réforme des crédits d'heures et l'apprentissage industriel, je compte présenter au Conseil des ministres, si possible avant la fin du mois de mai, une note de nouvelle orientation générale qui devrait permettre au gouvernement de prendre position sur ces deux points importants. Les exécutifs de communauté seraient ensuite consultés ainsi que le Conseil national du Travail dont l'avis est absolument nécessaire dans le cadre de la réforme des crédits d'heure.

Dans ces deux formules, nous avons, en plus, prévu des stages à mi-temps avec une continuation de formation pour les jeunes de 16 à 18 ans, qui se trouvent généralement dans une situation scolaire extrêmement difficile.

Pour l'ensemble de cette opération, y compris le temps partiel dont nous espérons qu'il pourra également servir à des opérations de formation, je compte avoir des contacts avec mes collègues de l'Education nationale, de façon à présenter des propositions gouvernementales uniques qui répondent mieux à la préoccupation de formation permanente dont on parle souvent mais qui se heurte à de nombreuses contradictions et rigidités bureaucratiques.

Je ne fais pas de promesses, mais je confirme que ce secteur me préoccupe très sérieusement. Pour moi, les difficultés et les rigidités que nous connaissons en ce qui concerne le chômage résultent d'une inadéquation entre la formation reçue et les possibilités d'emploi. Il y a donc lieu de mener une meilleure politique dans ce secteur.

Vous considérez, monsieur Egemeers, que c'est peut-être par la voie de l'exclusion de l'article 143 que nous cherchons une solution sur ce plan. Je vous réponds que je n'ai innové en rien par rapport aux consignes données par mon prédécesseur en ce domaine. Il n'y a pas eu de renforcement dans le secteur de l'article 143.

Mais il découle de toute une série de remarques formulées par vous que le problème essentiel est celui de la politique de l'emploi menée par le gouvernement. Je voudrais rappeler à cet égard, comme je l'ai déjà dit à Mme De Pauw, que nous essayons d'orienter notre action vers trois axes principaux. Le premier, c'est d'essayer de rendre les entreprises compétitives et de veiller autant que possible à arrêter l'hémorragie colossale d'emplois industriels que nous avons connue au cours des années précédentes. C'est là une des causes fondamentales du taux de chômage actuel. Nous avons pris plusieurs mesures appréciées de manières diverses — je peux le comprendre — tendant notamment à la modération des coûts. Je rappelle que l'arrêté royal pris en exécution des pouvoirs spéciaux prévoit que les mesures prises doivent servir soit à une diminution des prix, soit à des investissements, soit à la politique de l'emploi.

En tant que ministre de l'Emploi, je veillerai tout particulièrement à ce que dans l'ensemble des entreprises, les mesures de modération demandées servent effectivement à la réalisation des trois objectifs définis par le gouvernement.

Qu'attendons-nous de ces mesures? D'abord, l'arrêt des pertes d'emplois que nous avons connues et la capacité de recréer des emplois nouveaux en suffisance pour les années à venir. Si cet objectif n'est pas très ambitieux, il a l'avantage d'être réaliste et c'est déjà très important de pouvoir dire à l'opinion publique que nous essayons de redresser la situation actuelle qui fait craindre le pire à beaucoup de personnes.

Nous savons évidemment qu'un accroissement du nombre de chômeurs est à prévoir à la fin de la période considérée. C'est pourquoi nous avons également prévu toute une série de mesures en matière de résorption de chômage et de mise au travail des chômeurs, en tenant cependant compte de l'expérience passée et des résultats obtenus, favorables ou non.

Sur les deux premiers points, je voudrais dire à M. Egemeers qu'il ne faut pas se donner rendez-vous trop vite. En effet, c'est à partir des derniers mois de 1983 que nous pourrions apprécier si les objectifs du gouvernement et la politique qui sous-tend la réalisation de ses objectifs sont conformes à nos espoirs et si nous avons obtenu les résultats escomptés.

Dernier élément: le problème de l'aménagement et de la réduction de la durée du travail.

J'ai fait des propositions extrêmement précises aux interlocuteurs sociaux, à la fois pour une discussion et pour la mise en œuvre de certaines expériences. Je crois très sincèrement qu'il est possible de mener des expériences et de réaliser des innovations importantes en matière d'aménagement et de réduction du temps de travail, avec garantie d'embauches compensatoires.

Ces éléments font partie du pacte pour l'emploi. Il est évident que la réduction et l'aménagement du temps de travail requièrent impérativement une concertation et l'accord des interlocuteurs sociaux. Croyez bien que je ferai l'impossible pour obtenir cet accord.

Je me suis d'ailleurs efforcé, hier, de retrouver, au niveau européen, un consensus entre patrons et syndicats. C'est une tâche difficile, surtout en période de crise.

Soyez assurés qu'au niveau national, je mettrai tout en œuvre pour arriver à ce partage du temps de travail. Dans la mesure où le travail est devenu un bien essentiel de notre société, la justice sociale et l'équité commandent que nous discutons tous ensemble de la manière dont il convient de le répartir. Je ne ménagerai aucun effort pour arriver à un accord qui concilie les intérêts des interlocuteurs sociaux et ceux du gouvernement. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Egemeers.

De heer Egemeers. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, het verbaast mij enigszins dat de minister zo lichtzinnig over artikel 143 heenstapt met te beweren dat hij niet meer of niet minder heeft gedaan dan zijn voorgangers.

Het gaat erom onderrichtingen te geven aan de directeurs van de gewestelijke bureaus van de RVA opdat zij volgens dezelfde criteria de dossiers van de werklozen zouden beoordelen.

Artikel 143 is haast zo oud als het koninklijk besluit van 1963 zelf.

Wij kunnen met absolute zekerheid zeggen in welke streken van ons land de jacht op de werklozen is geopend. Dat is op het ogenblik in het arrondissement Mechelen. In Boom werd reeds « grote kuis » gehouden. Die handelwijze vanwege het RVA is wansmakelijk. Er moet allicht iets gebeuren, mijnheer de minister, maar u moet de directeurs van de RVA instructies geven opdat zij voor iedereen met dezelfde maten en gewichten zouden werken. Dat zou dan toch nog een positieve maatregel zijn.

Het spijt mij dat u over de wederinvoering van het bijzonder brugpensioen bent heengestapt. Dit blijft een asociale maatregel van de regering ten aanzien van degenen die langs de conventionele en wettige weg recht hebben op brugpensioen. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Wyninckx en De Smeyter en mevrouw Julliams, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Egelmeers en het antwoord van de minister van Tewerkstelling en Arbeid,

Vraagt dat het tewerkstellingsbeleid doelmatiger zou worden gevoerd, dat daarbij rekening wordt gehouden met alle categorieën van werklozen en dat daartoe alle aanwezige middelen worden ingezet. »

De tweede, ingediend door de heren Van Herreweghe, Daems en André, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Egelmeers en het antwoord van de minister van Tewerkstelling en Arbeid,

Gaat over tot de orde van de dag. »

Wij stemmen morgen over de eenvoudige motie, die voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LA REPUBLIQUE ISLAMIQUE DU PAKISTAN EN VUE D'EVITER LES DOUBLES IMPOSITIONS ET DE PREVENIR L'EVASION FISCALE EN MATIERE D'IMPOTS SUR LE REVENU ET DU PROTOCOLE, SIGNES A BRUXELLES LE 17 MARS 1980

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIE EN DE ISLAMITISCHE REPUBLIEK PAKISTAN TOT HET VERMIJDEN VAN DUBBELE BELASTING EN TOT HET VOORKOMEN VAN HET ONTGAAN VAN BELASTING INZAKE BELASTINGEN NAAR HET INKOMEN, EN VAN HET PROTOCOL, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 17 MAART 1980

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la république islamique du Pakistan en vue d'éviter les doubles impositions et de prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, et du Protocole, signés à Bruxelles le 17 mars 1980.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de Islamitische Republiek Pakistan tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en van het Protocol, ondertekend te Brussel op 17 maart 1980.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer de Bruyne, rapporteur. — Ik verwijs naar mijn verslag, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. De Overeenkomst tussen het koninkrijk België en de Islamitische Republiek Pakistan tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen, en het Protocol, ondertekend te Brussel op 17 maart 1980, zullen volkomen uitwerking hebben.

Article unique. La Convention entre le royaume de Belgique et la république islamique du Pakistan en vue d'éviter les doubles impositions et de prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu, et le Protocole, signés à Bruxelles le 17 mars 1980 sortiront leur plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen morgen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé demain au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG NR. 147 BETREFFENDE MINIMUMNORMEN OP KOOPVAARDIJSCHEPEN, AANGENOMEN TE GENEVE OP 29 OKTOBER 1976 DOOR DE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TIJDENS HAAR TWEEENZESTIGSTE ZITTING

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION N° 147 CONCERNANT LES NORMES MINIMA A OBSERVER SUR LES NAVIRES MARCHANDS, ADOPTÉE A GENEVE LE 29 OCTOBRE 1976 PAR LA CONFERENCE INTERNATIONALE DU TRAVAIL LORS DE LA SOIXANTE-DEUXIEME SESSION

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag nr. 147 betreffende minimumnormen op koopvaardij schepen, aangenomen te Genève op 29 oktober 1976 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar tweeënzestigste zitting.

Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention n° 147 concernant les normes minima à observer sur les navires marchands, adoptée à Genève le 29 octobre 1976 par la Conférence internationale du Travail lors de la soixante-deuxième session.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Gijs, rapporteur, heeft mij verzocht mede te delen dat hij verwijst naar zijn verslag.

Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

L'article premier du projet de loi est ainsi rédigé:

Artikel 1. Het Verdrag nr. 147 betreffende minimumnormen op koopvaardij schepen, aangenomen te Genève op 29 oktober 1976 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar tweeënzestigste zitting, zal volkomen uitwerking hebben.

Article 1er. La Convention n° 147 concernant les normes minima à observer sur les navires marchands, adoptée à Genève le 29 octobre 1976 par la Conférence internationale du Travail lors de sa soixante-deuxième session, sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Voor de toepassing van het Verdrag wordt als zeeschip beschouwd het vaartuig dat gewoonlijk op zee personen of zaken vervoert, sleepverrichtingen, baggerwerken of enige andere winstgevendere verrichting van scheepvaart uitvoert, of daartoe bestemd is.

De beslissingen bedoeld in artikel 1, 4, c, van het Verdrag worden door de Koning genomen.

Art. 2. Est considéré comme navire de mer, pour l'application de la Convention, tout bâtiment faisant habituellement en mer le transport de personnes ou de choses, le remorquage, le dragage ou toute autre opération lucrative de navigation ou qui y est destiné.

Les décisions prévues à l'article 1er, 4, c, de la Convention sont prises par le Roi.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen morgen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé demain au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION ENTRE LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DE BELGIQUE ET LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DES PAYS-BAS, RELATIVE AU PONT E39 SUR LA MEUSE ET LE CANAL JULIANA, SIGNÉE A LA HAYE LE 24 AVRIL 1980

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST TUSSEN DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIË EN DE REGERING VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN BETREKKING HEBBENDE OP BRUG E39 OVER DE MAAS EN HET JULIANAKANAAL, ONDERTEKEND TE 'S-GRAVENHAGE OP 24 APRIL 1980

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation de la Convention entre le gouvernement du royaume de Belgique et le gouvernement du royaume des Pays-Bas, relative au pont E39 sur la Meuse et le canal Juliana, signée à La Haye le 24 avril 1980.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de regering van het koninkrijk België en de regering van het koninkrijk der Nederlanden betrekking hebbende op brug E39 over de Maas en het Julianakanaal, ondertekend te 's-Gravenhage op 24 april 1980.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Van Herck, rapporteur. — Ik verwijs naar mijn verslag, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. De Overeenkomst tussen de regering van het koninkrijk België en de regering van het koninkrijk der Nederlanden betrekking hebbende op brug E39 over de Maas en het Julianakanaal ondertekend te 's-Gravenhage op 24 april 1980 zal volkomen uitwerking hebben.

Article unique. La Convention entre le gouvernement du royaume de Belgique et le gouvernement du royaume des Pays-Bas relative au pont E39 sur la Meuse et le canal Juliana, signée à La Haye le 24 avril 1980 sortira son plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen morgen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé demain au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DU PROTOCOLE DE 1973 SUR L'INTERVENTION EN HAUTE MER EN CAS DE POLLUTION PAR DES SUBSTANCES AUTRES QUE LES HYDROCARBURES ET L'ANNEXE, FAITS A LONDRES LE 2 NOVEMBRE 1973

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET PROTOCOL VAN 1973 BETREFFENDE DE MAATREGELEN IN VOLLE ZEE IN GEVAL VAN VERONTREINIGING DOOR STOFFEN ANDERE DAN OLIËN EN DE BIJLAGE, OPGEMAAKT TE LONDEN OP 2 NOVEMBER 1973

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi portant approbation du Protocole de 1973 sur l'intervention en haute mer en cas de pollution par des substances autres que les hydrocarbures, et l'Annexe, faits à Londres le 2 novembre 1973.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Protocol van 1973 betreffende de maatregelen in volle zee in geval van verontreiniging door stoffen andere dan oliën, en de Bijlage, opgemaakt te Londen op 2 november 1973.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Wyninckx, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het verslag is zo uitstekend dat ik mij ertoe kan beperken ernaar te verwijzen. (*Gelach.*)

De Voorzitter. — Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. Het Protocol van 1973 betreffende de maatregelen in volle zee in geval van verontreiniging door stoffen, andere dan oliën, en de Bijlage, opgemaakt te Londen op 2 november 1973, zullen volkomen uitwerking hebben.

Article unique. Le Protocole de 1973 sur l'intervention en haute mer en cas de pollution par des substances autres que les hydrocarbures, et l'Annexe, faits à Londres le 2 novembre 1973, sortiront leur plein et entier effet.

— Aangenomen.

Adopté.

De Voorzitter. — We stemmen morgen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé demain au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT APPROBATION DE LA CONVENTION SUR L'INTERDICTION D'UTILISER DES TECHNIQUES DE MODIFICATION DE L'ENVIRONNEMENT A DES FINS MILITAIRES OU TOUTES AUTRES FINS HOSTILES, ET DE L'ANNEXE, FAITES A GENEVE LE 18 MAI 1977

Discussion générale et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE GOEDKEURING VAN HET VERDRAG INZAKE HET VERBOD VAN MILITAIR OF ENIG ANDER VIJANDELIJK GEBRUIK VAN MILIEUVERANDERINGSTECHNIKEN, EN VAN DE BIJLAGE, OPGEMAAKT TE GENEVE OP 18 MEI 1977

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi relatif à l'interdiction d'utiliser des techniques de modification de l'environnement à des fins militaires ou toutes autres fins hostiles.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet betreffende het verbod van militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Close, rapporteur. — Je renvoie à mon rapport écrit, monsieur le Président.

M. le Président. — Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. La Convention sur l'interdiction d'utiliser des techniques de modification de l'environnement à des fins militaires ou

toutes autres fins hostiles, et l'Annexe, faites à Genève le 18 mai 1977, sortiront leur plein et entier effet.

Artikel 1. Het Verdrag inzake het verbod van militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken, en de Bijlage, opgemaakt te Genève op 18 mei 1977, zullen volkomen uitwerking hebben.

— Adopté.
Aangenomen.

Art. 2. Il est interdit d'utiliser à des fins militaires ou toutes autres fins hostiles des techniques de modification de l'environnement ayant des effets étendus, durables ou graves, en tant que moyens de causer des destructions, des dommages ou des préjudices à un autre Etat partie à la Convention mentionnée à l'article 1er ci-dessus.

Il est interdit d'aider, d'encourager ou d'inciter tout Etat, groupe d'Etats ou organisation internationale à mener des activités contraires aux dispositions de l'alinéa précédent.

Par « technique de modification de l'environnement », il faut entendre toute technique ayant pour objet de modifier — grâce à une manipulation délibérée de processus naturels — la dynamique, la composition ou la structure de la terre, y compris ses biotes, sa lithosphère, son hydrosphère et son atmosphère, ou l'espace extra-atmosphérique.

Par « étendus », il faut entendre les effets qui s'étendent à une superficie de plusieurs centaines de kilomètres carrés.

Par « durables », il faut entendre les effets qui s'étendent à une période de plusieurs mois, ou environ une saison.

Par « graves », il faut entendre les effets qui provoquent une perturbation ou un dommage sérieux ou marqué pour la vie humaine, les ressources naturelles et économiques ou d'autres richesses.

Les infractions aux dispositions qui précèdent seront punies d'un emprisonnement de huit jours à un an et d'une amende de 26 à 100 000 francs.

Art. 2. Het is verboden milieuveranderingstechnieken die wijdverspreide, langdurige of ernstige gevolgen hebben, voor militaire of andere vijandelijke doeleinden te gebruiken als middelen tot vernietiging, het berokkenen van schade of nadeel aan een of andere Staat die partij is bij het in artikel 1 genoemd Verdrag.

Het is verboden enige Staat, groep van Staten of internationale organisatie te steunen, aan te moedigen of ertoe te bewegen, activiteiten te ontplooiën die in strijd zijn met het bepaalde in het eerste lid.

Onder « milieuveranderingstechnieken » wordt verstaan: enigerlei techniek voor het veranderen — door middel van opzettelijke manipulatie van natuurlijke processen — van de dynamica, de samenstelling of de structuur van de aarde, waaronder begrepen de flora en de fauna, de lithosfeer, de hydrosfeer en de atmosfeer, dan wel van de kosmische ruimte.

Onder « wijdverspreide gevolgen » wordt verstaan: gevolgen die over een oppervlakte van verscheidene honderden vierkante kilometers merkbaar zijn.

Onder « langdurige gevolgen » wordt verstaan: gevolgen die gedurende een periode van enkele maanden of ongeveer een jaargetijde merkbaar zijn.

Onder « ernstige gevolgen » wordt verstaan: gevolgen die leiden tot ernstige of duidelijke verstoring of beschadiging van het menselijk bestaan, de natuurlijke of economische hulpbronnen of andere rijkdommen.

Op overtredingen van deze bepalingen staat een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en een boete van 26 tot 100 000 frank.

— Adopté.
Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé demain au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen morgen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 202 DU CODE JUDICIAIRE ET PORTANT A CINQ ANS LA DUREE DU MANDAT DES JUGES ET DES CONSEILLERS SOCIAUX

Discussion et vote de l'article unique

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 202 VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK EN HOUDENDE VERLENGING VAN DE DUUR VAN HET MANDAAT VAN DE RECHTERS EN RAADSHEREN IN SOCIALE ZAKEN TOT VIJF JAAR

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant l'article 202 du Code judiciaire.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 202 van het Gerechtelijk Wetboek.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Verbist, rapporteur. — Ik verwijs naar mijn verslag, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Daar niemand het woord vraagt, is de algemene beraadslaging gesloten.

Personne ne demandant la parole, la discussion générale est close.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. L'article 202, deuxième alinéa, du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante:

« Il est nommé pour cinq ans et sa nomination peut être renouvelée pour cinq ans après chaque terme.

Ladite nomination doit être publiée au *Moniteur belge* avant le début des vacances judiciaires qui précèdent l'année judiciaire au cours de laquelle les juges doivent commencer ou poursuivre leur mandat. »

Enig artikel. Artikel 202, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« De benoeming heeft plaats voor vijf jaar en kan na iedere termijn voor vijf jaar verlengd worden.

Zij dient in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd te worden vóór de aanvang van het gerechtelijk verlof dat voorafgaat aan het gerechtelijk jaar, waarin de rechters hun mandaat dienen aan te vangen of voort te zetten. »

— Adopté.
Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé demain au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen morgen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 204 VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK MET BETREKKING TOT DE VERLENGING VAN DE DUUR VAN HET MANDAAT VAN DE WERKENDE EN PLAATSERVANGENDE RECHTERS IN HANDELSZAKEN

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 204 DU CODE JUDICIAIRE EN CE QUI CONCERNE LA PROLONGATION DE LA DUREE DU MANDAT DES JUGES CONSULAIRES EFFECTIFS ET SUPPLEANTS

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp tot wijziging van artikel 204 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de verlenging van de duur van het mandaat van de werkende en plaatsvervangende rechters in handelszaken.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant l'article 204 du Code judiciaire en ce qui concerne la prolongation de la durée du mandat des juges consulaires effectifs et suppléants.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Verbist, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar mijn verslag, alhoewel ik er, mede ingevolge de uitstekende

kwaliteit waarover ook de heer Wyninckx daarnet sprak, uren over zou kunnen praten. Ik zal dat echter niet doen.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Het enig artikel van het ontwerp van wet luidt:

Enig artikel. Artikel 204, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«De werkende of plaatsvervangende rechters in handelszaken worden benoemd voor vijf jaar. Hun benoeming kan na iedere termijn voor vijf jaar vernieuwd worden.

Zij dient in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd te worden vóór de aanvang van het gerechtelijk verlof dat voorafgaat aan het gerechtelijk jaar, waarin de rechters hun mandaat dienen aan te vangen of voort te zetten.»

Article unique. L'article 204, premier alinéa, du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante:

«Les juges consulaires, effectifs et suppléants, sont nommés pour cinq ans et leur nomination peut être renouvelée pour cinq ans après chaque terme.

Leur nomination doit être publiée au *Moniteur belge* avant le début des vacances judiciaires qui précèdent l'année judiciaire pendant laquelle les juges doivent entamer ou poursuivre leur mandat.»

— Aangenomen.

Adopté.

Wij stemmen morgen over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Nous voterons demain sur l'ensemble du projet de loi.

INTERPELLATIE VAN MEVROUW DE PAUW-DEVEEN TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER «DE KONINKLIJKE BESLUITEN NRS. 35, 36, 37 EN 38 INZAKE KINDERBIJSLAG EN DE BIJZONDERE TIJDELIJKE BIJDRAGE TEN LASTE VAN DE ALLEENSTAANDEN EN VAN DE GEZINNEN ZONDER KINDEREN»

INTERPELLATIE VAN DE HEER EGELMEERS TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER «HET VOLMACHTBESLUIT TOT VERMINDERING VAN DE WERKGEVERSBIJDRAGE SOCIALE ZEKERHEID TEN OPZICHTE VAN HET EVENWICHT VAN DE SOCIALE ZEKERHEID EN ZIJN NOODZAKELIJKE HERVORMING»

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDENHOVE TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER «DE JONGSTE UITVOERINGSBESLUITEN NAAR AANLEIDING VAN DE BIJZONDERE MACHTEN TOEGEKEND AAN DE KONING TEN OPZICHTE VAN DE SECTOR ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING»

INTERPELLATIE VAN DE HEER HANCKE TOT DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER «DE MAATREGELEN DIE DE REGERING GETROFFEN EN AANGEKONDIGD HEEFT INZAKE HET GEZONDHEIDSBELEID, ONDER MEER INZAKE HET ZIEKENHUISBELEID»

INTERPELLATION DE MME DE PAUW-DEVEEN AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR «LES ARRETES ROYAUX N°s 35, 36, 37 ET 38 RELATIFS AUX ALLOCATIONS FAMILIALES ET A LA COTISATION SPECIALE ET TEMPORAIRE A CHARGE DES ISOLEES ET DES FAMILLES SANS ENFANTS»

INTERPELLATION DE M. EGELMEERS AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR «L'ARRETE PRIS EN VERTU DES POUVOIRS SPECIAUX ET REDUISANT LA COTISATION PATRONALE A LA SECURITE SOCIALE, EU EGARD A LA NECESSITE D'ASSURER L'EQUILIBRE DE CE SECTEUR ET DE LE REFORMER»

INTERPELLATION DE M. VANDENHOVE AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR «LES ARRETES PRIS RECEMMENT EN EXECUTION DE LA LOI ATTRIBUANT CERTAINS POUVOIRS SPECIAUX AU ROI, EN CE QUI CONCERNE LE SECTEUR DE L'ASSURANCE MALADIE-INVALIDITE»

INTERPELLATION DE M. HANCKE AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR «LES MESURES PRISES OU ANNONCEES PAR LE GOUVERNEMENT QUANT A LA POLITIQUE DE SANTE, ET PLUS SPECIALEMENT EN CE QUI CONCERNE LES HOPITAUX»

De Voorzitter. — Dames en heren, zoals afgesproken zal de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen in eenmaal antwoorden op de vier interpellaties die tot hem zijn gericht.

Wij aanhoren eerst de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen over de koninklijke besluiten inzake kinderbijslag.

Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, door de koninklijke besluiten nrs. 35 en 37 wordt de kinderbijslag, uitgezonderd voor enkele categorieën, verminderd. Dit geldt de rechthebbende, ongeacht het aantal kinderen. Een zelfde som wordt voor iedereen, bemiddeld of onbemiddeld, afgetrokken.

Mijnheer de minister, vindt u het billijk dat van een gezin met kinderbijslag voor vier kinderen en een inkomen van 1,5 miljoen, bijvoorbeeld, diezelfde 500 frank per maand worden afgetrokken als van een gezin met kinderbijslag voor één kind en een inkomen van, laten we zeggen, 500 000 frank? Het hoeveelste deel van het eerste als voorbeeld geciteerde inkomen is 500 frank? Het hoeveelste deel van het tweede als voorbeeld geciteerde inkomen is diezelfde 500 frank? Dat zou u eens moeten laten berekenen, mijnheer de minister. Maar ook zo al, zonder berekeningen, moet men bekennen dat die verdeling erg onbillijk is. Of vindt u die maatregel rechtvaardig, mijnheer de minister? De SP heeft altijd met kracht zulke lineaire maatregelen bestreden. Het is immers onaanvaardbaar dat kleine inkomens verhoudingsgewijze meer moeten inleveren dan grote inkomens. De hoge inkomens kunnen meer dan 500 frank per maand missen. De bescheiden en middelgrote inkomens voelen die vermindering aan, te meer daar ze nog aan andere inleveringsvormen wordt toegevoegd.

Een gelijkaardige lineaire maatregel, maar zwaarder, treft de kinderloze gezinnen en de alleenstaanden. Aangezien zij geen kinderen ten laste hebben, betalen zij reeds meer belastingen. Nu komt dit er nog bij. Alleenstaanden hebben vaak al hogere kosten. Het gebeurt dat echtparen met een bescheiden inkomen juist om financiële redenen geen kinderen wensen. Er zijn ook nog andere redenen tot of oorzaken van kinderloosheid. Waarom moeten die echtparen meer betalen? Voor de echtparen met hoge inkomens is dit aanvaardbaar, maar niet voor die met bescheiden inkomens.

Zeër zeker moet de financiële toestand worden gesaneerd, maar niet door lineaire maatregelen, waarvan de misdeelden de slachtoffers zijn. Waarom wordt niet gewoonweg de kinderbijslag voor gezinnen met hogere inkomens afgeschaft?

Daarom verzoek ik de Senaat de motie goed te keuren waarin aan de minister van Sociale Voorzorg gevraagd wordt zijn maatregelen ten aanzien van de vermindering van de kinderbijslag te herzien, zodat die inlevering zou worden berekend naargelang van de inkomens van de betrokkenen. Ook de bijzondere en tijdelijke bijdragen ten laste van alleenstaanden en van gezinnen zonder kinderen moeten aldus worden berekend. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Wij aanhoren nu de interpellatie van de heer Egelmeers over de werkgeversbijdrage sociale zekerheid.

Het woord is aan de heer Egelmeers.

De heer Egelmeers. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, bij de wet van 24 januari 1977, ook toevallig aangenomen onder een CVP-PVV-regering, werd het systeem van tijdelijke verminderingen van werkgeversbijdragen voor bepaalde sectoren van de sociale zekerheid ingevoerd, zogezegd om de tewerkstelling te bevorderen, maar met uitsluiting van sommige sectoren, zoals de kleine en middelgrote ondernemingen. In hoeverre deze maatregel heeft bijgedragen tot het bereiken van het gestelde doel, laat ik in het midden, maar de twijfel over zijn doelmatigheid bestaat in elke geval.

De heer Bascour, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Het is echter zeker dat met zulke methode de technische structuur van het sociale-zekerheidsstelsel niet wordt aangepast. De fundamenteelste beginselen worden op losse schroeven gezet en het stelsel heeft inderdaad zijn financieel evenwicht verloren.

In het ontwerp van wet houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, de huidige wet van 29 juni 1981, werd het principe van de vermindering van de werkgeversbijdrage ingeschreven. Door amendement in de commissie werd het betrokken artikel uit het ontwerp gelicht.

Op een ongewone manier, ongetwijfeld een uitzondering op de regels van goed wetgevingswerk, werd door de toenmalige minister het Mariëbeluik aan het ontwerp toegevoegd. Dit betekende — men moet maar durven — een vermindering van 6,17 pct. op het loonbedrag in de sectoren of regelingen van de sociale zekerheid der handarbeiders. De wet is hard, maar het is de wet.

Wat in vorige artikelen van de wet werd geweigerd, werd als ruggegraat aangenomen voor een economisch systeem. Thans wacht men nog op de resultaten om te weten of de operatie voor iedereen positief is geweest. Voor een categorie die een bijdragevermindering genoot, is het al geweten dat het een goede zaak was. Ondertussen kwijnt de sociale zekerheid verder weg. Het volmachtbesluit nr. 17 huldigt opnieuw de principes die ons sedert 1977 bekend zijn, onder voorwendsel een programma tot opslorping van de werkloosheid te verwezenlijken. In werkelijkheid is het een uitbreiding van het Mariëbelplan. Een geschenk eigenlijk. Het is zo waar, dat zelfs geen sancties in het besluit zijn bepaald voor inbreuken gepleegd op de bepalingen van het besluit.

Mijnheer de minister, wanneer u deze principes blijft huldigen, dan werkt u mee aan de afbraak van de sociale zekerheid. De ervaring heeft geleerd — en dat geldt ook voor de huidige economische crisisperiode — dat partiële ingrepen en tijdelijke cadeautjes het evenwicht van het stelsel niet ten goede komen. Ze dragen evenmin bij tot de stabiliteit van het stelsel die waarborgen garandeert. Degenen die de zachte dood van de in België gehuldigde principes inzake sociale zekerheid willen, zijn aan de winnende hand. Vloed voor de bedrijven, ebbe voor de werknemers.

Uw perscommuniqués en verklaringen van het tegenovergestelde, mijnheer de minister, zullen niet meer baten. Het zijn slechts woorden. Alleen wanneer u resoluut uw beleid ombuigt, zullen wij nog een sprankeltje hoop hebben. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de interpellatie van de heer Vandenhove inzake de sector ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Het woord is aan de interpellant.

De heer Vandenhove. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, van op deze plaats heb ik op zondag 31 januari van dit jaar, samen met verschillende collega's van de minderheidsgroepen, nog een vergeefse poging gedaan om het getij te doen keren en de volmachtenvloed tegen te gaan.

Voordien was er in de Kamer van volksvertegenwoordigers al heel wat te doen geweest omtrent die aangelegenheid en daar had de regering reeds een eerste maal het licht op groen gekregen. Het was dan al een louter achterhoedegevecht, zoals dat heden ook het geval is.

Vandaag meer dan ooit ben ik de mening toegedaan dat de leden van de meerderheidsgroepen, waarvan sommigen zich tijdens de besprekingen klaarblijkelijk elders hadden gewenst, bewust waren een verkeerde daad te stellen. Bij de eindstemming ging het immers niet enkel om een stuk machtsverdracht, met hun instemming werd tevens een brok democratisch beheer prijsgegeven.

Toch moet verder slag geleverd worden, er zijn immers bewijzen bij de vleet hoe ernstig het allemaal geworden is. Met alle mogelijke wettelijke middelen die in het bereik liggen, wordt al maar opnieuw verzet aangetekend tegen de machtentoeëning, niet enkel wat betreft de materie die het onderwerp uitmaakt van mijn interpellatie, maar ook omdat het verkeerd was de regering een dergelijke blanco-machtsbrief toe te spelen.

Uit de kalender blijkt hoe fel de rooms-blauwe bewindsploeg wel gebrand was op die bijzondere machten. De besprekingen in de Senaat waren pas beëindigd in de vroege morgen van 2 februari 1982, of alreeds werd in de editie van het *Belgisch Staatsblad* van 4 februari 1982 die wet van 2 februari gepubliceerd. Bezwaarlijk kan gezegd worden dat de regering er gras over liet groeien, op het nippertje af werd de eindstemming voorbijgelopen, en dat is ook al een teken aan de wand voor wat de beslissingen in de parlementaire instellingen bij die gelegenheden te betekenen hadden.

Dat was meteen het sein dat de weg opende voor een reeks treinen die sinds het startsein elke dag het nieuws halen. De eerste die buitenbolde was zowat een Sinterklaasstel, met tal van zoethoudertjes voor de enen en zowaar ook enkele geschenken voor anderen. Deze laatsten hebben het dan ook in welgemeende dank afgenomen en het uitgebrachte extra-bravo duidt op nog meer verwachtingen vanuit die richting.

Plots donderde dan de tweede trein de 8,50 pct.-helling af, eerder een spooktrein die in het voorbijrazen de index aan de grond nagelde en de prijzen op hol joeg tot over de begeleidende blokkeringsgrenzen heen. De mooiste verpakking, noch de beste vlag kunnen het ontgoochelende van de vervoerde lading dekken. Minder dan anderhalve maand na datum is het klaar dat de prijzen niet langer aan banden te houden zijn.

Terwijl een ieder de door trein nr. twee veroorzaakte schade aan het ramen was, reed een derde trein op de sociale zekerheid in en maakte in een oogwenk kleinhout van een reeks waardevolle sociale verworvenheden.

Hoe de verrechtvaardiging of het verweer ter zake vanwege de regeringsleden ook moge klinken, het is onweerlegbaar dat met die derde trein een ernstige stap is gezet naar een bepaalde ontmanteling van dat zo voorbeeldig uitgebouwd stelsel van sociale zekerheid.

In feite zo verwonderlijk niet, na de lezing van de regeringsverklaring van 18 december 1981 en de erop volgende vertrouwenstemming. Het was al duidelijk geworden dat het die vaart zou nemen, dit niettegenstaande de eerder geruststellende verklaring van de geachte Eerste minister, die de sociale zekerheid betitelde als één van de voornaamste realisaties van onze welvaartsstaat en het instrument bij uitstek om in crisistijd de armoede uit te bannen, een bestaansminimum te waarborgen en de verzekerden tegen de bestaansrisico's te beveiligen.

Bij het doornemen van al die mooie bewoordingen en vrome intenties, waarmede de aangehaalde regeringsverklaring doorspekt is, kreeg de welmenende burger bijna een schamtegevoel zich zo ongegeneerd in een zo welvarende toestand te nestelen. De woorden inleveren, ontvetten, inhouden, vormen het stramen van elke regeringspreek, doch niet iedereen krijgt hetzelfde verplicht diët voorgeschreven.

Niemand ontkent, ik evenmin, dat de sociale zekerheid in een belabberde financiële situatie verkeert als gevolg van de binnenlandse en internationale economische verandering en tewerkstellingsnood. Zonder die bepaalde bijzondere machten, doch op basis van de voorhanden zijnde betrouwbare en ervaren beleidsmensen van elk niveau, was het ongetwijfeld mogelijk alternatieven uit te werken en het anders aan te pakken.

Met toevoeging van steeds hernomen politieke ingrediënten wordt de schuld van de crisis, inzonderheid wat betreft de sociale last, op de rug van de socialisten geschoven, met eenvoudigweg een ruk naar de ontmanteling, en daar komt eerlang en later nog, wel heel wat bij kijken.

Geloof me vrij, de sector van de gezondheidszorgen, zoals in de ruimste zin van het woord bedoeld, kreeg het niet weinig te verduren en werd waarschijnlijk het ergst in zijn bestanddelen getroffen. Daaromtrent moet me dan ook het een en ander van het hart en dat zal onmiddellijk aan bod komen bij het aansnijden van het eigenlijke onderwerp van deze interpellatie. Het is een onomstootbaar feit dat het stelsel van de ziekte- en invaliditeitsverzekering vanuit de besluitwet van 28 december 1944 gegroeid is tot een efficiënt instrument ter voorkoming, bestrijding en heling van de ziekte in de meest voorstelbare vormen. Het zou een geringerschatting zijn voor het stelsel als dusdanig er niet aan toe te voegen welke op sociaal en economisch vlak de heilzame uitlopers zijn naar de mens toe. Indien de socialistische zich blijvend geveild voelen steeds de stuwende kracht te zijn geweest om die verzekeringsvorm op basis van een algemene solidariteit door te drukken en te handhaven, dan waren er bij de realisatie en het aanhouden ervan ook steeds andere hens van de christelijke politieke strekking aan dek.

Even herinneren aan socialistische bewindsleden die er een onuitwisbare stempel op drukten, de heren Achiel Van Acker, Léon-Elie Troclet en Edmond Leburton. Maar ook even herinneren aan enkele figuren van een andere politieke herkomst die via een ministeriële opdracht hun naam aan de ziekte- en invaliditeitsverzekering verbonden hebben, namelijk de heren Van den Daele, Servais, De Paep.

Het was telkenmale in overeenstemming met de visie van de rooms-rode bewindslieden dat de opeenvolgende verruimingen tot de gehele verzekerbare bevolking werden doorgetrokken, over de zelfstandigen naar de studenten, arbeidsongeschikte minder-validen,

de leden van de kloostergemeenschappen en de verzekerden uit vrije wil.

Zeker was er al eens meer een vuilte aan de lucht ingevolge een verschillende benadering of interpretatie van een deelaspect van de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Het schip bleef uiteindelijk de goede koers houden zonder aan sociale trefkracht te hebben ingeboet.

Met de huidige stand van zaken is het heel anders gesteld, één van de partners heeft afgehaakt voor de jongste volmachtentrein die door bepaalde stokers en aanstokers het verkeerde spoor is opgestoomd.

Welk een ommezwaai in de houding van de huidige regeringsleider, de heer Martens, die er onder kleinere kennummers een andere sociale gedragslijn op nahield. Mijnheer de minister van Sociale Aangelegenheden, van u die in politieke maagdelijkheid deel uitmaakt van de regering kan bezwaarlijk hetzelfde worden gezegd, wat niet wegneemt dat u diezelfde evolutie hebt kunnen volgen, eerst als bevoorrechte waarnemer en naderhand als uitvoerder van wat zeker als geen geslaagd proefstuk te beschouwen is.

Ik wil niet zeuren over de hoegrootheidstoename van bepaalde remgelden, hoewel niet weinig te zeggen en te klagen valt over de aanslag op de financiële weerbaarheid van de verzekerden en hun gezinsleden.

Evenmin wil ik verwijlen bij de oorspronkelijk aangekondigde toepassing van een franchise op het verbruik van de medische prestaties. Indien de franchise niet in de derde trein terecht kwam was het enkel wegens een terugschrikken voor de berg van administratieve moeilijkheden en dus niet om morele bezwaren. Dat betekent misschien wel dat die vracht voor een volgende trein bestemd wordt, als eenmaal het administratief pad daartoe wat effener komt te liggen.

Mijn betoog wil ik veeleer wijden aan enkele principiële verworvenheden die met de aanslag op de ziekte- en invaliditeitsverzekering ter ziele gingen. Voortaan is het uit met de gewaarborgde kosteloze of remgeldvrije verzorging voor de weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen die het met een bescheiden inkomen moeten rooien.

Brutaalweg wordt het mes geplant in een principiële sociale verworvenheid die uiteraard beperkend afgestemd is op de verzorgingskansen van de minstgegoeden van onze gemeenschap.

Door dergelijke daad van sociale agressie op het solidariteitsbegrip worden de inkomsten voor en de kosten van het medisch verbruik niet langer meer naar behoren gespreid tussen actieven en niet-actieven.

Hieromtrent zal de sterkste partner, die immers dezelfde was in het vorig regeringsbestel, deze maal de schuld niet op de socialisten kunnen afschuiven. Gewoon van te doen alsof de neus bloedt als het niet meer vlot, zullen de roomse bewindslui later niet aarzelen om de liberalen voor schietschijf te nemen.

Even onaanvaardbaar vanuit principieel oogpunt is de door de verhoging van het remgeld opengestelde weg naar de privatisering van de ziekteverzekering. Een systematische toename van de remgelden kan uiteindelijk ertoe leiden dat de kleine risico's gedeeltelijk uit het verzekeringspakket gelicht worden. Die gang van zaken, die overigens in patronale kringen flink aangemoedigd wordt, begunstigt alreeds de opbloei van particuliere verzekeringsmaatschappijen die de dekking van de gezondheidszorgen tot zich nemen. Die evolutie houdt gevaren in die ik aanvecht zowel vanuit medisch en sociaal, als vanuit economisch oogpunt. Vooral op sociaal vlak, omdat een belangrijk aantal personen de gevorderde bijdragen van de verzekeringsmaatschappijen niet aankunnen of om leeftijdsbegrenzing niet tot de privé-verzekeringen toegelaten worden. Bij de verzekeringsmaatschappijen wordt de bijdrage berekend naargelang van de te dekken risico's terwijl daarentegen de bijdrage in het kader van de sociale zekerheid enkel afhankelijk is van de inkomsten van de sociaal verzekerde.

Als ik dan nog vermeld dat de eerstelijnsgezondheidszorg niet weinig lood in de vleugels kreeg en dat de verdere uitbouw ervan nog weinig kans maakt, dan moet het wel duidelijk zijn welke nefaste gevolgen de ziekte- en invaliditeitsverzekering beschoren zijn.

Ook in de sector uitkeringen werd grof in de principes gemaaid, met een eigenaardig scherp opgezette zeis, waar klare argwaan niet van weg te denken is. Wat anders te denken van die maatregel waarbij de primaire uitkeringen aan werkongeschikt geworden werklozen gedurende de eerste vier maanden niet méér mogen bedragen dan de werkloosheidsuitkering waarop aanspraak zou kunnen worden gemaakt mocht er geen arbeidsongeschiktheid door ziekte ingetreden zijn. Hoe die werklozen toch te betrouwen zijn als zij zich eenmaal ziek voelen en werkongeschikt bekenen?

Wat ook nog te denken van de nieuwe formulering qua het bepalen van de arbeidsongeschiktheid vastgelegd bij artikel 8 van het koninklijk besluit nr. 22 van 23 maart 1982? Het volstaat niet meer de staat van werkongeschiktheid in te roepen door de werkzaamheid te onderbreken wegens letsels en functionele stoornissen die erkend worden het vermogen tot verdienen te verminderen. Neen, voortaan moet het onderbreken van de werkzaamheid een rechtstreeks gevolg zijn van het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen waarvan erkend wordt dat zij het vermogen tot verdienen verminderen. Dat is klaarblijkelijk een adder onder het gras, die de verzekerden wel eens eigenaardige parten kan spelen. In de afdeling 2 van het eerder geciteerde koninklijk besluit worden een reeks controlehandelingen vooropgezet die een voorbeeld zijn hoe een door ziekte arbeidsongeschikt geworden werknemer kan worden afgeschikt van een aanvraag tot uitkering.

Maar waar het dan toch echt op de macabare toer gaat, is het terugbollen op de hoegrootheid van de uitkering voor tegemoetkoming in de begrafenis kosten. Index of geen index, de uitkering wordt teruggeschoefd tot en vastgepind op een terdege ontvot peil. Daarmede wordt de minister van Sociale Zaken figuurlijk de nagel van menige doodkist.

Tenslotte nog wat over de uitlatingen van de PVV-partijvoorzitter, die het allemaal nogal als flauwe soep ervaart en met de onstuihmigheid die hem niet immer siert, aanstuurt om het stelsel volledig op de kop te zetten. Gelukkig maar dat de participatie nog niet echt ingeburgerd is, zoniet ware het ergste te vrezen vanwege de leerling-tovenaar die de omwenteling inzake de sociale zekerheid er wil doorzwepen naar een extreem gestelde, elders afgekeken, liberale visie. Het komt erop neer het stelsel radikaal af te breken door het aan de basis op te blazen en een karikatuurstelsel in de plaats te brengen door de aanwending van de negatieve inkomstenbelasting. Enkel wie bij nette afbakening in de marge van de armoede blijft hangen, zou kans maken om als sociaal verzekerde tot een vernederende verzorgingsmogelijkheid toegelaten te worden.

De alternatieven naar neo-liberale visie zijn altijd, en met de heer Verhofstadt als PVV-partijvoorzitter meer dan ooit, ingegeven door een uitgesproken afkeer voor het echt sociale. Daarom opgelet dat de ijver van voornoemde de regeringsleden van de eigen politieke familie niet zodanig opjaagt dat er nog erger scherven komen van de reeds door de volmachtbesluiten zo gehavende ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Om te besluiten, mijnheer de minister, enkele vragen waarop ik een precies antwoord hoop te bekomen:

- 1) Wordt de Ziv-tegemoetkoming in de prestaties, naar financiële maat een aangelegenheid van ebbe en vloed, dit wil zeggen van zaaien naar de zak?
- 2) Wat met de solidariteit die aan de basis ligt van het Ziv-stelsel, of een gespreid delen tussen actieven en niet-actieven?
- 3) Wat met de privatisering van de sector gezondheidszorgen?
- 4) Hoe staat de regering en hoe staat u, mijnheer de minister, tegenover de jongste uitlatingen van de PVV-voorzitter in verband met zijn nieuwe sociale orde? (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Remy.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, le chapitre IV de la déclaration gouvernementale du 16 décembre 1981 préfigurait déjà l'orientation que prendrait ce gouvernement en matière de sécurité sociale.

A l'occasion de la discussion de cette déclaration, j'avais dit ce qu'en pensait le groupe socialiste; je l'ai redit lors de l'examen du paragraphe 9 de l'article 1er de la loi sur les pouvoirs spéciaux.

Mais dans cette matière qui conditionne la sécurité d'existence et le maintien de la santé de la plus grande couche de la population, comme dans d'autres d'ailleurs, nous constatons qu'il n'y a pire sourd que celui qui ne veut pas entendre!

Aujourd'hui, je désire profiter de l'interpellation de notre collègue Vandenhove pour souligner, une fois encore, les méthodes inéquitables ou antisociales utilisées en matière de soins de santé.

Le gouvernement Martens-Gol l'a dit et répété: il entend rétablir l'équilibre financier de la sécurité sociale en sauvegardant « l'essentiel ». Mais quelle signification donne-t-il à cette notion, quand nous constatons que les mesures gouvernementales touchent précisément et davantage les plus défavorisés?

Pourtant, les porte-parole du gouvernement répètent à satiété qu'ils veillent à répartir équitablement les efforts sur toutes les couches de la population.

Ils le disent, mais ils ne nous apportent pas la démonstration chiffrée. Les déclarations emphatiques n'ont pas valeur de preuve et

ce sont des preuves que nous voulions. Or, l'examen des différents trains de mesures a confirmé notre impression première: l'essentiel des restrictions frappe le monde du travail.

En matière de sécurité sociale, le gouvernement a fait son choix: ce sont les travailleurs et tous les allocataires sociaux qui vont payer.

La note sera élevée: le gouvernement annonce 13 milliards au minimum auxquels viennent s'ajouter 7 milliards du secteur «indemnités». Et comment vont être récupérés ces milliards? Quel effort d'imagination a fait le gouvernement pour choisir des mesures avec discernement? Aucun! Il frappe les soins de base, les soins de première ligne; il agit en ce domaine comme dans les autres secteurs: il ponctionne là où les mesures se prennent facilement. Il pénalise les moins nantis, les Vipo — je ne parlerai que d'eux dans le reste de mon intervention —, sous prétexte de surconsommation de consultations, de visites de médecins généralistes, de prestations de kinésithérapeutes.

Le gouvernement prévoit de limiter leur nombre dans l'avenir, mais que fait-il pour freiner la suractivité médicale?

Ah oui, il prévoit l'instauration de profils médicaux, mais il confie l'examen des dossiers litigieux à l'Ordre des médecins. Comment croire en cette mesure quand on sait que le contrôlé peut être le contrôleur des déviations? Et si des déviations sont constatées, quelles seront les mesures de rétorsion? Le gouvernement est singulièrement muet à cet égard.

En attendant, les bénéficiaires de l'assurance maladie-invalidité auront été pénalisés; ils y auront apporté leur dime pendant que les médecins continueront à faire surconsommer pour leur plus grand profit personnel, d'autant plus que nous sommes dans le cadre de pouvoirs spéciaux et que nous pouvons craindre qu'il ne faille un certain temps avant de voir dresser les profils médicaux en question et prendre des sanctions à l'égard des médecins que l'Ordre aura bien voulu reconnaître coupables.

Suivant renseignements pris auprès de la mutualité à laquelle je suis affiliée — il s'agit de la mutualité socialiste, vous ne vous en étonnez pas — qui constitue un bel échantillon de la population de la région de Liège et de Huy, sur 165 293 titulaires qui ont 118 193 personnes à charge, soit dans l'ensemble une population de 283 486 personnes, on dénombre 17 164 pensionnés Vipo et 10 126 veuves de la même catégorie.

Ces 27 290 personnes, soit près de 10 p.c. de l'ensemble, aux revenus très modestes mais en état de devoir recourir fréquemment aux soins de santé de base, vont voir réduire leurs modestes ressources par le paiement d'un ticket modérateur au médecin, au spécialiste, au kinésithérapeute, au service de physiothérapie, sans compter leur intervention dans les produits pharmaceutiques.

On sait que ce ticket modérateur sera porté à vingt francs pour la consultation, à cinquante francs pour la consultation du spécialiste, à quarante francs, au lieu de vingt-six, pour les frais de déplacement, à vingt p.c., éventuellement dix pour la kinésithérapie; mais je souligne, pour celui qui ne s'en serait pas rendu compte, que ces tickets modérateurs sont indexés de la même manière que les honoraires médicaux.

Je voudrais demander à M. le ministre des Affaires sociales s'il a, un seul instant, fait la démarche intellectuelle qui consiste à se mettre dans la peau d'une veuve d'un travailleur salarié de 75 ans par exemple. Elle bénéficie d'un des régimes les moins favorables. Elle touche une pension de survie de 16 820 francs avec laquelle elle doit payer son loyer, ses notes d'électricité, de gaz et/ou de charbon, elle doit évidemment se nourrir, s'entretenir et se soigner.

M. le ministre a-t-il fait l'analyse d'un tel budget et, si cet examen a été fait, est-il fier des mesures au bas desquelles il a apposé sa signature et qui vont venir grever dangereusement ce tout petit budget? Le cas que je prends en exemple n'est pas isolé; pareils cas sont très nombreux surtout dans des régions industrielles.

Mais je prolonge un peu ma réflexion: que fera cette veuve si, à la suite d'une fracture d'un membre inférieur, elle doit absolument avoir recours à des soins de physio- ou de kinésithérapie pour pouvoir récupérer l'usage du membre malade? Ces soins-là sont indéniablement indispensables; vous ne pouvez les ranger dans les soins de confort. Vous les frappez néanmoins du ticket modérateur. Peut-être paiera-t-elle 10 p.c. au lieu de 20 p.c., s'il s'agit d'un cas digne d'intérêt, mais dans l'ensemble, vous n'envisagez pas de faire la distinction entre l'indispensable, le confort ou le superflu. Rien n'est dit dans les textes à cet égard.

Lorsque cette catégorie de citoyens aux revenus modiques aura épuisé sa petite réserve — si elle en a une — grignotée par l'augmentation des prix qui va dribbler la hausse de l'index, que devra-t-elle faire? Elle n'aura pas le choix: elle devra cesser de se

faire soigner. Elle ne pourra tomber à charge du CPAS dont les caisses seront vides et, de toute façon, ses revenus dépassent le minimum vital, elle n'aura pas droit à intervention.

A ce moment, vous aurez atteint votre but: vous compterez moins de prestations et vous irez, allégrement sans doute, vers ce que j'appelle la douloureuse restauration de l'équilibre du secteur des soins de santé. Mais à quel prix?

A l'indigence financière de ces vieilles personnes, souvent essayées, vous aurez ajouté le désarroi moral suscité par la privation de soins indispensables. Or, dans le même temps à défaut de convention — et c'est vous qui l'avez rappelé —, l'assurance «soins de santé» continue à rembourser, sans ciller, tous les actes facturés par les dentistes et nous connaissons tous le système, pour l'avoir vécu peu ou prou: qui n'a subi, trois, quatre, cinq, voire six séances de quelques minutes, pour le plombage d'une dent, alors que l'opération pouvait être faite bien et plus rapidement, et ce uniquement pour justifier la hauteur des honoraires? Mais, dans ce domaine, il n'y a pas de mesure en vue et pourtant, en stomatologie, des profils seraient bien indispensables. Je suis convaincue que nous découvririons des individus comptant plus de dents que la nature n'en a prévu!

Toutefois, pour ce faire, le gouvernement devrait toucher à une autre catégorie de citoyens, bien moins nombreux mais bien mieux armés pour se défendre et surtout comptant parmi sa clientèle électorale. Alors il se rabat sur les mêmes: les travailleurs, les allocataires sociaux, les pensionnés, les infra-salariés d'où vient tout le mal, comme dans la fable, toutes les exagérations, tous les gaspillages. Une seule couche de la population n'a pas l'apanage du gaspillage et vous le savez très bien, monsieur le ministre.

Le gouvernement évoque souvent et à tous propos son courage. Effectivement, il a le courage de ceux qui ne s'en prennent qu'aux plus faibles.

En matière de sécurité sociale, comme de pensions d'ailleurs, vous êtes en train d'écrire une page noire de l'histoire sociale de ce pays et, pour ce faire, vous avez choisi la voie des pouvoirs spéciaux. C'est confortable pour la majorité qui vous soutient et surtout pour ceux qui, au Nord comme au Sud, vous suivent tout en ne cessant cependant de faire référence à leur appartenance au mouvement démocrate-chrétien.

On a l'habitude de dire que les peuples heureux n'ont pas d'histoire; j'espère qu'en matière de sécurité sociale, les malheureux que vous frappez aveuglément aujourd'hui, et le plus souvent injustement, auront de la mémoire. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Wij aanhoren de interpellatie van de heer Hancké inzake het ziekenhuisbeleid.

Het woord is aan de interpellant.

De heer Hancké. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in het verslag aan de Koning bij de zogenaamde derde trein van volmachtbesluiten had de regering een aantal maatregelen aangekondigd die eigenlijk moeten worden beschouwd, enerzijds, als intentieverklaringen en, anderzijds, als een aantal beloften tot herziening.

Die intentieverklaringen hadden betrekking op de betere informatie die aan de artsen zou moeten worden gegeven over de kostprijs van de geneesmiddelen, de invoering van een striktere controle op de duur van verzorging in ziekenhuizen, de verscherping van de controles op de prestaties in verband met de klinische biologie en de radiologie.

Wat de beloften tot herziening betreft, werd in datzelfde verslag aan de Koning gewag gemaakt van bepaalde mechanismen waarvan de werking zou worden omgebogen, onder meer de publiciteitsregels voor de farmaceutica, de berekening van de winstmarge voor farmaceutische specialiteiten in ziekenhuizen, een nieuw financieringssysteem voor de exploitatiekosten van de ziekenhuizen en een nieuwe financieringswijze voor de tekorten van de openbare ziekenhuizen.

Wij hebben een eerste neerslag van die intentieverklaringen en van die beloften tot herziening gevonden in de algemene toelichting bij de Rijksmiddelenbegroting die nu is rondgedeeld, en wel op bladzijden 89 tot en met 91. De regering stelt daarin een aantal concrete maatregelen voor zonder echter precies te zeggen op welke wijze zij die wil uitvoeren. Zij hebben betrekking op de vermindering van het aantal ziekenhuisbedden, de invoering van een moratorium van de ziekenhuisinvesteringen, de oprichting — het befaamde artikel 209 — van de verzorgingstehuizen, een nieuwe formule voor

de financiering van de ziekenhuizen en voor de financiering van de academische ziekenhuizen, een formule om de tekorten van de openbare ziekenhuizen op te vangen, pogingen om de overtollige bedden in de psychiatrische sector verder weg te werken.

Mijnheer de minister, ik heb die documenten met grote aandacht gelezen. U zult mij de opmerking ten goede houden dat, hoewel wij moeten afwachten wat concreet uit de bus zal komen, het nu toch reeds duidelijk en onomstootbaar vaststaat, dat deze maatregelen in feite niets ten gronde zullen aanvatten en dat de ware mechanismen die ons gezondheidsbestel regeren niet zullen worden aangetast. Alles wat u zult doen zal er in feite op neerkomen dat enkele van de zwaarste symptomen van het dysfunctioneren van ons gezondheidsbestel worden verdoezeld. Ik neem mij voor in deze interpellatie een paar van die punten meer in het bijzonder te bespreken.

Een eerste punt is de vooropgestelde vermindering van het aantal ziekenhuisbedden met 5 pct. Wij moeten uitgaan van het gegeven dat er op dit ogenblik in België 91 889 ziekenhuisbedden zijn en dat de vermindering die de regering wil toepassen alleen betrekking heeft op de acute sector ten belope van 2 760 bedden.

Wij moeten onmiddellijk vaststellen dat het aantal ziekenhuisbedden tien jaar geleden nog geen 80 000 beliep, dat het toen te hoog werd geraamd en dat de regering, in de periode van het minister-schap van de heer De Saeger, in 1976 en 1977, een aantal programmatiecriteria heeft laten uitwerken waarvan de bedoeling zou moeten geweest zijn het aantal ziekenhuisbedden te verlagen en niet te verhogen.

Op basis van de programmatiecriteria van 1976 voor de psychiatrische ziekenhuizen en van 1977 voor de andere ziekenhuizen, zouden wij het aantal van 77 000 ziekenhuisbedden niet hebben mogen overschrijden. Wij hebben, zoals ik heb gezegd, haast 92 000 ziekenhuisbedden, dat zijn er ongeveer 15 000 te veel. Daarbij moet worden vastgesteld dat de voornaamste groei gebeurd is in de periode van het functioneren van de ziekenhuisprogrammatiecommissies.

Wij hebben nu 9,32 bedden per duizend inwoners waarbij bovendien nog een 5 pct. niet-erkende, zogenaamde zwarte bedden moeten worden gerekend, wat ons brengt tot bijna 10 bedden per duizend inwoners, dit is ruim 2 per duizend meer dan de programmatiecriteria globaal in 1977 toelieten. U weet dat de vermindering met 5 pct. van het aantal ziekenhuisbedden een maatregel is die reeds twee jaar geleden door één van de regeringen-Martens was genomen en dat uw voorganger, minister Dhoore, advies had gevraagd aan de Nationale Programmatiecommissie om te vernemen op welke wijze de vermindering van het aantal bedden kon worden gerealiseerd.

Op 26 juni 1981 is het advies na lange en moeilijke besprekingen in de Nationale Programmatiecommissie gegeven. Daarmee werd voorgesteld dat in de acute sector het beddenaantal zou worden verlaagd volgens drie criteria.

Eerst zouden aan de beurt komen de ziekenhuizen met een lage bezettingsgraad gepaard met een hoge ligduur. Dan zouden de ziekenhuizen volgen met een lage bezettingsgraad met een normale ligduur en vervolgens zouden de ziekenhuizen worden getroffen die een hoge bezettingsgraad kennen die het gevolg zou zijn van een hoge ligduur ondanks de voorhanden zijnde voorzieningen zoals afdelingen voor revalidatie, voor langliggers, verzorgingsinstellingen en daghospitaal voor de betrokken regio's. Met andere woorden, het criterium dat de Nationale Programmatiecommissie toen hanteerde was het criterium van wat in het Engels wordt genoemd *the bed turn-over*. Men zou precies die ziekenhuizen willen treffen die, omdat zij een hoge ligduur hebben, ook bijzonder duur uitvallen voor het Riziv.

Op die wijze zouden volgens de Nationale Programmatiecommissie Vlaanderen 1600, Wallonië 875 en Brussel 285 bedden moeten afstaan of in totaal 2 760. Bovendien werd door de commissie gepleit voor een reconversie van de overtollige acute bedden in R- en V-afdelingen en ook voor de realisatie van verzorgingsinstellingen, luidens artikel 209. Dit is een oud zeer uit de parlementaire geschiedenis want dat artikel dateert al van 1977 toen de eerste besprekingen daaromtrent in de Kamercommissie begonnen.

Dat voorstel van de Nationale Programmatiecommissie kreeg toen geen unanieme instemming. De minderheid in die commissie wierp namelijk op dat de vermindering met 5 pct. niet kon gebeuren op de bestaande cijfers die al zo schril in tegenspraak waren met de programmatiecriteria zelf. Daarom werd door die minderheid voorgesteld dat het globaal aantal bedden, min 5 pct., in ons land, eerst zou dienen te worden herverdeeld over de drie landstreken. Daardoor zou de afvloeiing van de ziekenhuisbedden vooral Vlaanderen treffen dat inderdaad het meest gezondigd heeft tegen de pro-

grammatiecriteria en met in totaal 54 087 ongeveer 10 000 bedden boven de normen ligt.

In de afgelopen twee jaar hebben wij vastgesteld dat de regering geen beslissing heeft kunnen treffen in wat uiteindelijk opnieuw een communautaire betwisting is geworden waarin de Waalse minderheid onbetwistbaar gelijk heeft gehad. De lineaire toepassing van de 5 pct. zou immers communautair gesproken, alleen maar tot gevolg hebben gehad dat die gewesten met overtollige bedden, voornamelijk Vlaanderen, nog een, zij het verminderd, overschot zouden behouden terwijl andere gewesten, voornamelijk Wallonië die soms niet eens de normen halen, bedden zouden verliezen die zij luidens dezelfde normen nodig hebben. Tot daar de uiteenzetting over de Nationale Programmatiecommissie.

De vraag rijst of het niet de gemakkelijkste oplossing ware geweest indien de regering allereerst zou begonnen zijn met de zwarte, de niet-erkende bedden, te laten verdwijnen. Ook die maatregel werd niet getroffen al kosten de zwarte bedden aan de gemeenschap vrijwel evenveel als de erkende bedden.

Ik moet ernaar gissen waarom dit niet is gebeurd. Ik meen dat het te maken heeft met het feit dat er opnieuw aanzienlijk meer zwarte bedden zijn in Vlaanderen dan in Brussel en in Wallonië. Op de 4 406 die er op 1 januari 1980 bestonden, waren er 3 157 zwarte bedden in Vlaanderen gelegen.

Een ander, een nieuw en wellicht doorslaggevend element is, ik durf het met zekerheid aannemen, dat het aantal zwarte bedden dat in de privé-sector tot driemaal zo hoog ligt als in de openbare sector, mee belet heeft dat de nochtans voor de hand liggende maatregel niet werd getroffen.

Mijnheer de minister, ik wil u bijgevolg over de vermindering van het aantal ziekenhuisbedden drie vragen stellen.

De eerste vraag luidt: wanneer de regering ervan overtuigd is dat er te veel bedden zijn, hoe hoog raamt zij dan het aantal? Wenst de regering terug te keren naar de programmatiecriteria? Dat betekent dat zij zich niet kan tevredenstellen met een vermindering van 5 pct., maar dat deze meer dan 15 pct. zal moeten bedragen. Heeft de regering een idee van de termijn waarop zij de inkrimping zou willen uitvoeren en op welk aantal wil zij, desnoods met de herziening van de programmatiecriteria, terugvallen? Ook dat is een belangrijk element dat zou moeten worden bekeken. Immers, die programmatiecriteria werden ontleend aan het buitenland zonder dat zij werden getoetst aan binnenlandse ervaringen. Maar, zelfs wanneer de regering deze programmatiecriteria zou willen behouden, vraag ik mij af op welk totaal aantal ziekenhuisbedden zij wenst te komen. Wat is haar stabilisatiecijfer voor de toekomst?

Een tweede vraag luidt: kan de regering niet beginnen met het afschaffen van alle zwarte bedden die samen al goed zijn voor ongeveer 5 pct. van de overtollige bedden? Wat houdt haar tegen om ter zake drastisch op te treden? Ik pleit voor afschaffing van die zwarte bedden die duidelijk overtollig zijn.

Mijn derde vraag is: wanneer de regering ook 5 pct. wil besnoeien in de erkende bedden, dan zal zulks op een selectieve wijze moeten gebeuren. Daarover is iedereen het eens. Heeft de regering al vastgelegd op welke wijze deze selectie zal worden gedaan? Hoe zal dat gebeuren per reeks bedden? Zal deze selectie alleen het aantal acute bedden of ook het aantal psychiatrische, specialistische of geriatrie bedden beïnvloeden? Hoe zal de spreiding gebeuren per gewest — ik heb hierover reeds mijn mening gezegd? Op welke wijze zal deze spreiding gebeuren per zuil?

Met betrekking tot dit laatste punt wil ik een opmerking maken. Zo'n dertig jaar geleden was de verhouding openbare-privé-bedden in de ziekenhuizen ongeveer fifty-fifty. Dit is nu omgezet in een 60/40-verhouding. Het percentage ligt zelfs iets hoger voor de privé-sector en iets lager voor de openbare sector, namelijk respectievelijk ongeveer 62 en 38 pct. Meent de regering niet dat het voor sterke betwisting vatbaar zou zijn indien opnieuw wordt uitgegaan van voldongen toestanden?

Tot daar het deel van mijn interpellatie over de vermindering van het aantal ziekenhuisbedden.

Het tweede deel van mijn interpellatie heeft betrekking op de financiering van de ziekenhuizen.

Ik wil in de eerste plaats erop wijzen dat u door het uitschrijven van een lening van vijftien miljard tegen een rentevoet van ruim 14 pct. inderdaad de moeilijke toestand van de ziekenhuizen heeft verbeterd. De ziekenhuizen hebben immers een aantal dure kaskredieten tegen een rentevoet van zo'n 19 pct. in het verleden moeten opnemen. Door de nieuwe lening is de situatie verbeterd. De kosten van vroeger opgenomen kaskredieten werden in het verleden immers

in de ligdagprijs opgenomen. Uw lening met lage rentevoet valt nu ten laste van het Riziv.

Beoogt u met deze maatregel een stabilisering van de verpleegdagprijs? U zegt zelf in een antwoord op een parlementaire vraag in de Kamer dat de lasten met betrekking tot de geconsolideerde kaskredieten niet langer zullen worden gereflecteerd in de verpleegdagprijs. Betekent zulks dat u zinnens bent die verpleegdagprijs te laten dalen als gevolg van het wegvallen van de lasten die de ziekenhuizen voor die dure kaskredieten moesten betalen?

In dezelfde orde van gedachten vraag ik of de regering, die loon-indexeringsmaatregelen heeft getroffen die eveneens van kracht zijn voor het ziekenhuispersoneel, niet meent dat die berekening moet worden omgezet in een verlaging van de verpleegdagprijs? Als dat niet gebeurt behoudt men een onveranderde ligdagprijs en deze ligdagprijs betekent in de nieuwe situatie een verdoken subsidiëring van de ziekenhuizen. Hierdoor wordt de dure specialistische ziekenhuisgeneeskunde in haar dominante positie bevestigd. Zou het vrijgekomen geld, dat er onbetwistbaar moet zijn, niet kunnen worden aangewend voor goedkopere alternatieven zoals voor de verzorgingsinstellingen en voor de formule van de thuisverzorging, waarvan berekeningen hebben aangetoond dat zij neerkomt op ongeveer één derde van de kostprijs van een verblijf in een ziekenhuis?

Inzake de financiering kondigt u in de Rijksmiddelenbegroting ook een nieuwe financieringswijze voor de exploitatiekosten van de ziekenhuizen aan. U zegt dat die financieringswijze thans ter studie ligt en dat de kerngedachte daarbij is dat, om de ziekenhuiscapaciteit te verminderen, de verzorging efficiënter moet worden zodat de patiënt alleen maar aanwezig zal zijn in het ziekenhuis gedurende de tijd dat zijn gezondheidstoestand het vergt.

In dezelfde orde van gedachten meent u dat aan de ziekenhuisbeheerder de middelen en de prikkel moeten worden verschaft om hem ertoe aan te zetten een zuinig en rationeel beheer te voeren. In dezelfde overwegingen staat ook — overigens tot mijn verbazing — uw kritiek op het huidige systeem van de ligdagprijs die genoemd wordt «het gevolg van een historische evolutie die aanleiding geeft tot flagrante onevenwichten». In de volmachtbesluiten heeft de regering aangekondigd dat zij onder meer in de ziekenhuissector denkt aan de ontwikkeling van «het enveloppe-systeem», strevend naar het invoeren van een *all in*-prijs voor de bepaling van de ziekenhuiskosten.

Mijnheer de minister, ik heb u bij een vorige gelegenheid al gezegd dat dit een slag in het water dreigt te worden indien u dat zou beperken tot de hotelkosten van het ziekenhuis. De ligdagprijs van vandaag is al een soort enveloppe waar een tiental elementen inzitten die verband houden met het eigenlijk verblijf van de patiënt in het ziekenhuis.

Er is wel één groot verschil, dat geef ik onmiddellijk toe. De ligdagprijs, berekend per patiënt, heeft natuurlijk tot gevolg dat de ziekenhuisdirecties streven naar een maximale beddenbezetting, wat met een andere vorm van een enveloppe-systeem kan worden tegengestaan.

Hoe dan ook, het samendrukken van de kosten in de ziekenhuizen kunt u maar bekomen op nog drie andere manieren.

Ten eerste kunnen er beperkingen worden ingevoerd voor de medisch-technische prestaties. Ook al hebben wij nog geen, of zeer weinig concrete maatregelen, toch geef ik toe dat de regering duidelijk de bedoeling heeft te kennen gegeven daar een strengere controle uit te voeren en het moeilijker te maken om onbeperkt, ongebreemd, een beroep te blijven doen op de vermenigvuldiging van de medisch-technische prestaties. U weet hoe de kosten daarvoor de voorbije vijftien jaar op zijn Hollands gezegd, uit de pan zijn gerezen.

Ten tweede, als u verder zoudt willen gaan, moet u toch denken aan het eveneens opnemen van de farmaceutica in het voorgenomen *all in*-systeem voor de ziekenhuizen. Ik vraag mij af of het volstaat een verandering van de winstpercentages inzake farmaceutica voor de ziekenhuisbeheerders in te voeren. Men weet dat dit winstpercentage voor de ziekenhuizen momenteel 10 pct. op de aankoopprijs van de farmaceutica bedraagt. Bijgevolg streven vele ziekenhuisbeheerders er op dit ogenblik naar om zo duur mogelijke farmaceutische producten aan te kopen om meer winst te boeken voor het ziekenhuis. Het is duidelijk dat u veel meer zou bereiken wanneer u heel dit farmaceutisch gedeelte van de ziekenhuissuitgaven in die *all in*-regeling zou durven opnemen.

Ten derde gaat het om iets, mijnheer de minister, waarvoor u doof bent, dat weet ik, namelijk het opnemen in de *all in*-regeling

van de honoraria van de geneesheren. De honoraria zijn nog steeds taboe in België.

Ik ben ervan overtuigd dat geen enkele regering met de signatuur van degene waarin u zetelt de moed zou hebben hier maatregelen te treffen, zelfs niet om een eerste experiment ter zake mogelijk te voeren.

Ik wijs erop dat de Franse regering ten tijde van Giscard d'Estaing precies op dat terrein de moed heeft gehad o.m. in Rouen een experiment op te zetten waarvan de resultaten bijzonder bemoedigend waren. Vandaag hebben ze tot een veralgemening geleid bij onze zuiderburen.

Overigens moet vastgesteld worden dat de honoraria en het inkomen van de geneesheren, en vooral van de specialisten, een onbekend gegeven blijven. Wanneer de regering zegt dat ze de honoraria blokkeert, dan moet men er daarbij rekening mee houden dat de mechanismen werkzaam in het ziekenhuiswezen zodanig zijn dat de regeringsbeslissing een slag in het water is. De inkomens van de specialisten worden in feite niet verminderd, maar galopperen mee op de golven van de technische voorschriften die zij verrichten.

Zo kom ik tot een derde onderdeel van mijn interpellatie, mijnheer de minister: de andere maatregelen die u in het vooruitzicht heeft gesteld.

Ten eerste, hebt u gesproken over een moratorium voor de ziekenhuisinvesteringen. Dat ligt nogal voor de hand op een ogenblik dat men 92 000 bedden heeft en dat het vaststaat dat er nog eens 10 060 bedden, zoals dat gezegd wordt, in de pijpleiding zitten. Indien alles wat beslist werd, wordt uitgevoerd, dan zal het aantal bedden boven de 102 000 uitstijgen. Voor sommige uitbreidingen werd inderdaad al een principiële akkoord gegeven, bij andere instellingen is de ruwbouw reeds voltooid en andere instellingen verkeren reeds in een eindstadium, wat de bouw betreft. Die investeringskosten, geraamd op 25 miljard kunnen overigens maar slechts gedeeltelijk ongedaan worden gemaakt en bijgevolg is een moratorium op zijn minst noodzakelijk.

Ten tweede, het verdwijnen van 5 000 psychiatrische bedden. Na de programmatiecriteria van 1976 heeft men — merkwaardig genoeg — een spontane daling vastgesteld van het aantal psychiatrische bedden in ons land. Zij bedragen echter ongeveer een derde van het totaal aantal bedden. Veel te veel overigens. Men moet vaststellen dat de spontane daling thans tot een einde is gekomen en dat ten einde meer in overeenstemming te zijn met de programmatiecriteria van 1976, de overheid drastisch zal moeten ingrijpen. Het zou prettig zijn van de minister te vernemen op welke wijze hij meent in de sector van de psychiatrische ziekenhuizen te kunnen ingrijpen.

Een derde voorstel betreft de verzorgingsinstellingen waarin chronische patiënten kunnen worden opgenomen en die zouden gehecht worden aan rustoorden. Misschien kunnen sommige ziekenhuizen in die zin worden omgebouwd.

Wij hebben over deze aangelegenheid, die zoals gezegd reeds vijf jaar oud is, in het verleden herhaaldelijk debatten gevoerd in de Kamercommissie. Wij hebben aan de toenmalige minister, de heer Dhoore, onze instemming bekendgemaakt met de realisatie van verzorgingsinstellingen, op voorwaarde dat de bezoldigingsregeling die daar wordt ingevoerd, zou gebeuren op basis van een forfait voor een medisch team dat tewerkgesteld wordt in een rustoord of in een ziekenhuis. Waarom een forfait voor een medisch team? Wanneer u in de rustoorden — waar men toch ongeveer 70 000 residenten heeft — wil werken met het systeem van de ligdagprijs, dan ligt het voor de hand dat men opnieuw al de moeilijkheden in verband met de inflatie van de kosten zal ontmoeten zoals u die vandaag in de ziekenhuissector kent en waaraan u tevergeefs het hoofd probeert te bieden. Alle residenten in bejaardentehuizen zijn potentiële patiënten. Het is niet moeilijk om die weg op te gaan. Wanneer u met het systeem van de ligdagprijs zou beginnen, dan garandeert ik u een inflatie van kosten die niet is tegen te houden. Deze kosteninflatie kan alleen maar worden ingedijkt door een forfaitaire regeling voor een medisch team waardoor tegelijkertijd aan de medische en verzorgingsbehoefte van de bejaarden kan worden tegemoet gekomen. Tot mijn verbazing moet ik vaststellen dat nu echter opnieuw wordt gedacht aan de invoering van een aantal verrichtingen die in de nomenclatuur zouden worden ingeschreven en waarop de artsen in de verzorgingsinstellingen een beroep zouden kunnen doen. Hierdoor zouden de kosten vanzelfsprekend opnieuw tot een maximum worden opgedreven.

Ik zou u willen vragen te begrijpen dat, ook al zitten wij niet in de regering, onze instemming ten opzichte van de heer Dhoore niets

anders kan betekenen dan dat het ook zijn opvolger bindt. Wij zouden u willen vragen streng de hand te houden aan de naleving van die afspraak en bijgevolg de honorering in de verzorgingsinstellingen te laten gebeuren volgens een forfaitair regime van een medisch team.

Een vierde maatregel die u in het vooruitzicht stelt, betreft de herziening van de financieringswijze voor de tekorten van de openbare ziekenhuizen. Ook dat is een intentieverklaring. Er wordt niet aangegeven op welke wijze dat zal gebeuren. Dat het hier gaat om een enorm ingewikkeld en belangrijk probleem voor vele gemeenten is duidelijk. Zes van de acht gemeenten van de Antwerpse agglomeratie, inbegrepen de stad Antwerpen zijn de jongste jaren deficitair geworden, vooral wegens de grote kosten die de gemeenten zich jaarlijks moeten getroosten ter delging van de tekorten van de deficitaire openbare ziekenhuizen.

Tussen 1963 en 1973 heeft de Staat de tekorten van de openbare ziekenhuizen voor zijn rekening genomen. Sedert 1974 is, zoals u weet, de nieuwe omslagregeling over de gemeenten van 10 en 90 pct. ingevoerd. Deze maatregel heeft de lasten van de Staat verschoven naar de gemeenten en heeft het gemeentelijk leven in sommige delen van het land bijzonder moeilijk gemaakt. Deze maatregel werd, toen hij in 1974 werd ingevoerd, door de toenmalige minister De Saeger verantwoord door het creëren van wat onbetwistbaar een legende is. De heer De Saeger heeft toen bij meer dan één gelegenheid in het Parlement, zowel in de Kamer als in de Senaat, verklaard dat het beheer van de ziekenhuizen van de openbare sector 50 pct. duurder uitviel dan het beheer van de privé-ziekenhuizen en dat deze uiting van zogenaamd slecht beheer moest bestraft worden door de verantwoordelijkheid ervan terug bij de gemeenten te leggen.

Ik beschouw het nog altijd als een verdienste voor mijzelf dat mijn eerste interpellatie in de Kamer in 1978 betrekking had op dit probleem. Uit het antwoord van de heer Dhoore is toen gebleken dat de heer De Saeger — en dat is mijn interpretatie — blijk heeft gegeven van merkwaardige wiskundige en statistische gaven. Hij had namelijk van alle ziekenhuizen de kostprijs berekend en het globaal resultaat vergeleken, wat inderdaad neerkomt op een meeruitgave van 50 pct. voor de openbare ziekenhuizen.

Indien men echter, zoals de heer Dhoore het voor het eerst in antwoord op mijn interpellatie heeft gedaan, de ziekenhuizen per categorie vergelijkt en dus een onderscheid maakt tussen algemene ziekenhuizen, psychiatrische, gespecialiseerde en academische ziekenhuizen, dan komt men tot de vaststelling dat de kosten in de twee netten gelijkwaardig zijn. Dat men tot een discrepantie komt, houdt alleen verband met het feit dat in de psychiatrische sector — goed voor één derde van de bedden — meer dan 80 pct. behoort tot het privé-net Caritas Catholica met in 1978 een kostprijs van 700 frank tegenover ongeveer 2.000 frank in de algemene ziekenhuizen. Wanneer men globaliseert is het dat gegeven dat de cijfers volkomen scheefrekt. Ik herhaal dat er geen verschil is indien men de ziekenhuizen per categorie beschouwt.

De logische consequentie van deze vaststelling zou zijn geweest dat men in 1978 zou hebben verklaard dat men, zoals de heer De Saeger deed, niet meer kon spreken van een slecht beheer dat moest worden gepenaliseerd. Op dat ogenblik had men kunnen beslissen dat het niet meer nodig was de financiële verantwoordelijkheid te leggen bij de gemeenten — wat de mening was van de heer De Saeger in 1974 — en een nieuwe regeling uitwerken waarbij het penalisatiekarakter zou verdwijnen. Dat is ondertussen om budgettaire redenen nooit gebeurd. Wij zouden het nu bijzonder op prijs stellen van u te vernemen op welke wijze u aan het probleem van de tekorten van de openbare ziekenhuizen het hoofd wil bieden.

Er is één element, waarop ik in dit verband graag uw aandacht zou willen vestigen. De tekorten van de openbare ziekenhuizen bedragen op het ogenblik, globaal genomen, 3 tot 4 miljard. Er is daarvoor een dubbele reden. Opnieuw stellen wij vast, een gebrek aan een serieuze planning en een serieuze begeleiding in de ziekenhuizen vanwege de overheid.

Er zijn ten eerste de personeelsnormen in de ziekenhuizen. Uit het antwoord van de heer Dhoore in 1978 is gebleken dat de openbare ziekenhuizen tot 18 pct. meer personeel in dienst hebben dan privé-ziekenhuizen. Dat komt omdat de normen van het ministerie werken met wat men in het Frans *des fourches* noemt. Per dertig bedden moet men tussen 10 en 13 verplegers hebben. Het gevolg is, dat er geen stringente norm geldig is voor de twee netten. De privé-sector beschouwt de minimumnormen als maximumnormen en de openbare sector beschouwt de maximumnormen als minimumnormen en past die ook toe, en zulks terecht, want zijn personeelsformaties, gebaseerd op die normen, zijn door het departement van Volksgezondheid goedgekeurd.

Het ligt voor de hand dat, wil men de kwaliteit van de verzorging in de ziekenhuizen van de twee netten op een vergelijkbaar niveau garanderen, men er ook dezelfde personeelsformaties moet verschaffen. Deze mogen voor mijn part lager liggen dan de maximumnormen. Ik nodig de regering dus uit de normen te herzien, ze dwingend op te leggen en stringent toe te passen in de beide netten.

Er is een tweede fundamenteel mechanisme dat de scheeftrekking tussen de openbare en de privé-ziekenhuizen in de hand werkt. In de openbare ziekenhuizen kan een arts alleen maar een dubbel-dubbel ten opzichte van het terugbetalingstarief van het Riziv-honorarium vragen aan patiënten die een eenpersoonskamer betrekken. Dit houdt in dat de inkomens van die artsen daar gebonden zijn aan bepaalde plafonds, wat niet belet dat ook in de OCMW-ziekenhuizen de inkomsten van de specialisten moeten worden geraamd tussen 4 en 5 miljard.

In privé-ziekenhuizen gebeurt er iets anders. Daar betalen de artsen die er in dienst worden genomen jaarlijks een soort werkrecht waarvan mij verzekerd is dat het soms een bedrag van zeven cijfers bereikt. Dit bedrag is onafhankelijk van het gebruik van de apparatuur waarvoor ook in de openbare ziekenhuizen een vergoeding wordt aangerekend. In ruil voor het hoog bedrag aan werkrecht dat ze moeten storten, krijgen de artsen — wellicht niet voor alle patiënten maar voor een groot deel ervan — het recht vrij hun honorarium te bepalen. Het gevolg daarvan is — en hier spelen mechanismen ten gronde tussen de twee netten die de vergelijking dan ook vervalsen — dat talrijke artsen, vooral degenen die terzelfder tijd werken in een openbaar en in een privé-ziekenhuis, de neiging vertonen om zeer begrijpelijke redenen hun patiënten naar het privé-net te draineren. Ik geef u twee voorbeelden.

In een modern uitgeruste materniteit in de omgeving van een grote stad in Vlaanderen behorend tot de openbare sector daalde de bezetting tot vier bedden op vierentwintig, zegge 16 pct., wat een jaarlijks deficit voor het OCMW — te dekken door de gemeenten — oplevert van 8 miljoen. Het is gebleken dat de dienstoverst van die materniteit tevens werkt in een privé-materniteit, waar de bezettingsgraad 85 pct. bedraagt.

Tweede voorbeeld: In een academisch ziekenhuis heeft men voor een specialist een hospitaalafdeling opgericht, met bedden en operatiekwartier. Tot dusver werd noch in deze hospitaalafdeling, noch in het operatiekwartier ook maar een enkele patiënt opgenomen, want het diensthoofd in kwestie draineert al zijn patiënten naar een privé-kliniek, waar hij vrij is in het bepalen van zijn honorarium, terwijl hij zich in het academisch ziekenhuis zou moeten tevredenstellen met een bedrag dat minder bedraagt dan het dubbele van een professorwedge.

Het gaat hier om een fundamenteel mechanisme, dat belangrijker is dan het loutere feit dat de specialisten in de privé-ziekenhuizen een minstens dubbel zo hoog inkomen verwerven als in de openbare sector. Het ligt voor de hand dat ik daar uw aandacht voor vraag. U zult begrijpen dat dit alleen maar kan worden geregeld wanneer u de moed hebt om een ander oud zeer met betrekking tot de ziekenhuizen, met name de uitwerking van een statuut voor de aan een ziekenhuis verbonden geneesheren, ter hand te nemen, en daarin niet alleen administratieve en sociale, maar ook financiële regelingen op te nemen. Het is absoluut noodzakelijk dat zou worden gezorgd voor een gelijk financieringsmechanisme in de beide netten, met een doorzichtige financiële structuur.

Precies over die verschillen tussen openbare en privé-netten heeft SP-voorzitter Van Miert op het congres van mijn partij in Gent over het gezondheidsbeleid een oproep gericht om daarover een gesprek op gang te brengen. Uw voorganger, minister Dhoore, had deze mogelijkheid in het vooruitzicht gesteld.

Mijnheer de minister, dit zijn fundamentele mechanismen waarvan u zult moeten durven te raken. Zij houden verband met de wijze waarop de hele financiering van de ziekenhuizen in elkaar zit, en ook met de honoraria van de artsen. Ik weet dat het moeilijke punten zijn. U moogt het mij niet ten kwade duiden wanneer ik zeg dat wat u echter aan het Parlement voorstelt, zonder te raken aan die fundamentele mechanismen, zonder te raken aan de structuren, voornamelijk aan de verzuijlingsstructuren, het u niet zal mogelijk maken een fundamentele ombuiging te organiseren, omdat die fundamentele mechanismen nu eenmaal ongeremd blijven doorwerken en ietwat op een duivelse manier in staat zijn alle weerstand te overwinnen.

Bijgevolg kunnen wij weinig vertrouwen hebben, ook al vinden wij dat sommige van die detailhervormingen die u voorstelt nodig moeten worden gedaan. Wij willen u aansporen om een meer fundamentele studie te ondernemen en een meer uitgewerkt programma op te stellen die aan deze fundamentele mechanismen, aan de struc-

turen van ons gezondheidsbeleid ten gronde een verandering zouden brengen.

Wat mij ook opvalt — dit is mijn laatste opmerking — is dat in alles wat u tot dusver heeft voorgesteld, de volmachtbesluiten, de toelichting bij de Rijksmiddelenbegroting, die paar hervormingen die u aankondigt voor het ziekenhuisbeleid en waarvoor nog geen maatregelen voorliggen, opnieuw niet wordt gesproken over de eerstelijns geneeskunde, ondanks alle platonische verklaringen in het regeerakkoord.

Men zou moeten streven naar een verzwakking van de tweede-lijns geneeskunde, door de uitbouw van een behoorlijke eerstelijns-verzorging, met inbegrip van de verzorgingsinstellingen en de thuisgezondheidszorg. Wij stellen echter vast dat daar vrijwel niets gebeurt. Integendeel, door de verhoging van het remgeld, één van de grote hervormingen van de sociale zekerheid die u op uw naam heeft geschreven, wordt precies de toegang tot de eerstelijns bemoeilijkt, want voor de eerstelijns moet remgeld worden betaald, en in de ziekenhuizen is de toegang nog steeds vrij.

Mijnheer de minister, sta mij toe te zeggen dat er niet alleen een visie ontbreekt in wat u voorstelt, er ontbreekt bovendien een grote coherentie in de maatregelen die u vandaag op korte termijn in het vooruitzicht heeft gesteld. *(Applaus op de socialistische banken en op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de verschillende interpellaties die samen in feite betrekking hebben op het geheel van maatregelen, de pensioensector uitgezonderd, die de regering heeft genomen om het financieel evenwicht van de Sociale Zekerheid voor 1982 te herstellen, bieden mij de gelegenheid een overzicht te geven van deze maatregelen en van hun verantwoording.

De cijfers zijn bekend. Voor 1982 werd het globaal deficit van de Sociale Zekerheid geraamd op 42 miljard. Dit deficit concentreert zich voor meer dan 80 pct. in drie sectoren van de sociale zekerheid, namelijk 13,2 miljard in de ziekteverzekering, 7,1 miljard in de invaliditeitsuitkeringen en 13,2 miljard in de pensioensector.

Als wij constateren dat de eerste raming van het deficit voor 1982, raming die in juni 1981 werd opgemaakt, 16 miljard aankondigde, dan merken wij een verschil van 26 miljard, dat het rechtstreeks gevolg is van de minder-ontvangsten uit de bijdragen. Dit geeft onmiddellijk een beeld van de weerslag van de crisis op het stelsel van de sociale zekerheid.

De aanhoudende stijging van de werkloosheid, de vermindering van het aantal loontrekkenden, de daling van het inningsrendement van de bijdragen en het toenemend aantal faillissementen zijn de belangrijkste oorzaken voor de fenomenale vermindering van de ontvangsten uit bijdragen.

Waar de crisis de belangrijkste oorzaak is van de financieringsproblemen van de sociale zekerheid, is zij evenwel niet de enige. Er zijn immers een aantal factoren die ook zonder crisis, de financieringsstructuur van de sociale zekerheid bedreigen, doch die vooral in periode van economische recessie het scherpst worden gevoeld. Enerzijds gaat het om de demografische structuur, anderzijds om een aantal mechanismen die de uitgaven ongeremd en ongecontroleerd de hoogte induwen. Vooral dan in de sector van de ziekteverzekering.

Deze korte analyse van de oorzaken voor het financieel onevenwicht in de sociale zekerheid, toont duidelijk de weg die dient te worden gevolgd om de toestand om te buigen.

— **Prioritair** is de werkgelegenheid. Elke nieuwe arbeidsplaats betekent niet alleen een werkloze minder, maar tevens een stap naar het financieel evenwicht van de sociale zekerheid.

— De minder-ontvangsten tengevolge van de crisis moeten worden gecompenseerd door nieuwe inspanningen hetzij in de vorm van nieuwe inkomsten, hetzij via besparingen, hetzij door een combinatie van beide.

— **Daarnaast** — en dit is van het grootste belang voor de toekomst — moeten een aantal uitgaven-vermeerderende factoren onder controle worden gehouden.

Het plan van de regering tot herstel van het financieel evenwicht in 1982 is een eerste stap in die richting. De maatregelen — beter bekend als « de derde trein » — beantwoorden strikt aan de bijzondere machten die de regering heeft gekregen om het herstel van het financieel evenwicht van de sociale zekerheid te realiseren.

In de eerste plaats is aan de essentie van de sociale zekerheid niet getornd. De algemene beginselen, zoals die zijn opgesomd in de wet-Dhoore komen niet in het gedrang. Bovendien zullen de wettelijke

verplichtingen van de Staat wat de toelagen van de sociale zekerheid betreft, zoals vastgelegd in de wet-Dhoore, integraal worden gerespecteerd.

Op de solidariteit tussen actieven en niet-actieven is in belangrijke mate een beroep gedaan, wat voornamelijk tot uiting komt in de verhoging van de bijdrage der actieven voor de pensioensector, de tijdelijke bijdrage op het dubbel vakantiegeld, en de specifieke inspanning vanwege de actieven in de vorm van een forfaitaire aftrek hetzij van de gezinsbijslag hetzij van het loon voor de actieven zonder kinderen.

De heer senator Egelmeeers is van oordeel dat de solidariteit op het stuk van de bijdrageplichten tussen patroons en werknemers werd verbroken meer bepaald door het koninklijk besluit nr. 17 houdende tijdelijke vermindering van de werkgeversbijdragen van sociale zekerheid ter bevordering van de tewerkstelling van jonge werkzoekenden.

Het koninklijk besluit nr. 17 heeft tot doel gedurende twee opeenvolgende kwartalen, een vrijstelling van patronale bijdragen te verlenen, bij aanwerving van jonge werkzoekenden en onder voorwaarde dat deze aanwerving een netto-toename vertegenwoordigt van het personeelsbestand.

Dit besluit kadert in de bijzondere inspanning van de regering om de werkloosheid bij de jongeren te verminderen. Het herneemt een techniek die tussen 1977 en 1979 door vorige regeringen eveneens werd aangewend. Vermits de vrijstelling van patronale bijdragen beperkt is tot twee kwartalen, en het moet gaan om jongeren, aangeworven met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur, is deze maatregel erop gericht duurzame aanwervingen aan te moedigen. Daarom juist is het een verkeerde voorstelling te spreken van het verbreken van de solidariteit op het stuk van bijdrageplichten. Indien van deze maatregel effectief gebruik wordt gemaakt, zullen de inkomsten van de sociale zekerheid immers worden verhoogd omdat het om de tewerkstelling gaat van werkzoekenden, die op dit moment niet in de sociale zekerheid bijdragen. Dit besluit zal dus op het financiële vlak een positieve weerslag hebben. Het besluit is beperkt in de tijd: de voorziene voordelen lopen uiterlijk tot 30 september 1983. Indien zou blijken dat het beoogde resultaat niet wordt bereikt, zal bedoelde maatregel niet worden hernomen.

Er moet ook worden benadrukt dat de inspanningen gespreid worden over alle bevolkingscategorieën. Er is, wat de sociale zekerheid betreft, een volledig parallelisme van de genomen maatregelen tussen werknemers, zelfstandigen en overheidspersoneel. De inspanningen houden bovendien rekening met de draagkracht van een ieder: hoe hoger het inkomen is, hoe groter het inleveringspercentage wordt. Dit is op het eerste gezicht niet het geval wat de forfaitaire aftrek van 500 frank per gezin betreft.

Aan mevrouw De Pauw-Deveve wil ik echter laten opmerken dat de regering in het verslag aan de Koning bij de betrokken koninklijke besluiten er zich uitdrukkelijk toe geëngageerd heeft in het kader van het fiscaal aanslagjaar 1983, dat betrekking heeft op de inkomsten van 1982, een correctie aan te brengen om rekening te houden met het inkomen van het gezin. Dit kon niet onmiddellijk gebeuren daar noch de RSZ noch de Rijksdienst voor Kinderbijslag de inkomens kent. Wel heeft de regering er onmiddellijk voor gezorgd dat de gezinnen wier hoofdincome een vervangingsinkomen is van deze maatregel zouden worden vrijgesteld alsook de gezinnen met gehandicapte kinderen en wezen. Er wordt dus wel degelijk rekening gehouden met de draagkracht van het gezin waarbij de minstgegoeden de bijdragen niet moeten betalen of deze langs fiscale weg zullen terugkrijgen en de gezinnen met grotere inkomens een evenredige bijdrage zullen moeten leveren, in het kader van de fiscale correctie.

Bovendien heeft de regering erover gewaakt om bij de inspanningen die aan de gezinnen worden gevraagd, het aantal kinderen niet te belasten. Daarom werd geopteerd voor een forfaitaire aftrek per gezin eerder dan een vermindering van de kinderbijslag per kind. Om dezelfde reden werd een evenwaardige bijdrage gevraagd aan de alleenstaanden en gezinnen zonder kinderen.

Het is trouwens een identieke bijdrage. Zij werd op 900 frank bepaald omdat zij slechts drie maanden later kan worden gegeven dan de forfaitaire aftrek op de kinderbijslag. Maar, op jaarbasis betekent dit een identieke inspanning. Daarenboven dient te worden benadrukt dat niet geraakt wordt aan het bedrag van het kindergeld en dat de kinderbijslagen verder worden geïndexeerd.

In antwoord op de vragen van senator Vandenhove wil ik onderstrepen dat bij het opmaken van de begroting van 1982 het tekort van de sector geneeskundige verzorging geraamd werd op 13,2 miljard frank, dit ondanks de belangrijke besparingsmaatregelen van de jongste jaren. In deze context moesten dringend maatregelen wor-

den genomen tot herstel van het financieel evenwicht van de ziekteverzekering.

Het herstellen van het financieel evenwicht is geen doel op zichzelf. De sociale prestaties zullen niet — zoals het geachte lid het in zijn interpellatie uitdrukt — een aangelegenheid van ebbe en vloed worden op basis van de financiële draagkracht van het stelsel. Wel zijn wij van mening dat het herstellen van het financieel evenwicht een essentiële voorwaarde is om te allen tijde de essentie van de sociale zekerheid veilig te stellen vooral voor degenen die ze werkelijk nodig hebben.

Een betere beheersing van de uitgaven is hierbij prioritair. Dit veronderstelt de uitbouw, op alle niveaus, van financieringsmechanismen waarbij alle deelnemers aan het gezondheidsgebeuren — van de patiënt tot de dokter over de apotheker, de verplegenden en de hospitaalbeheerders — aangemoedigd worden om de middelen efficiënt aan te wenden met het oog op een optimale verzorging van de patiënt tegen de laagst mogelijke prijs. Hoewel de gezondheid geen prijs heeft, kan zij toch maar worden verzekerd op basis van een minimum aan economische berekeningen. Ook in de sector van de gezondheidszorgen zal men moeten leren prioriteiten te stellen rekeninghoudend met de beschikbare middelen.

Bij dit alles mag niet geraakt aan de solidariteit die aan de basis ligt van onze ziekteverzekering. De maatregelen van de regering beogen geen herdefiniëring van de thans in het kader van de ziekteverzekering bestaande rechten en plichten.

Men moet evenwel voor ogen houden dat de solidariteit mede geconditioneerd wordt door de beschikbare financiële middelen. De regering vindt het van prioritair belang dat de beschikbare middelen bij voorkeur daar zouden worden aangewend waar zij het meest nodig zijn. Mijns inziens kan men zelfs stellen dat een meer doelmatige aanwending van de beschikbare middelen een uitdrukking is van een grotere solidariteit.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

Het beheersen van de uitgaven is tenslotte ook de beste waarborg tegen de tendensen tot privatisering van de gezondheidszorgen, die onvermijdelijk zouden leiden tot twee vormen van geneeskunde, de ene voor de mensen die het kunnen betalen en een tweede voor de anderen. Het is juist een kenmerk van ons gezondheidsstelsel en een gevolg van ons stelsel van ziekteverzekering dat de gezondheidszorgen kwalitatief voor iedereen dezelfde zijn. Dit moeten we vrijwaren maar dat zullen we maar kunnen als we zowel het aanbod als de vraag kunnen beheersen.

Dat is in de ziekteverzekering één van de basisuitdagingen waarbij men systematisch moet afwegen — en soms zullen hier verworven rechten ter sprake moeten komen — wat prioritair is en wat, rekening houdend met de mogelijke inspanningen en het evenwicht, ter discussie kan worden gesteld. Dit zal meer bepaald nodig zijn in de ziekenhuissector.

Ik ben er mij van bewust dat ik hier niet volledig zal kunnen ingaan op de opmerkingen die de heer Hancké heeft naar voor gebracht. Hier moeten door de regering de maatregelen tot concretisatie nog worden genomen.

Ik moet derhalve momenteel in grote trekken verwijzen naar de intentieverklaringen die nog moeten worden geconcretiseerd, zoals zij terug te vinden zijn in het verslag aan de Koning én in het verslag bij de Rijksmiddelenbegroting.

Er zullen nochtans, en dit mag niet bij intenties blijven, in de ziekenhuissector belangrijke maatregelen moeten worden getroffen om daar de uitgaven in bedwang te houden en om tot een rationeler beheer van deze sector te komen.

Dit zal in de eerste plaats moeten leiden tot een vermindering van het aantal bedden. Dit aantal overschrijdt thans ruim de behoeften die overeenkomstig de programmacriteria werden vastgesteld bij koninklijk besluit van 21 maart 1977. Er zijn meer dan 10 500 bedden te veel in de acute sector. Dat is 18,2 pct. meer dan de programmacriteria. Dergelijke situatie is op termijn onhoudbaar. Daarenboven leidt het financieringssysteem ertoe dat het verblijf in de ziekenhuizen nutteloos wordt verlengd. Het aantal opnamen wordt verhoogd. Meer en meer patiënten worden in de ziekenhuizen verpleegd dan wanneer hun toestand geen gespecialiseerde verzorging in het ziekenhuis vergt.

Deze duidelijke overcapaciteit in de ziekenhuissector zal in de komende jaren niet dalen. Integendeel. Meer dan 7 700 bijkomende bedden voor acute gevallen zijn thans in uitvoering en ingevolge de principiële akkoorden die in het verleden werden gesloten zouden er nog 2 700 bedden in de acute sector bijkomen. Dat is nog eens na-

genoeg 10 000 bedden meer terwijl de criteria nu reeds met 10 000 eenheden zijn overschreden. Zo die allemaal in gebruik worden genomen, zal dit voor het Riziv een meer-uitgave van 10 miljard betrekken per jaar, zowel in dagprijs als in honoraria. Die toestand is onhoudbaar. Niet alleen een investeringsstop is noodzakelijk, maar men moet tevens nagaan of het in-gebruik-nemen van de geprogrammeerde ziekenhuisbedden niet moet worden gebonden aan de voorwaarde dat op andere plaatsen het aantal bedden wordt verminderd. Ook het totaal aantal bestaande bedden zal moeten worden ingekrompen.

Ik ben er mij van bewust dat dit geen gemakkelijke operatie is die daarenboven, wij mogen het ons niet verhele, bemoeilijkt wordt door de spreiding van de verantwoordelijkheid tussen de nationale overheid en de gemeenschappen. Nochtans zal deze operatie noodzakelijk zijn, wil men het evenwicht in deze sector in de toekomst vrijwaren. Ik zal ter zake in de eerstvolgende weken concrete voorstellen bij de regering indienen. Daarbij zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met een zekere selectiviteit.

De toestand is op sommige plaatsen zo dat bepaalde lineaire maatregelen zullen moeten overwogen. De huidige wijze van financiering van de ziekenhuizen die gebaseerd is op de verpleegdagprijs zet de beheerder en de andere betrokkenen van het ziekenhuis ertoe aan het aantal ligdagen te verhogen zonder rekening te houden met de economische imperatieven of met de doelmatigheid. Thans ligt een nieuw financieringssysteem ter studie.

De principes ervan zijn: tot een efficiënt en verantwoord gebruik van de ziekenhuisverpleging aan te zetten; aan de beheerder voldoende zelfstandigheid te verschaffen om het hem mogelijk te maken een werkelijk zuiniger rationeel beheer te voeren; en een billijker verdeling van de middelen onder de ziekenhuizen rekening houdend met het soort van patiënten die er worden verzorgd en met de doeltreffendheid van het beheer.

Bedoelde nieuwe financieringswijze impliceert duidelijk een grotere financiële verantwoordelijkheid van de beheerder. De financieringswijze en de vaststelling van het deficit van de openbare ziekenhuizen zullen in die zin moeten worden herzien. Het is immers ondenkbaar de huidige trend van het tekort van de openbare ziekenhuizen verder te laten verlopen. Het totaal tekort is met meer dan 170 pct. gestegen in zes jaar en heeft meer dan 4 miljard bereikt in 1979. Rekening houdend met de wijze waarop het deficit van de ziekenhuizen wordt vastgesteld, zijn de lasten voor 1980 en 1981 nog niet gekend; zij zullen wellicht nog hoger liggen. Het is niet uitgesloten dat het totaalbedrag van het tekort in 1981 groter is dan 6 miljard.

Zoals de interpellant zegde, drukken deze cijfers zwaar op de gemeenschap. Deze cijfers verontrusten mij nog meer als men nagaat welk aandeel ervan aan de ziekenhuizen van de grote agglomeraties is toe te schrijven. Maatregelen zullen worden genomen om het tekort van de openbare ziekenhuizen geleidelijk te beperken tot de eigenlijke ziekenhuisactiviteiten in het kader van de normen en criteria die op alle ziekenhuizen van toepassing zijn. Het is immers duidelijk dat er met betrekking tot de lasten van de ziekenhuizen soms overlappingsen bestaan met de OCMW.

Talrijke invalide bejaarden verblijven in bejaardentehuizen. Deze personen en hun gezinnen betalen volledig het verblijf zonder dat deze bejaarden daarom een voldoende en passende verzorging genieten.

Door geldmiddelen vrij te maken met een beperking en een vermindering van de acute ziekenhuisbedden zal het mogelijk zijn voor die personen nieuwe plaatsen te scheppen in verzorgingstehuizen. Zulke plaatsen zijn thans werkelijk noodzakelijk. Zij moeten echter tot stand komen door een herverdeling van de middelen die binnen de ziekteverzekering beschikbaar zijn.

Door beheersing van de opvangcapaciteit in de ziekenhuissector zal het mogelijk zijn de degelijke en goed beheerde ziekenhuizen beter te betalen terwijl men in de huidige omstandigheden, waarin de uitgaven van de ziekenhuizen en het tekort van het Riziv blijven stijgen, gedwongen is in alle ziekenhuizen dezelfde matigingscriteria op te leggen. Uit al de maatregelen die voor de ziekenhuizen worden voorgesteld, blijkt duidelijk dat het eerste doel is een betere benutting van de middelen beschikbaar binnen de begroting van het Riziv.

Dank zij de besparingen die ook in de medisch-technische sector en in de gespecialiseerde verzorging in de ziekenhuizen zullen worden tot stand gebracht, moeten er middelen vrijkomen om in andere sectoren een betere verzorging te verschaffen die minder zal kosten.

Tenslotte wens ik te benadrukken dat het regeerakkoord uitdrukkelijk bepaalt dat «geen afbreuk mag worden gedaan aan de fundamentele beginselen en doelstellingen van het stelsel van sociale ze-

kerheid, dat moet gebaseerd zijn op de solidariteitsgedachte en op het verzekeringsprincipe». Ook de bijzondere-machtenwet bepaalt uitdrukkelijk dat de basisbeginselen van de sociale zekerheid zoals vastgelegd in de wet-Dhoore bij het herstel van het financieel evenwicht moeten worden geëerbiedigd. De regering heeft zich bij het opmaken van het plan tot herstel van het financieel evenwicht van het stelsel van sociale zekerheid in 1982 strikt aan dit kader gehouden.

Met het oog op het financieel evenwicht in 1983 zullen nieuwe maatregelen moeten worden getroffen. Het financieel evenwicht is immers een basisvoorwaarde voor de leefbaarheid van het stelsel. De nieuwe maatregelen zullen echter het door het regeerakkoord en door de wet opgelegde kader moeten eerbiedigen. Zoals in het regeerakkoord wordt benadrukt moet in crisistijd «te allen prijze de essentie van de sociale zekerheid behouden blijven». Als minister van Sociale Zaken zal ik mij hier strikt aan houden. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Egemeers.

De heer Egemeers. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, dames en heren, ofwel gelooft de minister nog in Sinterklaas...

De heer Vanderpoorten. — Zo ziet hij er niet uit. (*Gelach.*)

De heer Egemeers. — ... ofwel legt hij de waarheid naast zich. Wij weten al 35 jaar dat de hele structuur van onze sociale zekerheid afgestemd is op de uitbouw van de tewerkstelling. Zoals iedereen wenst u, mijnheer de minister, ook die tewerkstelling.

Uw collega, de minister van Tewerkstelling en Arbeid, citeerde het cijfer van 450 000 werklozen. Hij probeert dit cijfer te behouden, maar alle prognoses wijzen op een half miljoen. Dat cijfer ligt waarschijnlijk dicht bij de waarheid. Door de maatregelen die u treft — en ik beperk mij tot mijn interpellatie — door het eenzijdig blijven verminderen van de werkgeversbijdragen kan u geen financieel evenwicht vinden voor de sociale zekerheid en zal de werkloosheid blijven bestaan. Dit zal ontmoedigend werken en zal, wat u ook zegt, de solidariteit breken. U beweert dat die bijdragevermindering gecompenseerd zal worden door een eventuele toename van de tewerkstelling. Wanneer ik een duidelijk antwoord op mijn parlementaire vraag van uw diensten van de rijks sociale zekerheid zal hebben gekregen, zullen wij kunnen uitmaken wat de resultaten zijn van de operaties die in 1977 zijn begonnen, tot tweemaal toe herhaald en steeds beperkt in de tijd.

Ik ben er diep van overtuigd dat u met deze handelwijze, mijnheer de minister, op de slechte weg bent. U moet, mijnheer de minister, fundamentele voorstellen doen, rekening houdend met een legerijte werklozen van om en bij de 500 000. Slechts op die manier zal het principe van de solidariteit in de sociale zekerheid leefbaar worden gehouden. Thans doet men een schenking onder levenden, want moeder de sociale zekerheid is, op sterven na, dood met het beleid dat u wenst voort te zetten. Dan zal er niets meer te verdelen zijn. Dan zal het probleem op natuurlijke wijze, zoals de regering zegt, worden opgelost. Dan zal het privé-initiatief op het terrein van de sociale zekerheid misschien operationeel worden. Ik ben er echter stellig van overtuigd dat dit niet de wil is van de overgrote meerderheid in dit land.

Mijnheer de minister, u gaat jammer genoeg op de ingeslagen weg voort. Straks is weer een jaar voorbij zonder dat er fundamenteel aan de hervorming van de sociale zekerheid iets werd gedaan. Het debat dat twee weken geleden plaatsvond in de koninklijke commissie over dit zelfde onderwerp was al evenmin hoopgevend. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Hancké.

De heer Hancké. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de minister van Sociale Aangelegenheden staat reeds bekend om zijn bijzonder lapidair antwoorden. Wij hebben dat reeds bij andere gelegenheden moeten vaststellen. Ik zou bijna zeggen dat de minister de neiging heeft om in steno te spreken. Aan de parlementsleden — en dat is hun vak — wordt gevraagd tussen de regels te lezen. Dat doen ze dan ook, mijnheer de minister, want het is hun vak, maar u mag het mij ten goede houden wanneer ik zeg dat de antwoorden die u mij hebt gegeven mij wel erg op mijn honger laten.

Ik heb een aantal zeer concrete vragen gesteld. U hebt daarop geantwoord door het voorlezen van een papier dat u tijdens het afgelopen weekend hebt laten klaarmaken door uw administratie. Wan-

neer er dan toch een antwoord op een vraag in voorkwam, was dat eerder te danken aan de intuïtie van uw ambtenaar, en niet aan het feit dat u behoorlijk hebt ingespeeld op wat ik hier zegde.

Ik heb u vragen gesteld over de vermindering van het aantal ziekenhuisbedden. Hoeveel moeten er volgens u weg, op welk cijfer zult u het aantal stabiliseren, zult u de programmatiecriteria herzien? Geen antwoord! Zult u beginnen met het afschaffen van de zwarte bedden? Geen antwoord! Welke selectiecriteria zult u aanwenden als u gaat snoeien in het aantal ziekenhuisbedden? Geen antwoord!

Inzake de financiering van de ziekenhuizen heb ik gevraagd of de wijziging van een aantal elementen niet zou moeten worden weerspiegeld in de bepaling van de verpleegdagprijs, want verpleegdagprijzen zullen nog een tijdje meegaan, zelfs als u erin slaagt het enveloppesysteem uit te voeren, wat zeker niet voor 1983 zal gebeuren. Ik denk hier aan de afschaffing van de loonindexering voor het personeel van de ziekenhuizen. U schudt neen, en ik ben blij nu een antwoord te krijgen, zij het zwijgend. Ik zal ook gelukkig zijn als u mij straks zult zeggen dat het opnemen van de leninglasten door het Riziv ook geen weerslag zal hebben op de bepaling van de verpleegdagprijzen.

Ik heb u vragen gesteld over de mogelijkheid om in het enveloppe-systeem ook de medisch-technische prestaties, de farmaceutica en de honoraria op te nemen. Drie afzonderlijke vragen waarop ik geen antwoord kreeg.

Ik heb u gevraagd op welke wijze u 5 000 psychiatrische bedden, wat noodzakelijk schijnt te zijn, zult afschaffen. Geen antwoord!

Ik heb u gevraagd nogmaals te bevestigen dat u voor de verzorgingsinstellingen alleen maar denkt aan een forfaitaire regeling per medisch team. Geen antwoord!

Ik heb u gevraagd hoe u de herziening van de financieringswijze van de tekorten van de openbare ziekenhuizen ziet. Ook daar kreeg ik geen antwoord.

In het slot van mijn interpellatie heb ik gesproken over een aantal fundamentele mechanismen werkzaam in ons verzuimd systeem van gezondheidszorg en het fundamenteel scheefgetrokken van de verhouding tussen de twee netten. Daarop hebt u evenmin geantwoord.

Ik heb de indruk dat mijn interpellatie bestemd is voor de andere senatoren maar niet voor de regering.

Mijnheer de minister, als slot wil ik u het volgende vragen. Misschien antwoordt u daarop! Uw voorganger, de heer Dhoore, heeft als gevolg van een interpellatie gehouden in 1978 beloofd een grondige studie te laten maken ter vergelijking van de mechanismen werkzaam in de twee netten. De elementen daarvan zouden klaar geweest zijn op het einde van het vorig jaar. Door de politieke gebeurtenissen zijn zij ons niet ter kennis gebracht. Mag ik u vragen of het uw bedoeling is deze gegevens voorsnood mee te delen aan de Senaat, en eventueel de studie verder te zetten?

Een tweede belofte die minister Dhoore heeft afgelegd, en die ook een begin van een uitvoering heeft gekregen, betrof een verzoek, twee jaar geleden tot hem gericht, om een studie te ondernemen, namelijk een internationale vergelijking van de voornaamste gezondheidsindicatoren, bijvoorbeeld de levensverwachting in België vergeleken met andere landen, de kindersterfte, de sterfte van maag- en darmkanker, en tal van andere sociale en sanitaire indicatoren. De minister had die studie opgedragen aan de administrateur-generaal van het departement, de heer Halter die inmiddels overleden is. Mag ik u vragen die studie te willen verder zetten?

Hoe langer ik mij beweeg op het terrein van de volksgezondheid, hoe meer ik de overtuiging krijg dat het beleid van elk minister van Volksgezondheid in feite tot doel zou moeten hebben de volksgezondheid te behartigen en bijgevolg ervoor te zorgen dat de Belgen gezonder en langer zouden kunnen leven in groter welzijn. Maar waarmee houden we ons echter bezig? Het beleid is gericht op een aantal minder belangrijke aspecten, het bijsturen van enkele gegevens en structuren, zonder eigenlijk het doel van het gezondheidsbeleid op langere termijn voor ogen te houden. Daarom is een studie over de gezondheidsindicatoren hier en elders zo belangrijk.

Tenslotte een laatste vraag. In mijn interpellatie heb ik gesproken over de oproep die mijn voorzitter, de heer Van Miert, heeft gedaan op het congres van de Socialistische Partij gewijd aan de gezondheidszorg te Gent om tussen de netten in de gezondheidssector een gesprek op gang te brengen met het doel te komen tot gelijke en doorzichtige structuren in de twee netten. Is het de bedoeling van de minister om aan die oproep alsnog een positief gevolg te geven? (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Remy.

Mme Remy-Oger. — Monsieur le Président, je suis entièrement sur la même longueur d'onde que mon collègue M. Hancké et j'ai d'ailleurs très souvent eu l'intention de poser les mêmes questions.

Serait-il incongru d'espérer que M. le ministre, s'il ne possède pas tous les éléments maintenant, puisse cependant nous donner bientôt ses réponses aux questions posées par M. Hancké? Effectivement, l'exposé du ministre n'a pas abordé le détail des questions. Or, c'est peut-être là le fond du problème.

M. Wyninckx. — Le ministre s'occupe trop des problèmes bruxellois pour pouvoir encore étudier ceux de la Prévoyance sociale!

M. Vanderpoorten. — Le ministre dit qu'il vous aime tellement ... au gouvernement!

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellaties werden verschillende moties ingediend.

Ten eerste, tot besluit van de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door mevrouw Julliams en de heren Wyninckx en De Smeyter, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen,

Verzoekt de minister van Sociale Zaken zijn maatregelen ten aanzien van de vermindering van de kinderbijslag te herzien, zodat die inlevering zou berekend worden naargelang van de inkomens van de betrokkenen en dat ook de bijzondere en tijdelijke bijdragen ten laste van alleenstaanden en van gezinnen zonder kinderen aldus worden berekend.»

De tweede, ingediend door de heren Jacques Wathélet en Van Herreweghe, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen en het antwoord van de minister van Sociale Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag.»

Ten tweede, tot besluit van de interpellatie van de heer Egelmeers, heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door mevrouw Julliams en de heren Wyninckx en De Smeyter, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Egelmeers en het antwoord van de minister,

Eist dat de sociale-zekerheidsbijdragen niet langer op eenzijdige wijze zouden worden verminderd om te voorkomen dat het financieel evenwicht nog meer wordt verstoord.»

De tweede, ingediend door de heren Jean Gillet, Van Herreweghe, Sondag en Février, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Egelmeers en het antwoord van de minister van Sociale Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag.»

Ten derde, tot besluit van de interpellatie van de heer Vandenhove heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Deconinck, Houben en De Baere, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vandenhove en het antwoord van de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen,

Verzoekt de regering de nodige maatregelen te treffen opdat in de sector van de ziekte- en invaliditeitsverzekering het solidariteitsprincipe zou gehandhaafd blijven.»

De tweede, ingediend door de heren Jean Gillet, Van Herreweghe, Sondag en Février, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vandenhove en het antwoord van de minister van Sociale Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag.»

Ten vierde, tot besluit van de interpellatie van de heer Hancké heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Deconinck, Houben en De Baere, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Hancké over het gezondheidsbeleid, meer bepaald in verband met de ziekenhuizen,

Is van mening dat dit beleid fundamentele en essentiële onderdelen onaangeroerd laat en derhalve ontoereikend is om de volksgezondheid ten goede te komen,

Verzoekt de regering haar beleid ten gronde te herzien in de aangegeven richting.»

De tweede, ingediend door de heren Jean Gillet, Van Herreweghe, Sondag en Février, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Hancké en het antwoord van de minister van Sociale Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag.»

Wij zullen morgen stemmen over de eenvoudige moties die voorrang hebben.

Nous procéderons demain au vote sur les ordres du jour purs et simples qui bénéficient de la priorité.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

INTERPELLATION DE M. VAN ROYE AU MINISTRE DES RELATIONS EXTERIEURES SUR «LA MANIERE DONT LA BELGIQUE S'ASSOCIERA AU SAUVETAGE EN 1982 DE CINQ MILLIONS DE VIES HUMAINES, CONFORMEMENT AU MANIFESTE-APPEL DES PRIX NOBEL CONCERNANT LA FAIM DANS LE MONDE»

INTERPELLATIE VAN DE HEER VAN ROYE TOT DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN OVER «DE WIJZE WAAROP BELGIE ZAL DEELNEMEN AAN DE REDDING VAN VIJF MILJOEN MENSENLEVENEN IN 1982, OVEREENKOMSTIG HET OPROEP-MANIFEST VAN DE NOBELPRIJSWINNAARS BETREFFENDE DE HONGER IN DE WERELD»

M. le Président. — Mesdames, messieurs, l'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Van Roye au ministre des Relations extérieures sur «la manière dont la Belgique s'associera au sauvetage en 1982 de cinq millions de vies humaines, conformément au Manifeste-Appel des Prix Nobel concernant la faim dans le monde».

La parole est à l'interpellateur.

M. Van Roye. — Monsieur le Président, madame le secrétaire d'Etat, mesdames, messieurs, je regrette vivement l'absence de M. le ministre des Relations extérieures car mes questions s'adressent directement à lui. Malgré tout le plaisir que j'éprouve à vous voir, madame le secrétaire d'Etat, je ne puis m'empêcher d'exprimer ce regret.

Il y a actuellement dans le monde chaque année 30 millions de morts par malnutrition ou même par absence complète de nourriture.

Certes, au cours de l'histoire, on a connu des famines. Elles résultaient en général de circonstances climatiques locales: soit de grandes inondations, soit de périodes de sécheresse. Dans des périodes récentes, dans l'immédiat avant-guerre par exemple, une solidarité internationale pouvait s'organiser de manière à remédier à ce phénomène qu'on aurait presque pu qualifier de naturel.

Mais depuis lors, et parallèlement au développement des pays riches en période de prospérité, d'accidentel qu'il était, le phénomène est devenu structurel. Pourquoi? Bien des études y ont été consacrées. Je ne veux pas ici entrer dans le détail de ces mécanismes, mais je crois qu'il est bon de rappeler que la faim dans le monde n'est pas inéluctable, mais est le résultat direct et objectif de la politique des pays industrialisés.

Sur le plan alimentaire d'abord. L'amélioration du niveau de vie de la population de nos pays a entraîné une augmentation de la demande de produits paraissant, à tort, avoir une connotation de réussite sociale. La viande tout particulièrement a vu sa consommation augmenter dans de très notables proportions de manière telle que l'élevage naturel n'a plus suffi à répondre à la demande. D'où le développement des élevages industriels et son corollaire, l'importation de plus en plus massive de nourriture pour bestiaux qui, en réalité, constitue la base de l'alimentation de ceux qui meurent de faim. Il faut, pour fabriquer une protéine animale de notre steak, sept protéines végétales que nous volons à ceux qui manquent de tout.

J'ai dit «que nous volons». On objectera, bien sûr, que nous achetons tout cela sur le marché, qu'il s'agit d'opérations commerciales régulières, aboutissement d'un processus normal de production et de commercialisation de biens.

Vous savez bien, madame, qu'il n'en est pas ainsi et qu'en réalité, de puissantes sociétés multinationales agro-alimentaires disposent de moyens, soit de peser sur les législations, soit de les tourner. Faut-il rappeler que l'une d'entre elles, particulièrement active en Afrique, a un chiffre d'affaires supérieur au PNB de presque tous les pays d'Afrique; qu'il est possible à ces sociétés d'exploiter de vastes territoires en y établissant des monocultures qui répondent à leur souci de rentabilité sans se préoccuper de l'alimentation de ceux qu'elles emploient à des salaires de misère, de ces salaires qu'on accepte lorsque la mort est l'alternative?

La Communauté européenne elle-même agit souvent d'une manière éminemment critiquable. Envoyer des secours laitiers sous forme de poudres fabriquées avec nos surplus, n'est pas suffisant. Dans de nombreux pays, l'eau disponible n'est pas potable. Diluer nos produits laitiers dans une eau empoisonnée est pourtant la seule manière de les utiliser. Se donner bonne conscience de cette manière est proprement criminel. Il s'agit une fois de plus de faire passer nos intérêts — nous débarrasser de nos excédents — avant l'intérêt de ceux que nous prétendons aider. Ces bébés, victimes de notre hypocrisie, viendront s'ajouter aux 30 millions de victimes.

Et vous savez aussi que nombre de régimes établis dans de nombreux pays n'ont d'autre souci que d'enrichir leurs dirigeants. Ces régimes, nous les soutenons, nous leur fournissons des fonds soit directement, soit par l'intermédiaire des grandes organisations internationales: Fonds monétaire international, Banque mondiale, etc.

Qu'en font-ils? Ce qui échappe à l'enrichissement direct des dirigeants est investi dans une industrialisation souvent inadaptée mais copiée servilement sur le type du développement des pays riches. Et il y a les armes, oh combien nécessaires pour mater le courroux légitime de ceux qui paient de leur vie le luxe de leurs dirigeants et le nôtre! Bien sûr, il y a l'objection habituelle: il n'y a rien à faire, ce serait une immixtion dans les affaires intérieures de ces pays. Combien de crimes a-t-on commis, combien de crimes commettrons-nous encore au nom de ce faux principe qui ne joue que dans un sens, celui qui nous arrange, parce qu'enfin, quand nous soutenons financièrement, quand nous fournissons des armes à un régime corrompu, n'est-ce pas une immixtion dans ses affaires intérieures, ne renforçons-nous pas un pouvoir qui, sans cela, serait probablement balayé par la légitime volonté populaire?

Oserai-je risquer l'incident diplomatique en rappelant que le guide éclairé d'un pays d'Afrique, que nous soutenons et qui manque de tout à cause de l'incurie de son gouvernement, vient de passer en Floride de somptueuses vacances avec une suite nombreuse de privilégiés?

On a dit, et on n'a pas tort, que les militaires préparent toujours la guerre précédente. Faut-il que les militaires soient devenus influents pour que les gouvernements leur emboîtent le pas! Comment ne sentent-ils pas toute la bêtise criminelle des puissances de l'Est et de l'Ouest qui encore et toujours rivalisent à qui aura le plus d'armes et les plus sophistiquées?

Comment ne sentent-ils pas que ce n'est pas là que se situe l'événement, que la vraie menace pour l'humanité, ce sont ces milliards d'êtres à qui est refusé le simple droit de vivre correctement, victimes, comme disent les Nobel, du désordre politique et économique international qui règne aujourd'hui? Quand l'Est et l'Ouest comprendront-ils que ce qui se passe en ce moment «déborde de plus en plus, à chaque instant qui passe, le périmètre de la barbarie et de la mort, dans le monde non moins que dans nos consciences»?

Cet aspect non inéluctable de la faim dans le monde est dénoncé par les prix Nobel dans leur Manifeste-Appel: «Tous ceux qui constatent, annoncent et combattent cet holocauste sont unanimes à définir comme étant avant tout politique la cause de cette tragédie.»

Holocauste, oui, madame, vous savez que les prix Nobel parlent de cet «holocauste sans précédent, dont l'horreur embrasse en une seule année toute l'horreur des massacres que nos générations ont connus dans la première moitié de ce siècle».

Chaque année, la faim tue presque autant de monde que les deux guerres mondiales. Verdun, la Marne, l'Yser, Hiroshima et Nagasaki, les camps d'extermination, les grandes batailles de Russie, de l'Europe de l'Ouest et d'Asie, huit ans de guerres, tout cela ce que nous osons encore appeler notre civilisation arrive à l'égal en un an. Et pas par accident, non, mais comme conséquence de notre politique, de la politique que vous continuez à suivre.

Les nazis avaient inventé les camps d'extermination. Que ces précurseurs étaient minables! Nous, nous avons perfectionné tout cela.

Sans avoir besoin de camps, nous avons industrialisé l'horreur et nous avons un rendement industriel dans la mort. Quel tribunal de Nuremberg condamnera les nouveaux criminels?

Et pourtant, parmi les nombreux documents et résolutions, parmi lesquels des prises de position sans équivoque des parlements italien, luxembourgeois et belge, il y a la résolution du Parlement européen approuvée le 30 septembre 1981. Parmi les signataires, je relève au hasard Beyer de Ryke, Damseaux, De Keersmaecker, Gendebien, Lizin, Radoux, Spaak, Van Rompuy, Verroken, mais aussi Tindemans. Et on m'affirme que ledit Tindemans, non content de signer la proposition de résolution, s'était fait son ardent défenseur et invitait ses collègues à la signer avec lui.

Ah! Si j'avais le cœur à ironiser, je dirais qu'il est bien dommage que ce Tindemans ne soit pas ministre des Relations extérieures de la Belgique...

Puis-je cependant vous demander qu'ensemble nous examinions ce texte qui exprime la générosité et le cœur de celui qui n'était pas encore notre ministre:

«— Invite les gouvernements des Etats membres à respecter, dans l'année — dans l'année, madame — l'obligation de consacrer 0,70 p.c. de leur PNB à l'aide publique au développement.»

Le gouvernement dont vous faites partie a diminué le budget du Développement qui était loin d'atteindre 0,70 p.c.

«— Invite en outre les gouvernements des Etats membres à respecter les autres engagements internationaux qu'ils ont souscrits en adoptant les résolutions internationales dans le domaine de l'aide et de la coopération au développement, en particulier afin d'assurer le ravitaillement des pays du tiers et du quart monde frappés par le drame de la faim et de la malnutrition.»

Que fait la Belgique, que font les autres pays d'Europe dont la Belgique assume en ce moment la présidence? Rien. Ou plutôt si: le pillage des ressources de ces pays frappés par le drame de la faim et de la malnutrition continue.

«— Invite les Etats membres à saisir d'urgence le Conseil de sécurité des Nations Unies du problème de la faim dans le monde, considéré sous l'angle de la menace grave qu'il implique pour la paix et la sécurité internationales, en restituant à la famine la dimension qui lui est propre, c'est-à-dire une dimension politique.»

Le ministre a-t-il saisi le Conseil de sécurité? A-t-il invité ses collègues qu'il préside à se joindre à lui dans cette démarche? Ou a-t-il préféré, pour répondre à cette menace pour la paix, non pas enrayeur sa cause, mais nous prémunir contre les conséquences en augmentant notre budget militaire? Ah! ces armes, qu'on prétend rendre inoffensives en les entassant partout... Mais ces armes qu'on prétend ainsi rendre inutiles et inutilisées, elles n'ont pas besoin de tirer pour tuer. Déjà elles tuent trente millions d'êtres humains tous les ans.

Pour ces armes qui tuent déjà, il y a des budgets, il y a de l'argent. Dois-je vous rappeler, madame, que, selon l'Unicef, il suffirait de soixante jours de ce que le monde dépense en armements, soixante jours, pour que le problème de la faim dans le monde soit résolu à tout jamais? Soixante jours, madame.

Point 4 de la résolution du Parlement européen:

«— Invite la Commission à établir un plan d'urgence visant à arracher à la mort par la faim et la malnutrition, en 1982, cinq millions de vies humaines au moins, déjà condamnées par la situation actuelle, et à présenter ce plan au plus tard le trentième jour qui suit l'adoption de la présente résolution.» Ces trente jours finissaient le 30 octobre 1981.

Le commissaire Pisani a balayé cette exigence du revers de la main et parle actuellement d'un plan en dix ou même en vingt ans. Dans le meilleur des cas, trois cent millions de victimes.

Qu'avez-vous fait? Qu'a fait le ministre? Quelle protestation avez-vous élevée contre ce commissaire qui refuse même d'envisager l'objectif pourtant limité des cinq millions de vies à sauver? Permettez-vous que l'inertie, l'indifférence coupable de quelques technocrates puisse prévaloir contre le vibrant appel des prix Nobel relayé par le Parlement européen?

Faut-il continuer cette paraphrase, faut-il vous rappeler l'appel Brandt, cosigné par M. Tindemans? Faut-il évoquer la récente et nouvelle motion votée à l'unanimité par le Parlement européen? Je crois que vous connaissez tout cela.

Je voudrais cependant vous rappeler que les deux Chambres, le Sénat en juillet dernier, la Chambre en décembre, ont, à l'unanimité, marqué leur accord avec l'appel des prix Nobel. Je n'en relèverai qu'un point, le deuxième: «Engage le gouvernement à faire des objectifs de l'appel des lauréats du Prix Nobel, l'axe central de sa politique en matière de relations extérieures et de coopération au

développement.» Le ministre a-t-il fait de l'appel des Nobel l'axe de notre politique?

Quelle différence, quel gouffre entre les belles intentions des motions et la réalité de la politique suivie! Je regrette doublement l'absence du ministre que j'aurais aimé l'entendre nous expliquer les causes de cette contradiction.

Le gouvernement, depuis sa mise en place, a demandé à nos concitoyens des sacrifices parfois très lourds. Vous savez que ces sacrifices, dont le but n'est pas toujours évident à tous, et contre lesquels s'insurgent de nombreuses catégories de citoyens, ne font en tout cas pas l'unanimité.

Est-ce pour cela que vous n'osez pas demander aux Belges le petit effort supplémentaire qui permettrait de sauver cette année encore cinq millions de nos frères dans le monde?

On a tant médité du Belge, de son petit esprit, de son égoïsme, de son souci de son confort, que vous semblez y avoir cru.

Mais il est une constante que vous devriez connaître; c'est l'immense générosité dont le peuple belge, flamand, wallon et bruxellois est capable lorsque la cause le touche. A ce moment les divisions disparaissent. Osez, madame le ministre, demander à nos compatriotes ce petit effort supplémentaire et vous verrez...

Les lauréats du Prix Nobel nous disent encore: «Il faut que tous et chacun donnent valeur de loi au devoir de sauver les vivants, et de ne pas tuer et de ne pas exterminer, que ce soit même par inertie, par omission ou par indifférence.»

Il restait, le 1er mars, un délai de cent jours pour que soit encore techniquement possible en 1982 le sauvetage de cinq millions de vies humaines.

Il restait soixante jours lorsque, à Rome, cinquante mille personnes de toutes opinions ont réclamé que soient prises des mesures urgentes.

Il reste aujourd'hui quante-deux jours au gouvernement belge pour décider si la Belgique est un pays confiné dans ses égoïsmes ou si elle est encore capable de montrer au monde l'exemple de la générosité et de l'altruisme. (*Applaudissements sur les bancs Ecolo-Agalev et sur certains autres bancs.*)

M. le Président. — La parole est à M. Royen.

M. Royen. — Monsieur le Président, madame le secrétaire d'Etat, chers amis, chers «collègues» — c'est plus sûr (*sourires*) — il y a quelques années, à Louvain, à *Leuven*, quelqu'un saluait et remerciait «le noble peuple belge». Il s'appelait Oscar Romero et c'était peu avant son assassinat.

On peut lui reprocher d'avoir employé le singulier. Pour ma part, je reprocherais plutôt, à cet homme exceptionnel, à cet admirable prophète de notre temps, d'avoir été trop gentil pour nous, d'avoir par trop sollicité l'épithète «noble».

S'il est vrai qu'en dépit des progrès de notre décivilisation commençante, il demeure, il sommeille beaucoup de noblesse dans l'âme de beaucoup de nos concitoyens, souvent les plus humbles, il n'est pas moins vrai que nous vivons dans un pays où le feu ne brûle plus que dans les chaudières et n'embrase plus que les taudis ou les aéro-gares, que nous vivons dans un pays où, Pierre Mertens a presque raison de le dire, toutes les classes sont moyennes.

Il me paraît que nous, les représentants de notre nation, chacun la sienne mais le monde pour tous, plus que jamais, dans cette période cruciale, dans ce creux de notre évolution, en cette phase de décomposition et de parturition où nous sommes — permettez-moi cette comparaison terrienne, paysanne — compostés par l'histoire (nous sommes dans la phase anaérobie du compostage et nous n'y voyons goutte, notre myopie aidant), il me paraît que nous, les représentants de notre nation, sans être appelés à l'héroïsme d'un Romero, nous avons au moins à représenter, sinon à stimuler ce qu'il y a de meilleur chez nous, plutôt qu'à refléter la médiocratie ambiante.

Nous avons pour le moins à dépasser «les égoïsmes individuels et de groupe» comme le souhaitait la déclaration gouvernementale, à «nous sentir responsables de tous les groupements dont nous faisons partie, depuis notre famille jusqu'au monde», comme nous y invite le dernier message royal.

Il ne s'agit pas de se culpabiliser, il s'agit de reconnaître sa responsabilité, et sa part de culpabilité, oui. Refouler celle-ci me paraît être une mauvaise manière de se libérer, et le peuple allemand a commencé de le comprendre.

Il ne s'agit pas de faire du sentiment, il s'agit d'avoir du sentiment. Les larmes, ça mouille, mais ce n'est pas la bonne façon de se mouiller. Il ne s'agit pas de faire des promesses, il s'agit de les tenir,

sous peine de forfaiture. Il ne s'agit pas de faire de la morale, il s'agit d'être moral.

Ce combat pour sauver cette année au moins un dixième des damnés de la terre, des condamnés à mort par la faim, donc par l'injustice, un enfant paie de sa vie, toutes les deux secondes, l'indifférence de la communauté internationale, ce combat n'est pas une forme de thérapie pour névrosés ou angoissés, il me paraît être une exigence morale d'être civilisés. Si quelqu'un se trouvait en danger dans cette enceinte ou à côté, je suis persuadé que, tous autant que nous sommes, nous nous précipiterions à son secours. Mais le tiers monde c'est loin! Ce n'est pas loin, le tiers monde, c'est la porte à côté! Et ça brûle! Et ce sont des hommes, comme nous. Ils sont légers, ils sont foule, ils sont multitude, mais ils n'ont pas de voix. C'est là leur drame.

En outre, il est temps de bien nous apercevoir que notre salut — et c'est une chance pour nous — est du côté de notre générosité, qui nous reste, s'il nous en reste. Que la justice et notre intérêt sont jumeaux. Qu'il est urgent de changer de cap, de mettre un terme à notre croissance prédatrice. Jamais dans l'histoire du monde, le dangereux prédateur qu'est l'homme n'a eu autant de puissance et si peu de sagesse pour la contrebalancer. Le temps est venu de changer ou de disparaître. De comprendre que notre développement est un mal-développement, que le sous-développement n'est pas le stade qui précède le développement, mais la dégradation du développement existant, si imparfait fût-il.

Les méthodes de «la tête dans le sable», des œillères et de «après nous les mouches» sont parfaitement stériles et dangereuses. Il convient d'agir, en conscience, en raison, et tout de suite. Le Grand Soir ne viendra pas, non plus que les lendemains qui chantent. Des analyses et des théories, il y en a des pelletées, des résolutions et des motions, il y en a des charretées. De même que des congrès et des conférences, au sommet, à la base, et partout, ça n'arrête pas.

Qu'est-ce que ça change? Il faut tout de suite s'atteler à un plan d'urgence pour sauver, cette année, quelques millions d'affamés en sursis, comme le réclament septante-trois Prix Nobel et bien d'autres autorités intellectuelles et morales dans le monde.

Nous étions cinquante mille, lors de la marche pascale pour la survie, à déboucher sur la place Saint-Pierre et à entendre le Pape adresser la même supplique aux autorités politiques et aux gouvernements européens.

M. Vanderpoorten. — En effet.

M. Royen. — Y étiez-vous?

M. Vanderpoorten. — Non, je l'ai vu à la télévision et c'était impressionnant.

M. Royen. — Je vous remercie de le dire.

Il faut tout de suite s'employer à arracher à la mort par la faim quelques millions d'hommes, non pour les laisser tomber par la suite — c'est le reproche qui nous est fait — mais pour les mettre debout pour le reste de leur vie, en impulsant leur autodéveloppement. Il y a lieu d'enfin se mettre à l'écoute des vrais besoins du demandeur et non pas des faux besoins du bienfaiteur.

Mais enfin que venez-vous demander là? Soyons réalistes, n'est-ce pas? Nous sommes nous-mêmes en crise! D'abord il existe un réalisme qui est l'art de se boucher l'esprit au nom de la raison, de refuser la réalité au nom de la prudence.

Ensuite notre crise économique, à l'heure actuelle, est une «crise» face à la situation de la plupart des gens sur la terre. Nous continuons à vivre, et à encore gaspiller, au milieu d'un désert de misère sur une oasis de relative abondance.

Certes, cette abondance est grignotée par des plaques de misères et d'inégalités, mais on continue à gaspiller. Je ne parlerai pas de fraude fiscale et d'autres choses qui sonnent de manière déplaisante à beaucoup d'oreilles mais il n'empêche par exemple qu'on dépense des sommes folles chaque semaine aux Lotto, Toto, tiercé et autres pronostics ou jeux de hasard... et de guerre. Gaspillages d'armes, d'énergie, de matières premières, de nourriture, etc. Si nous voulons avoir une vision réelle de l'état du monde, nous ne sommes pas encore en état de crise.

Il est très facile de faire des économies sur le dos des autres, des plus faibles, des innocents. Un enfant qui meurt de faim, ça ne crie pas, ça ne vote pas, ça ne fait pas de bruit, c'est discret, c'est loin. S'il s'agissait d'un chat miaulant à notre porte, ce serait déjà beaucoup plus gênant.

Mais c'est très facile de faire appel à la solidarité, de dénoncer «les égoïsmes individuels et de groupe» et de ne rien faire pour

ceux qui doivent leur lente agonie à notre patiente indifférence. C'est très facile de dire: «Ce n'est pas possible, nous sommes en crise, vous mettez la barre trop haut — comme vous l'avez dit, madame le secrétaire d'Etat — en la situant à trois à cinq millions de personnes à sauver en un an...»

Et nos voisins du Nord sont-ils à l'abri de la crise, eux parce qu'ils ont du gaz naturel? Et nous, n'avons-nous pas nos centrales nucléaires?

Quelles que soient nos options idéologiques, philosophiques et religieuses, nous avons tous toutes les raisons de faire ce que nous ne faisons pas, en contradiction avec nos options mêmes.

«Si l'on n'agit pas comme on pense, on finit par penser comme on agit.» Ceux qui se disent chrétiens, qu'ils retournent donc à l'Evangile; ceux qui se disent socialistes, qu'ils pratiquent donc l'Internationale; ceux qui se disent libéraux, qu'ils revendiquent donc la liberté pour tous, de vivre, de respirer, de manger, de boire; ceux qui se disent nationalistes, qu'ils se préoccupent donc du sort de toutes les nations, sans faire de la leur le nombril du monde. Et ceux qui se disent écologistes, qu'ils vivent donc selon l'écologie. Je suis très modeste en disant cela, parce que je sais très bien que, si les chrétiens étaient chrétiens, si les socialistes étaient socialistes, si les libéraux étaient libéraux, il n'y aurait jamais eu d'écologistes.

La justice n'est pas un luxe et si nous en avions réellement la volonté politique, nous trouverions les moyens de la solidarité. Le jeu, l'enjeu en vaut la chandelle. Comme l'écrit Gilbert Comte: «En cette fin grisâtre du siècle, l'envahissante primauté de l'ordinateur sur l'homme, du calcul sur la morale, du confort sur le devoir et de la réussite sur l'honneur, obscurcit toute exigence intellectuelle.» Il ne s'agit pas «d'entreprendre un vaste lavage de cerveau — si tant est qu'il demeure quelque chose à laver en tant de cervelles vides — mais d'y remettre un peu de logique, quelques notions de sens commun.»

La médiocrité galope. Une des façons de la freiner est de faire lever un petit souffle tenace et têtue d'humanisme universel et concret. Un petit souffle d'espoir en attendant le grand vent du large.

Les mots sont des mots, les actes seuls comptent. Posons un acte de vie. A ne rien risquer jamais, on ne risque pas de perdre tout: on en est sûr. (*Applaudissements sur les bancs Ecolo et sur divers autres bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Van Puymbroeck.

Mevrouw Van Puymbroeck. — Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, geachte collega's, minstens 30 miljoen mensen sterven ieder jaar van honger. Er zijn ook bronnen die zeggen dat het er 50 miljoen zijn. Volgens de Unicef-gegevens zijn daar ruim 17 miljoen kinderen bij.

Wij, mensen van een ontwikkeld land, zijn fier op onze technologische en wetenschappelijke vooruitgang. Maar wat noemen wij vooruitgang als er ieder jaar meer mensen van honger sterven? Wat is het belang van de wetenschap als we medemensen van honger laten omkomen? Spreken we alleen van vooruitgang omdat we erin slagen perfecter machines, meer geperfectioneerde en meer dodende wapens te maken? Een arts is, en terecht, trots wanneer hij erin slaagt een mens in leven te houden, ook al kost dit soms enorme bedragen, maar we vergeten dat er met een gelijkaardige inspanning honderden kinderen kunnen worden gered.

Hoe is het mogelijk dat wij er niet in slagen die arme 0,7 pct. van ons bruto nationaal produkt voor de derde-wereldlanden af te dragen, maar tussen 15 en 20 pct. — ik ken niet het juiste cijfer maar het moet ergens tussen 16 en 17 pct. liggen — voor wapenbouw uitgeven? Waarom zoveel meer investeren in de dood dan in het leven?

Ik herinner me hoe wij ongeveer vijf jaar geleden — ik kom erop terug omdat dit misschien ook een manier is om te helpen — in samenwerking met verschillende bewegingen waaronder Broederlijk Delen, Welzijnszorg, Anders gaan leven, kaarten aan de toenmalige regering stuurden waarbij duizenden families zich engageerden vrijwillig 1 pct. belastingen extra te betalen als bijdrage voor de derde wereld. Ik herinner me niet dat daar ooit een antwoord op gekomen is. Mag ik mevrouw de staatssecretaris vragen of iets dergelijks administratief kan worden georganiseerd? Is het bijvoorbeeld niet mogelijk dat de belastingplichtigen mogen aanduiden welk gedeelte van het percentage van hun belastingen dat bestemd is voor wapenbouw, of voor het bouwen van nieuwe autowegen, zij als hulp

voor de derde wereld, voor de bestrijding van de honger, zouden willen zien besteden?

België erkent de rechten van de mens. Is recht op leven niet het allereerste recht van ieder mens? Iedere rechtbank van ons land zou om het even wie veroordelen die door een stervende niet ter hulp te komen, medeoorzaak van diens dood zou zijn. Ieder van ons vindt dit vanzelfsprekend. Toch laten we zonder gewetenswroeging miljoenen mensen sterven, omdat we er geen aandacht voor hebben, omdat we niet delen van onze overvloed. Wat zouden we delen van wat we zelf nodig hebben ... en toch eigenlijk kunnen missen?

Wij hebben niet begrepen dat de wereld aan de mens is toevertrouwd, dit wil zeggen dat de mens er de verantwoordelijkheid voor draagt dat de wereld een thuis kan worden voor mensen, maar dan van en voor alle mensen.

Per minuut wordt in de wereld 40 miljoen uitgegeven aan bewa-
pening. Als we daarvan 6,5 miljoen minder zouden uitgeven en dat bedrag zouden besteden aan de bestrijding van de honger in de wereld, zou heel het probleem zijn opgelost. Wij weten dat er nu reeds genoeg atoomwapens zijn om de hele wereldbevolking achtmaal te vernietigen.

Naar ik vernam zou van België een bijdrage van ongeveer 13 miljard worden verwacht als deelname in de reddingskosten van de 5 miljoen mensen die wij dit jaar van de hongerdood zouden willen redden. Dit is ongeveer het bedrag dat wij in tien dagen tijd in het buitenland gaan lenen omdat wij boven onze mogelijkheden leven. Zouden deze 13 miljard niet meer verantwoord zijn dan sommige andere uitgaven? Met andere woorden, is het leven van mijn medemens niet meer waard dan een paar nieuwe metrostations en een paar kilometer metrolijn? Is het niet meer waard dan enkele straaljagers of enkele kilometers autoweg?

Een half miljard mensen op de wereld zijn ondervoed. Vijfhonderd zestig miljoen mensen leven beneden de armoedegrens. Dertig à vijftig miljoen mensen overschrijden alle grenzen. Ze zullen gewoon dit jaar niet meer bestaan.

De Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat hebben met algemene stemmen beslist mee te werken aan de uitroeiing van de honger. Intussen gingen bijna tien maanden voorbij. Wat hebben wij gedaan?

Veel meer dan een alarmkreet wil dit korte betoog een oproep zijn vanuit mijn geloof in mijn collega's, vanuit mijn vertrouwen in de mens en de medemenselijkheid. Laten wij samen met heel onze verbeelding aan het werk gaan en met ons hart en ons verstand vanaf vandaag naar praktische oplossingen zoeken. Laten wij samen het leven een kans geven. (*Applaus op talrijke banken.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Mayence, secrétaire d'Etat.

Mme Mayence-Goossens, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Relations extérieures. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, vous vous doutez bien que je ne monte pas à cette tribune pour contredire les faits que vous venez de relater avec beaucoup d'émotion. Je partage d'ailleurs votre indignation. Vos interventions constituent pour moi un stimulant en quelque sorte, car il faut bien admettre qu'il est parfois difficile de garder le même rythme et de ne pas relâcher l'effort en faveur du tiers monde. J'en reviens et j'ai pu constater *de visu* combien vous avez raison.

Il ne faudrait pas pour autant donner mauvaise conscience à la Belgique. Je regrette d'ailleurs les trop nombreuses comparaisons avec l'effort consenti, à cet égard, par nos voisins du Nord.

Si le pourcentage accordé par ces derniers à l'aide au tiers monde est plus important que celui de notre pays, par contre, au niveau de la structure administrative mise en place, il est certain que des lacunes apparaissent. En effet, très souvent, des subsides sont simplement alloués et les dépenses ainsi engagées ne sont généralement pas comptabilisées par le Gatt qui détermine exactement le pourcentage que constitue l'aide publique d'un pays.

Je puis d'ailleurs avancer quelques chiffres prouvant que nous ne devons éprouver nulle gêne de l'aide que nous accordons. Elle pourrait, certes, être plus généreuse et je m'efforcerais d'ailleurs à ce qu'il en soit ainsi. Je vous parlerai dans un instant d'une proposition concrète qui rencontre, je crois, les suggestions que vous avez faites. Je verrai si notre population y répond avec la générosité que vous lui prêtez.

Vous avez été particulièrement sévères en ce qui concerne tant l'aide publique belge que l'aide communautaire.

Si le chiffre de cinq millions de morts a été cité, il faut cependant reconnaître que les propositions concrètes avancées notamment par M. Panella ne sont pas réalisables cette année. Néanmoins, la proposition adressée par le Parlement au Conseil des ministres a été rencontrée. Elle prévoit la mise en place d'un plan d'urgence de la CEE pour 1982 afin de venir en aide dans l'immédiat aux cinq millions d'individus menacés par la faim et la malnutrition. Le coût de cette action a été estimé à cinq milliards d'unités de compte et serait financé par des contributions supplémentaires réclamées aux Etats membres, dont l'implication, pour la Belgique, atteindrait, cette année, douze milliards.

Cette proposition suscita des remarques à divers niveaux. D'aucuns ont estimé qu'elle provoquerait une flambée des cours mondiaux des matières premières et cela au détriment des pays en voie de développement. Elle n'apporterait d'ailleurs qu'une solution épisodique et éphémère au problème de la faim dans le monde et ceci me paraît fondamental.

La Commission, à l'initiative de M. Colombo, ministre des Affaires étrangères italien, propose un plan en quatre volets. Ce plan, approuvé par le Conseil du 3 novembre 1981, fut confirmé par la réunion informelle du 2 mars, réunion que j'ai eu l'honneur de présider. La mise en exécution du deuxième volet sera arrêtée lors du Conseil du 15 juin.

Je vous ai dit combien j'ai insisté, lors du Conseil informel, pour qu'on sorte des déclarations d'intention et que, le 15 juin, nous puissions présenter des actions concrètes et immédiatement applicables; et j'ai rencontré l'accord de mes collègues européens.

Nous accordons une aide alimentaire d'urgence mais, vous le savez comme moi, ce n'est pas là la vraie solution; il nous faut trouver des stratégies alimentaires aidant les populations à devenir autosuffisantes, et c'est ce que nous avons l'intention de faire dans le cadre du Conseil européen.

Ainsi que vous l'avez souligné vous-même, en donnant à ces pays du lait en poudre ou du blé, nous créons des habitudes alimentaires difficiles à satisfaire par la suite. Les populations de ces pays ne peuvent plus, ultérieurement, acheter du pain, ce pain qu'elles ont appris à manger et qui ne constitue pas la base de leur alimentation.

Dans le plan dont je viens de vous parler, l'action spéciale d'aide alimentaire en faveur des pays les moins avancés sera accrue de 40 millions d'écus. J'estime personnellement qu'une telle solution ne devrait intervenir qu'à des moments bien précis, lors d'une crise ou d'une sécheresse par exemple, mais que telle n'est pas la forme de coopération que nous devrions entreprendre ordinairement.

Des actions conjointes et de caractère global sont menées pour les pays en voie de développement désireux d'inscrire leurs efforts et ceux des pays donateurs dans une stratégie alimentaire cohérente.

Des actions à caractère thématique sont également entreprises pour les ensembles régionaux de pays connaissant le même type de difficultés. Enfin, des mesures sont prises en vue de renforcer la sécurité alimentaire externe des pays en voie de développement, dans un cadre international.

Ces quatre points sont actuellement en discussion au niveau de la commission.

Je vous avais promis de parler de façon plus précise de l'aide alimentaire accordée par la Belgique. Par le biais de l'aide alimentaire communautaire, 37,4 millions de dollars, soit environ 5,5 p.c. de l'aide alimentaire de la CEE, qui s'élève à 671,77 millions de dollars, sont fournis par la Belgique. Ce montant équivaut à 1,379 milliard de francs belges et représente près de 70 p.c. des contributions belges au budget général des Communautés au titre de l'aide au développement. On peut ajouter à ces 37 millions de dollars, 1,36 million de dollars versé en 1981 par la Belgique au titre des aides d'urgence, en grande partie de nature alimentaire.

Par la voie nationale, la Belgique a consacré en 1981 484 millions de francs belges à l'aide alimentaire. Au total, toujours pour cette même année, les contributions belges à l'aide alimentaire, se sont ainsi élevées à près de 2 milliards de francs. Pour 1981, l'aide alimentaire de la CEE consistait notamment en céréales, en *butteroil* et en lait écrémé en poudre. Je vous ai dit ce que j'en pensais. Personnellement, je plaiderai pour que ne soit plus attribuée une aide, sauf dans les cas dramatiques, occasionnels et spécifiques.

Je voudrais que nous mettions au point les stratégies alimentaires qui, comme je le soulignais voici un instant, vont constituer la possibilité d'aboutir à « l'autosuffisance ». J'ai d'ailleurs plaidé auprès de la Communauté pour que l'un des trois premiers pays retenus,

dans l'application de ces stratégies, soit le Rwanda. Ce pays mérite, à mon sens, notre considération. Il s'agit d'un pays paisible où tout est mis en œuvre pour le bénéfice de la population. J'ai eu l'occasion de m'en rendre compte. Aussi, j'espère qu'il pourra être retenu.

Enfin, je voudrais vous faire part d'une action que je compte entreprendre au Zaïre dans les prochains jours. S'il ne s'agit pas d'une aide alimentaire, cette action constitue cependant une aide directe à la population. Je voudrais, en effet, proposer un jumelage entre tous les hôpitaux zaïrois et belges. De cette façon, nous pourrions utiliser une partie du fonds de transfert à rénover là-bas les hôpitaux qui se trouvent dans un état lamentable. Vous avez parlé de tiers monde, les rapports que je reçois à ce sujet parlent de quatrième monde, voire de cinquième monde.

Si vous voulez m'aider à faire participer notre population à ce sauvetage de l'aide sanitaire dans ce pays, je pourrai voir si effectivement vos espérances, et d'ailleurs mes convictions, pourront se réaliser et ce au bénéfice direct de la population zaïroise.

Ma réponse, me semble-t-il, ne contredit pas vos propos. Comme je l'ai dit précédemment à cette tribune, chacune de vos interventions constitue un encouragement pour l'action que j'entends mener quotidiennement au profit du tiers monde. (*Applaudissements sur divers bancs.*)

M. le Président. — La parole est à M. Van Roye.

M. Van Roye. — Monsieur le Président, madame le secrétaire d'Etat, chers collègues, je ne veux pas prolonger ce débat, mais en écoutant les réponses de Mme le secrétaire d'Etat, j'ai eu le sentiment que nous ne parlions pas de la même chose.

Vous avez dit schématiquement, madame, que M. Panella, dont je n'avais pas parlé, était un rêveur. En fait, il est question de 73 Prix Nobel. J'ai l'impression que cela représente quand même un poids énorme!

C'est la majorité du Parlement européen, c'est nous, madame, Chambre et Sénat, qui avons réclamé une action en faveur du tiers monde. Il ne s'agit pas d'une rêverie de M. Panella.

Vous avez dit également qu'une aide alimentaire s'avérerait difficile car elle risquait d'entraîner une flambée des cours. Si je comprends bien, des gens vont mourir de faim pour maintenir les cours à un niveau acceptable! Cette manière de raisonner est extrêmement grave.

Vous avez souligné que vous préconisiez une aide pour les situations dramatiques et exceptionnelles. Ne croyez-vous pas que, lorsque 30 millions de personnes meurent sur une année, il s'agit d'une situation dramatique et exceptionnelle? Certes, elle n'est pas occasionnelle, mais quotidienne. Pourrait-il en exister une occasionnelle qui soit encore plus grave?

Nous demandons qu'on fasse tout, tout de suite. Car, lorsque nous insistons pour sauver cinq millions de vies humaines, il ne s'agit pas de donner aujourd'hui de la nourriture à des personnes pour les laisser mourir demain.

Le budget dont vous avez parlé, madame, auquel la Belgique participerait pour 12 milliards, permettrait le sauvetage définitif de ces populations. Indépendamment d'une aide alimentaire urgente, il permettrait de leur fournir tout ce qui leur est nécessaire. Ne mourant plus de faim, elles pourraient travailler et subvenir à leurs besoins alimentaires, à condition toutefois, d'en recevoir les moyens, comme l'eau, etc.

Telles sont, madame, les réflexions que m'inspire votre réponse qui m'a, je vous l'avoue, quelque peu déçu. (*Applaudissements sur les bancs Ecolo-Agalev et sur certains autres bancs.*)

M. le Président. — En conclusion de cette interpellation, j'ai reçu un ordre du jour ainsi rédigé:

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Van Roye et la réponse de Mme Mayence, secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement, adjoint au ministre des Relations extérieures,

Invite le gouvernement à mettre tout en œuvre, immédiatement et concrètement, pour que soient sauvées en 1982, cinq millions de vies humaines menacées d'extermination par la faim, comme l'ont demandé, dans leur Manifeste-Appel, 73 prix Nobel, les résolutions du Parlement européen, et celles de la Chambre et du Sénat de Belgique, adoptées à l'unanimité. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Van Roye en het antwoord van mevrouw Mayence, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Betrekkingen,

Verzoekt de regering om praktisch en onmiddellijk alles in het werk te stellen om in 1982 vijf miljoen mensen van de dreigende hongerdood te redden, zoals gevraagd door 73 Nobelprijswinnaars in hun Oproep-Manifest, de resoluties van het Europees Parlement en deze van de Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat, aangenomen met algemeenheid van stemmen.»

Cet ordre du jour est signé par MM. Trussart, Gijs, André, Lallemand, Vanderpoorten, Wyninckx, Serge Moureaux, Vercaigne et Mmes Delruelle et Nelly Maes.

La parole est à M. Vanderpoorten.

M. Vanderpoorten. — Monsieur le Président, il y a un malentendu. On m'a présenté tout à l'heure un projet de résolution que j'ai signé, comme l'a fait, M. Wyninckx, je crois.

Vous soumettez ce texte à l'assemblée comme une motion déposée à la fin d'une interpellation. Il y a une différence.

Je suis disposé à maintenir ma signature s'il s'agit d'une résolution du Sénat, mais pas si vous la présentez sous forme d'une motion déposée en conclusion d'une interpellation.

M. le Président. — La parole est à M. Trussart.

M. Trussart. — Monsieur le Président, il ne doit pas y avoir de confusion. Le texte dont vous avez donné lecture et qui revêt la forme de la motion traditionnelle déposée après chaque interpellation est bien celui qui a été soumis à M. Vanderpoorten.

M. le Président. — La parole est à M. Vanderpoorten.

M. Vanderpoorten. — Monsieur le Président, c'est le texte d'une résolution du Sénat que j'ai signé tout à l'heure. Je suis d'accord de maintenir ma signature s'il s'agit d'une résolution et non d'une motion.

Je ne sais ce qu'il faut faire pour agir tout à fait correctement.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, er is blijkbaar een misverstand ontstaan bij sommige leden van de Senaat, die allicht nog geen lange parlementaire ervaring hebben.

Ik had begrepen dat het om een motie ging maar bovenaan de tekst stond maar het woord: resolutie.

Ik heb die tekst mee ondertekend, omdat ik destijds samen met de meeste leden van mijn fractie ook de oproep in dezelfde zin heb ondertekend.

M. le Président. — La parole est à M. Vanderpoorten.

M. Vanderpoorten. — J'approuve entièrement les discours qui ont été prononcés à la tribune à cet égard. Personne ne se réjouit de la faim dans le monde.

Sur le plan parlementaire toutefois, il convient d'être clair. Ce que vient de dire M. Wyninckx est tout à fait exact. J'avais compris qu'il s'agissait d'une résolution. Mais si ce texte est déposé en conclusion d'une interpellation, il prend un autre sens politique.

Il convient, je le répète, d'agir correctement.

Nous avons entendu l'interpellation et il n'est pas nécessaire, me semble-t-il, de déposer une motion.

M. Trussart a l'extrême gentillesse de me remettre un nouvel exemplaire du texte que j'ai signé. Mais, monsieur le Président, je sais d'habitude ce que je signe! ...

Si donc il s'agit d'une résolution du Sénat, nous serons, je présume, tous d'accord pour l'approuver. Par contre, une motion déposée en conclusion d'une interpellation a un sens différent.

Mon observation est peut-être délicate...

M. le Président. — La parole est à M. Roland Gillet.

M. R. Gillet. — Ce qui compte essentiellement, c'est que le Sénat vote unanimement ce texte. La manière dont on le qualifie n'a aucune importance.

Je fais appel à mes collègues pour qu'ils le nomment « résolution » et nous comprendrons bien qu'en fait il s'agit d'une motion. Certes, ce texte a été déposé à la fin d'une interpellation, mais il me paraît techniquement préférable de l'intituler « résolution » afin qu'il puisse recueillir un vote unanime du Sénat.

Ceci ne change rien au fond; nous ne modifions que l'intitulé.

M. Wyninckx. — D'ailleurs, ce texte confirme un vote que le Sénat et la Chambre ont émis antérieurement à l'unanimité. Il ne fait que répéter une attitude que nous avons déjà prise.

En conséquence, qu'on l'appelle « motion » ou « résolution » revient au même. Mais je pouvais difficilement ne pas signer un document que j'avais déjà approuvé par un vote ici dans cette assemblée.

M. le Président. — Pour autant que tous les auteurs soient d'accord, je propose de laisser tomber la première phrase et de dire immédiatement: « Le Sénat invite le gouvernement... », et ce en plaçant en tête le mot « résolution ».

M. Vanderpoorten. — Je pense qu'on peut se soumettre à l'autorité de M. Gillet, qui a fait une très bonne proposition, monsieur le Président.

M. le Président. — En conclusion, la référence à l'interpellation tombe. L'assemblée est-elle d'accord sur ce point?

Monsieur Trussart, vous avez été le premier à signer, vous ralliez-vous à ce point de vue?

M. Trussart. — Personnellement, je ne saisis pas bien la différence.

M. Wyninckx. — Il existe une différence. Un membre de la majorité, désireux de signer ce texte peut se trouver dans une situation difficile, s'il s'agit d'une motion déposée en conclusion d'une interpellation qui amène à un vote pour ou contre le gouvernement.

Dans le présent texte, ce n'est certainement pas le cas. Tout membre de l'assemblée, qui a voté la résolution adoptée antérieurement par le Sénat à l'unanimité, peut voter ce texte-ci. Par contre, vous comprendrez qu'un membre de la majorité peut difficilement voter un texte qui implique un désaveu ou un manque de confiance dans le gouvernement. Voilà où réside le problème.

Aussi, je me rallie à la proposition de supprimer la première ligne; ainsi chacun pourra adopter le texte.

M. le Président. — La parole est à M. Royen.

M. Royen. — Monsieur le Président, les membres de la majorité ont aimablement souligné notre inexpérience, d'ailleurs réelle. Néanmoins, ils ont lu le texte proposé lorsqu'ils l'ont signé — il ne s'agit pas de méfiance ou de confiance: « Le Sénat ayant entendu l'interpellation de M. Van Roye et la réponse du ministre... » Dès lors, je ne comprends pas très bien cette remise en cause.

M. Vanderpoorten. — En fait, la réponse d'un ministre à une interpellation est généralement suivie du dépôt soit d'une motion de confiance, soit d'une motion motivée; l'ordre du jour de confiance bénéficie toujours de la priorité.

A présent, afin de mettre tout le monde d'accord, je demande, comme M. Gillet, d'indiquer: « Le Sénat invite le gouvernement... » en laissant tomber la première phrase. Ainsi, le problème sera réglé.

L'intérêt n'est-il pas que le sens soit respecté?

M. Trussart. — J'accepte cette proposition, monsieur le Président.

M. le Président. — Cette « résolution », je le rappelle, est signée par MM. Trussart, Gijs, Lallemand, Vercaigne, Vanderpoorten, Mme Delruelle, MM. Wyninckx et André, Mme Nelly Maes et M. Serge Moureaux.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE VAN MEVROUW DE PAUW-DEVEEN TOT DE MINISTER VAN HET BRUSSELSE GEWEST EN VAN MIDDENSTAND OVER «DE TOEPASSING VAN DE WETGEVING IN DE BRUSSELSE GEMEENTEN DIE FINANCIËLE STEUN GENIETEN VAN HET GEWEST BRUSSEL»

INTERPELLATION DE MME DE PAUW-DEVEEN AU MINISTRE DE LA REGION BRUXELLOISE ET DES CLASSES MOYENNES SUR «L'APPLICATION DE LA LEGISLATION DANS LES COMMUNES BRUXELLOISES BENEFICIANT D'UNE AIDE FINANCIERE DE LA REGION BRUXELLOISE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van mevrouw De Pauw tot de minister van het Brusselse Gewest en van Middenstand over « de toepassing van de wetgeving in de Brusselse gemeenten die financiële steun genieten van het Gewest Brussel ».

Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, voor ik met mijn interpellatie begin, wil ik duidelijk maken dat die niet tegen Brussel is gericht. Ik ben 100 pct. Brusselaar, ik hou van mijn stad en wil de belangen van al — ik druk op « al » — haar inwoners verdedigen. Brussel moet leefbaar zijn voor iedereen. Vandaar bepaalde bekommernissen die ik hier tot uiting wil brengen.

De financiële toestand van een aantal Brusselse gemeenten is dramatisch. Ik ga niet in op de verschillende oorzaken van die toestand, die zeker niet alleen, noch in elke gemeente, aan wanbeheer is te wijten.

Daarom zal ik ook pleiten voor financiële hulp vanwege de Staat, onder andere omdat die Staat aan de gemeenten nog geld schuldig is. Het spreekt vanzelf dat die hulp met saneringsmaatregelen moet gepaard gaan. De circulaire voor de gemeentebegrotingen van 1982 bevat er verschillende. De *audits* — waarover ik te gelegener tijd de minister van het Brusselse Gewest zal ondervragen — zullen vermoedelijk ook indicaties ter sanering opgeven.

Mij gaat het echter vandaag niet om de sanering als voorwaarde voor financiële hulp aan de gemeenten.

Ik zou vandaag de minister de volgende vraag willen stellen: Gaat het op, is het aanvaardbaar, dat financiële hulp wordt toegekend aan gemeenten die de wetten niet toepassen? Met andere woorden zal u, mijnheer de minister, uit de 4,7 miljard waarvoor het Brusselse Gewest nu een emissie mag uitschrijven om de Brusselse gemeenten bij te staan, sommen verlenen aan die gemeenten in nood die het echter onnodig achten bepaalde wetten toe te passen?

Om het de regering en de vergadering duidelijk te maken, geef ik een aantal voorbeelden. De voorbeelden waarbij de taalwetgeving niet wordt geëerbiedigd zijn helaas talrijk in bepaalde gemeenten en ook in de agglomeratie. Wat de samenstelling van het personeel in de gemeentebesturen en de OCMW betreft, zijn Etterbeek, Schaarbeek en Vorst kampioenen. In 1981 moest de vice-gouverneur van de provincie Brabant 21 aanstellingen in het OCMW van Etterbeek schorsen, 13 in het OCMW van Schaarbeek, 41 — ik zeg wel 41 — in het gemeentebestuur van Vorst, 5 in zijn OCMW en 26 in de agglomeratie. In Ukkel, bijvoorbeeld, werden onlangs nog in 1982, twee functies in het administratief kader, gelijk of hoger dan die van afdelingschef, voor Franstaligen voorbehouden, terwijl geen enkele wettelijke bepaling dit verantwoordt.

Naast de onwettelijke benoemingspolitiek van een aantal gemeentebesturen en OCMW, zien we dat ook het officiële blad van een aantal gemeenten niet in orde is.

In uw gemeente, mijnheer de minister — ik heb toevallig een blaadje van uw gemeente in handen — is de titelbladzijde O.K. Zij is volledig tweetalig. Uw Vlaamse inwoners hoeven in dit nummer, dat dateert van mei 1981, echter niet te worden geïnformeerd over het Rode Kruis in hun gemeente en evenmin over het culturele leven. *Les Flamands sont encore toujours des Ménapiens à Ixelles*, geloof ik. Over het museum is er alleen Franstalige berichtgeving. Het is nochtans een gemeentelijk museum, waarvan de werkingskosten voor een deel ook door uw Vlaamse inwoners worden betaald.

Maar, mijnheer De Muyter, u is lang niet de kampioen. In *La Vie Etterbeekoise* — let wel, een ééntalig Franse titel —, zijn er op 32 bladzijden van drie kolommen, dit wil zeggen op 96 kolommen, slechts een 15-tal kolommen met Nederlandse tekst. Bovendien mogen alleen Franstalige Etterbekenaars deelnemen aan de *Quinzaine de la Propreté*. Het bericht van het gemeentebestuur van Etterbeek betreffende de *Quinzaine de la Propreté* werd uitsluitend in het Frans in alle bussen uitgedeeld.

Mijnheer de minister, u is er ongetwijfeld van op de hoogte dat onze collega, senator Weckx, protesteerde tegen het ééntalig Frans karakter van de brief — en ik heb hier een fotocopy — die onze collega senator-burgemeester Gillet tot de inwoners van zijn gemeente richtte. De heer Gillet zelf zei me dat hij dat op eigen kosten deed en dus in de taalkeuze vrij was. Het spijt me, mijnheer Gillet, maar toen u me dat zei, had ik die brief nog niet gezien. En in die brief staat te lezen, ik citeer: « Je suis cependant le bourgmestre de tous, quelle que soit l'appartenance linguistique, philosophique ou politique et je compte bien exercer ma mission dans le respect de chacune de ces opinions. »

Het spijt mij, mijnheer Gillet, maar met uw Franse brief betoont u geen eerbied voor de Vlaamse inwoners van uw gemeente, en het

officieel karakter — het is een *Lettre du bourgmestre à ses concitoyens* — ervan maakt de éentaligheid onwettelijk.

Mijnheer de minister, u wordt door de vice-gouverneur van Brabant in kennis gebracht van alle overtredingen. U is de voogdijminister, u moet de wet doen eerbiedigen. Daartoe beschikt u over verschillende middelen, onder andere die vernietiging van bepaalde beslissingen. Maar, zelfs dat baat niet altijd. U heeft begrepen welke overtreding ik hier in het tweede deel van mijn betoog aanklaag.

In de gemeente Schaarbeek weigert de burgemeester ondanks herhaalde vernietigingen door de Brusselse Executieve — koppig als een Schaarbeekse ezel — niet-EEG-vreemdelingen in de bevolkingsregisters in te schrijven.

Mijnheer de Voorzitter van de Brusselse Executieve, u heeft geoordeeld dat die weigering tegen de wet indruist. U heeft de beslissingen vernietigd, maar de burgemeester blijft weigeren. Over welke andere middelen beschikt u om de burgemeester van Schaarbeek te dwingen de wet toe te passen? Een regeringscommissaris wil ik u niet laten sturen, omdat men weet dat de burgemeester zich dan weer eens als een martelaar zal gaan opstellen.

De heer Luyten. — Hij kan de heer Ganshof van der Meersch sturen, die is een specialist ter zake.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Maar dan, mijnheer de minister, beschikt u over een ander middel: de centen. Dat is cru en cynisch gezegd, maar het is helaas het middel om de burgemeester tot een meer humane houding te dwingen: vooral vrouwen — echtgenoten — worden door de maatregel getroffen en daar wil ik dan nog mijn solidariteit als vrouw voor inzetten. Het gaat ook om babies, om kinderen, om studenten, ook om politieke gevangenen. De wet beschermt hen. U, mijnheer de minister, heeft de middelen om die wet te doen toepassen.

Daarom, mijnheer de minister, mijn vraag: zal de Executieve de toepassing van de wetten — ook de taalwetten, ik herinner er u aan — als voorwaarde tot financiële hulp aan de gemeenten stellen?

Daarom ook vraag ik aan de Senaat, mijnheer de Voorzitter, volgende motie goed te keuren: « De Senaat verzoekt de voorzitter van de Brusselse Executieve, alleen financiële hulp te verlenen aan die gemeenten die de taalwetgeving en de wetgeving inzake de vestiging van vreemdelingen toepassen. »

De heer Luyten. — Dat zijn concrete argumenten.

M. le Président. — La parole est à M. Roland Gillet.

M. R. Gillet. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, chers collègues, j'ai écouté avec beaucoup d'attention l'intervention de Mme De Pauw et je dois dire, après le débat qui a eu lieu il y a quelques instants, que « nous volons vraiment très bas ». Mais enfin, il en faut pour tous les goûts et, comme j'ai été mis en cause, je suis bien obligé de répondre à Mme De Pauw que, lorsqu'on ne veut pas être convaincu, rien ne sert d'essayer de convaincre.

J'ai suffisamment expliqué que le texte français auquel vous avez fait allusion, madame, est un texte personnel, envoyé à mes concitoyens francophones. Mais ce que vous ne savez pas, madame De Pauw, c'est qu'il existe un texte néerlandais et, celui-là, on ne vous l'a pas envoyé parce que vos correspondants sont, une fois de plus, des gens rabiques.

Vous avez eu l'amabilité de lire à cette tribune une partie du texte français. Je vais devoir vous infliger maintenant la lecture du texte flamand:

« In een aan mijn Franstalige medeburgers gerichte brief schreef ik dat ik de burgemeester van alle inwoners van Sint-Pieters-Woluwe wenste te zijn, ongeacht hun taal en hun filosofische of politieke overtuigingen. Ik zend u eveneens deze verklaring toe en bevestig u de vier voornaamste doelstellingen van mijn aktie als burgemeester. »

Là je passe. Mon action de bourgmestre intéresse mes concitoyens, même néerlandophones, et pas les autres.

« De bedoeling van mijn brief is eveneens — en misschien wel voornamelijk — u erop te wijzen dat u evenzeer als de Franstalige inwoners van Sint-Pieters-Woluwe meer dan ooit op uw hoede dient te zijn voor de politiek die de regering momenteel voert tegenover de Brusselse gemeenten. Trouwens herinnert u maar de aanvallen die de vorige regeringen gericht hebben tegen Brussel, tegen ons gewest, tegen onze financiën, tegen onze economie en weet dat zij evenzeer de Nederlandstaligen van Brussel als hun Franstalige medeburgers raken. Zij betalen evenveel belastingen. Bovendien wil ik u

eveneens erop wijzen dat behalve wat betreft de kinderdagverblijven, de volledige maatschappelijke, culturele en sportinfrastructuur van Sint-Pieters-Woluwe enkel betoelaagd werd door de Franstalige ministeriële departementen en dat alle Nederlandstalige departementen elke betoelaging geweigerd hebben.

Misschien wist u dit nog niet en kunt u nu meer begrip opbrengen voor onze politiek, die, afgezien van de agressieve en pestige houding van sommige flamingantische niet-Brusselse politici, voor allen een politiek van verdraagzaamheid en vriendschap, maar evenzeer van objectiviteit zal zijn.»

Voilà, madame, le texte qu'on ne vous a pas remis.

J'ai toujours le droit de m'expliquer, dans ma commune, dans ma langue. J'ajoute que, lorsqu'un texte officiel approuvé par le collège est distribué aux habitants, dans ma commune ce texte est tout à fait bilingue. Hier encore, j'en ai en donné la preuve.

Je vous en prie, cessez de faire des procès d'intention, cessez de voler aussi bas. Il existe, en effet, des problèmes tellement plus importants dans le monde. Ne venez donc pas menacer de demander au ministre des Affaires bruxelloises de retirer l'appui financier aux communes de Bruxelles qui ne respectent pas une législation, dont vous savez: comme moi qu'elle a été obtenue dans des conditions déplorables et qu'elle ne correspond pas à la tolérance et à la bonne entente qui devraient enfin devenir le fait de tout le monde!

Madame, nous constatons que ce ne sont pas nos habitants flamands de Bruxelles qui sont les plus excités, loin de là! Il s'agit, en général, de ceux qui viennent d'autres villes; ils provoquent des manifestations et des bagarres et contribuent à la détérioration du climat.

Je le répète: lorsqu'un homme ou une femme politique bruxellois s'adresse à ses concitoyens, dans un document non officiel, il a encore la liberté de choisir la langue; que je sache, le décret de septembre n'est pas applicable à Bruxelles.

M. le Président. — Je rappelle que les membres qui prennent la parole dans le débat relatif à une interpellation doivent s'adresser au ministre et non pas aux collègues ou à l'interpellateur.

M. R. Gillet. — Monsieur le Président, il s'agit d'un fait personnel.

M. Wyninckx. — Il fallait le préciser.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wens niet om een persoonlijk feit maar wel om een feit van een gemeenschap die in Brussel ook nog leeft in dit debat het woord te voeren.

U wil hier de verdediging van uw gemeente op u nemen, mijnheer Gilbert.

M. R. Gillet. — Je suis très clair, monsieur Vandezande, accédez à la demande du Président; adressez-vous au ministre et pas à moi; il ne doit pas y avoir deux poids et deux mesures dans cette assemblée.

De heer Vandezande. — Ik kan kort gaan, mijnheer Gillet. Ik heb uw foto gezien met aan de keerzijde het waarmerk van de gemeente waarvan u burgemeester is. In de rechterbenedenhoek heb ik kunnen lezen dat aan de Nederlandstaligen, wanneer zij daarom verzoeken, uw foto kosteloos zal worden toegezonden.

Omdat u het schild gebruikt van de gemeente Sint-Pieters-Woluwe op — zoals u beweert — uw persoonlijke briefwisseling, gaat het hier om een officieel stuk.

M. R. Gillet. — C'est une lettre privée. J'ai le droit d'écrire, sur mon papier personnel, une lettre privée!

De heer Vandezande. — Mijnheer Gillet, het is niet de eerste keer dat ik een klacht indien. Mevrouw De Pauw heeft trouwens ook een klacht ingediend. (*De heer R. Gillet verlaat de vergaderzaal.*)

Ik stel vast dat de heer Gillet boos de zaal verlaten heeft. Ik heb herhaaldelijk naar aanleiding van brieven die door de schepenen van Sint-Pieters-Woluwe aan de burgers worden verstuurd, klacht ingediend bij de vice-gouverneur van de provincie Brabant en bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Tot nog toe heb ik nog geen antwoord ontvangen. Het gebruik van een ééntalig schild van de gemeente lijkt geen aanleiding te moeten zijn voor een diepgaand

onderzoek. De diensten hebben echter veel tijd nodig om hun onderzoek tot een goed einde te brengen. Aangezien de heer Gillet deze zaal in boosheid heeft verlaten, veronderstel ik dat hij, voor waar aanneemt wat ik heb gezegd. (*Applaus op de banken van de Volksunie en op sommige socialistische banken.*)

De heer Vanderpoorten. — Zijn afwezigheid is slechts tijdelijk. Morgen zal u hem opnieuw in liefde kunnen omvademem.

M. le Président. — La parole est à M. Demuyter, ministre.

M. Demuyter, ministre de la Région bruxelloise et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, mes chers collègues, je voudrais, dans toute la mesure du possible, essayer d'éviter les faits personnels et donner à ce débat un ton plus serein.

Je commencerai dès lors par remercier l'interpellateur des sentiments qu'elle a cru devoir exprimer en ce qui concerne son attitude à l'égard de Bruxelles, mais je regrette le fait que Mme De Pauw ait cru, et dans la note qu'elle m'a fait parvenir, et dans l'introduction de son interpellation, devoir faire allusion à des gaspillages et à la gabegie qui seraient le fait des communes bruxelloises.

Puisque l'occasion m'en est donnée et que je dois, en quelque sorte, justifier les aides accordées aux communes bruxelloises, je voudrais souligner combien la dégradation continue et accélérée de leur situation financière est effectivement due à trois causes principales et tout à fait spécifiques.

La première résulte des décisions des gouvernements successifs qui ont pratiqué, dans le Fonds des communes faut-il le dire, des coupes sombres, lesquelles se sont traduites, pour les dix-huit communes bruxelloises à l'exception de la ville de Bruxelles, par une perte de l'ordre de 4 milliards et demi.

La deuxième cause de cette dégradation résulte de l'application de la régionalisation du Fonds des communes, dont la clé de répartition est particulièrement défavorable à la région bruxelloise.

Le pourcentage octroyé à Bruxelles a, en effet, fortement diminué de 1976 à 1982; il est tombé de 20,5 p.c. à 8,11 p.c. cette année au niveau du Fonds des communes, ce qui a provoqué une perte de l'ordre d'une quinzaine de milliards pour les communes de la région.

La région bruxelloise a donc subi de 1974 à 1981 une perte totale de près de 20 milliards. Cette somme représente beaucoup plus que le total des déficits des communes bruxelloises!

La troisième cause objective de la situation financière catastrophique particulière des communes de la région bruxelloise est due à l'absence de compensations pécuniaires aux charges que supporte la capitale du royaume en tant que telle. En effet, seule la ville de Bruxelles bénéficie des 4 p.c. octroyés par le Fonds spécial des communes, les autres communes étant exclues.

Il faut tout spécialement attirer l'attention sur les pertes subies par les communes bruxelloises par suite du non-prélèvement du précompte immobilier sur certains biens, autrement appelé « main-morte ».

Il est dès lors bien difficile de parler, en ce qui concerne les communes bruxelloises, de gabegie ou autre gaspillage quand on sait l'effort financier considérable qu'elles ont dû déjà consentir pour rationaliser une grande partie de leurs dépenses, étant donné la diminution de leurs ressources.

Peut-être pas par vertu mais en tout cas par nécessité, les communes bruxelloises ont déjà fait un effort qu'aucune autre commune du pays n'a jusqu'à présent, consenti. Ajoutons qu'elles sont aussi les seules communes auxquelles le pouvoir régional a imposé la désignation d'*audits* chargés de procéder à une enquête approfondie sur leur gestion.

J'attends encore qu'une telle initiative soit prise ailleurs.

Tout ceci explique largement la situation actuelle, sans qu'il faille parler de gaspillage.

L'objet de l'interpellation est finalement de savoir si le ministre de la Région bruxelloise a l'intention de subordonner l'octroi d'aides financières aux communes à des conditions particulières.

Les aides aux communes bruxelloises existent sous deux formes. Tout d'abord, l'emprunt de consolidation qui a fait l'objet de la loi du 8 janvier 1981. Les modalités de cet emprunt de consolidation ont été définies dans l'arrêté royal du 30 mars 1981. Cet emprunt était destiné, comme l'honorable membre ne l'ignore pas, à couvrir le déficit du compte 1979 des communes bruxelloises.

La liquidation d'une quote-part dans l'emprunt a été liée à la réalisation d'une étude de gestion. Remarquons en passant, une nouvelle fois, que d'autres communes du pays auraient pu être soumises

à de telles exigences, mais que tel n'a pas été le cas. Toutes les communes bruxelloises ont aujourd'hui satisfait à cette obligation. Seule l'agglomération n'a pas encore déposé le rapport de l'étude de ses services. L'Exécutif a d'ailleurs constaté récemment cette carence et il prendra les mesures qui s'imposent. Les parts des communes dans cet emprunt de consolidation sont versées par tranches mensuelles.

La deuxième forme d'aide qui vient d'être décidée est celle d'un emprunt de 4,7 milliards autorisé dans le cadre des pouvoirs spéciaux pour permettre aux communes de la région bruxelloise de liquider les traitements de leur personnel et les subsides aux CPAS.

Le Conseil des ministres a adopté le principe de cet emprunt et le *Moniteur belge* du 23 avril a publié l'arrêté royal n° 43.

L'intention de l'Exécutif de la Région bruxelloise est de procéder, dans un premier temps, à la seule liquidation des dépenses incompressibles et indifférentes que constitue le paiement des traitements du personnel. Cette première mesure représente pour l'Exécutif bruxellois le premier pas dans une politique d'assainissement car cet emprunt s'intègre dans le cadre beaucoup plus large d'un plan d'assainissement des finances des pouvoirs subordonnés de la Région. C'est dans cet esprit que l'Exécutif entend soulager les budgets des communes du déficit cumulé des hôpitaux mis à leur charge. S'il est un domaine où quelque chose devait être fait, de toute évidence, c'est bien celui du déficit des hôpitaux. Cette opinion est partagée par les municipalistes, mais aussi par tous les gens de bon sens.

Comme pour l'emprunt de consolidation, l'Exécutif a décidé de liquider les quotes-parts aux communes par tranches mensuelles, ce qui correspond par ailleurs à la philosophie de l'emprunt.

En outre — et ceci prouve la réalité des intentions de l'Exécutif —, afin de satisfaire au prescrit de l'article 9 de l'arrêté royal, l'Exécutif a décidé d'imposer aux communes le dépôt d'un plan d'assainissement. Ce plan devra être introduit dans les deux mois qui suivront les indications données par l'Exécutif à la suite de la conclusion des rapports d'audit.

L'honorable membre connaît ainsi l'ensemble des conditions que doivent remplir les communes bruxelloises pour obtenir une aide financière de la Région.

J'ajouterais que l'Exécutif n'a pas l'intention de subordonner l'octroi des aides financières à d'autres impératifs que ceux qui sont prévus par les textes légaux ou réglementaires.

L'interpellateur a cité divers exemples de fautes qui auraient été commises par des communes sur le plan linguistique. Je regrette que ces exemples n'aient pas été cités dans la note, car cela m'aurait permis une vérification et une explication. Quoi qu'il en soit, je les accepte pour tels.

Je tiens toutefois à souligner que rien, dans ces exemples, ne me paraît vraiment significatif. Que tout ne soit pas parfait, même à Ixelles où l'on a pourtant la volonté de respecter la culture de chacun, que de temps en temps un article ne soit pas traduit, cela ne signifie pas qu'il y a une volonté délibérée en la matière. Et chaque fois, il est veillé à ce que la chose ne se reproduise pas.

Je fais toutefois remarquer qu'il n'y a pas lieu de traduire les articles culturels pour des activités en langue française. Bien entendu, lorsque des articles culturels concernent la culture flamande, ils sont publiés tels quels et ne sont pas non plus traduits.

Madame De Pauw, vous n'avez pas cité un fait qui constitue réellement un exemple flagrant de volonté délibérée et concertée d'aller à l'encontre du respect de l'application des lois linguistiques.

Dès lors, je ne souhaite pas m'engager dans un débat de nature linguistique ou communautaire où vous semblez vouloir m'entraîner, et qui est absolument étranger à l'aide financière aux communes de la Région bruxelloise. Je me refuse à vous suivre dans cette voie d'autant plus que le climat dans ce domaine apparaît aujourd'hui quelque peu moins crispé qu'il ne l'a été. Je mesure mes termes.

Je ne veux dès lors pas croire que l'honorable membre souhaite, par son intervention et la réaction qu'elle pourrait provoquer, tendre à nouveau ce climat.

Pour ce qui concerne les problèmes relatifs au droit d'inscription, je renvoie l'honorable interpellateur aux réponses que j'ai déjà données tant par la voie du bulletin des *Questions et Réponses* qu'à la tribune de la Chambre.

Je rappelle que l'Exécutif de la Région bruxelloise n'a jamais varié dans sa volonté de faire respecter la loi ainsi qu'en témoignent notamment les décisions d'annulation de délibérations collégiales. Il continuera dans cette voie. Mais je n'entends pas, pour l'instant en tout cas, par des mesures spectaculaires, risquer de créer des inci-

dents qui rendraient encore plus difficile la situation explosive qui hélas, existe aujourd'hui dans ce domaine. Je suis convaincu que cela ne servirait l'intérêt de personne et certainement pas celui de la grande majorité des immigrés de Bruxelles.

Voilà, monsieur le Président, mesdames, messieurs, le cadre exact dans lequel se placent les aides financières aux communes de la Région bruxelloise. Ce cadre est fixé par les conditions de la loi du 8 janvier 1981 ou l'arrêté royal n° 43 du 20 avril 1982. L'Exécutif de la Région bruxelloise entend s'y tenir strictement. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw De Pauw.

Mevrouw De Pauw-Deveken. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wens zeer in het kort een paar opmerkingen te maken in verband met wat de heer minister daarnet heeft uiteengezet. Ik vind het niet aanvaardbaar — en ik haal slechts één voorbeeld aan — dat in één jaar tijd in 41 gevallen in de gemeente Vorst bij het aanstellen van personeelsleden de taalwetgeving werd overtreden.

M. Demuyter, ministre de la Région bruxelloise et des Classes moyennes. — Qu'a fait l'Exécutif?

Mevrouw De Pauw-Deveken. — Ik weet het niet zeer juist. De overtredingen gebeurden in 1981. Het kan zijn dat de Executieve de beslissingen van de vice-gouverneur pas in 1982 heeft behandeld. Ik vraag dat de Executieve erover zou waken dat de overtredingen ongedaan worden gemaakt.

Wat de culturele activiteiten betreft, kan ik ermee akkoord gaan dat deze in de taal van de betrokkenen worden medegedeeld. Ik had het onder andere over het museum van Elsene. Dit is ook een museum voor de Vlaamse inwoners van Elsene, dus vind ik het normaal dat de berichten uitgaande van dit museum ook in het Nederlands worden medegedeeld.

Ik begrijp, mijnheer de minister, dat u geen spectaculaire maatregelen wil nemen, maar ik ben zeer bekommerd om wat er in Schaarbeek gaande is. Wat zullen de gevolgen zijn als u verder gaat met het vernietigen van de beslissingen van de gemeente Schaarbeek, en de burgemeester blijft die vernietigingen gewoon negeren? Welke maatregelen zal u dan treffen?

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, wij zullen vroeg of laat als Senaat ons moeten uitspreken over de volmachtbesluiten. In de hele reeks volmachtbesluiten heeft mij deze het meest gechoqueerd — en hoewel ik geen jurist ben, veronderstel ik dat mijn collega's juristen op dezelfde wijze reageren — het feit dat de regering haar volmachten heeft aangewend om een uiterst belangrijk geschenk te geven aan Brussel, een geschenk van meer dan vier miljard. Dat men daarvoor de volmachtwet gebruikt, vind ik buitengewoon erg.

M. Demuyter, ministre de la Région bruxelloise et des Classes moyennes. — Je n'ai pas à discuter des sentiments de M. Wyninckx en ce qui concerne les pouvoirs spéciaux et leur utilisation.

Par contre, je ne peux absolument pas laisser passer sans répliquer son allusion au cadeau octroyé à Bruxelles. L'emprunt de 4 milliards 700 millions est contracté par la Région, payé sur l'enveloppe de la Région et les Bruxellois paient eux-mêmes leur emprunt.

Je conseille aux communes flamandes et wallonnes qui en éprouvent la nécessité d'en faire autant.

M. Wyninckx. — Mais le gouvernement refuse cette possibilité non seulement aux communes flamandes, c'est le cas pour Anvers, mais aussi aux communes wallonnes, à Liège, par exemple.

M. Vanderpoorten. — Je pense que là, les non-juristes ont raison. (*Sourires.*)

M. Demuyter, ministre de la Région bruxelloise et des Classes moyennes. — C'est inexact. C'est la Région qui fait l'emprunt. Il n'y a pas de cadeau à Bruxelles.

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Wyninckx en De Smeyter en door mevrouw Julliams, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen,

Verzoekt de voorzitter van de Brusselse Executieve, alleen financiële hulp te verlenen aan die gemeenten die de taalwetgeving alsook de wetgeving inzake de vestiging van vreemdelingen toepassen. »

De tweede, ingediend door de heren Vanderpoorten en Bascour, luidt:

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van mevrouw De Pauw-Deveen en het antwoord van de minister van het Brusselse Gewest en van Middenstand,

Gaat over tot de orde van de dag. »

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de Mme De Pauw-Deveen et la réponse du ministre de la Région bruxelloise et des Classes moyennes, Passe à l'ordre du jour. »

Nous procéderons, demain, en assemblée, au vote sur l'ordre du jour pur et simple, qui bénéficie de la priorité.

Wij zullen morgen, in plenaire vergadering, stemmen over de eenvoudige motie, die de voorrang heeft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

PROPOSITIONS DE LOI — VOORSTELLEN VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. Lutgen, modifiant la loi du 25 juin 1921 frappant d'un droit les ventes publiques d'œuvres d'art, au profit des artistes auteurs des œuvres vendues;

De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Lutgen, tot wijziging van de wet van 25 juni 1921 tot het innen van een recht op de openbare kunstveilingen ten bate der kunstenaars auteurs der verkochte werken;

2° Par MM. Goossens et Paque, modifiant l'article 162 du Code des impôts sur les revenus.

2° Door de heren Goossens en Paque, tot wijziging van artikel 162 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Er zal later over hun inoverwegingneming worden beslist.

PROPOSITION DE LOI — VOORSTEL VAN WET

Renvoi — Verwijzing

M. le Président. — Il est proposé au bureau de renvoyer à la commission des Affaires sociales la proposition de loi complétant la loi du 27 juin 1969 relative à l'octroi d'allocations aux handicapés, qui est actuellement pendante à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

Aan het bureau wordt voorgesteld het voorstel van wet tot aanvulling van de wet van 27 juni 1969 betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen, dat thans aanhangig is in de commissie voor Volksgezondheid en het Leefmilieu, te verwijzen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Pas d'opposition?

Geen bezwaar?

Il en sera donc ainsi.

Dan is aldus besloten.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demandes — Verzoeken

M. le Président. — M. Trussart désire interpellier le secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture sur « une mesure inadéquate prise au plan écologique en vue d'enrayer la progression d'une maladie mortelle pour les plantes ».

De heer Trussart wenst de staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw te interpellieren over « een ecologisch ondoelmatige maatregel genomen ten einde de voortzetting van een dodelijke plantenziekte te voorkomen ».

M. Dehousse désire interpellier le Vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur, le Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et le ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur « la situation dramatique de la ville de Liège et du centre public d'aide sociale de la même ville ainsi que sur l'absence de toute action gouvernementale propre à remédier aux conséquences graves de ces situations ».

De heer Dehousse wenst de Vice-Eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel, de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt en de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen te interpellieren over « de dramatische toestand waarin de stad Luik en het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van die stad zich bevinden en over het ontbreken van passende regeringsmaatregelen om de ernstige gevolgen daarvan te bestrijden ».

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van deze interpellaties zal later worden bepaald.

Le Sénat se réunira demain 29 avril 1982 à 15 heures.

De Senaat vergadert opnieuw morgen 29 april 1982 te 15 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 19 h 05 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 19 u. 05 m.)

934